

International

Literary

е и з б а ш

ІГОР ПАВЛЮК ТОРФ

Ігор
ПАВЛЮК

ТОРФ

Лірика

БІБЛІОТЕКА «ХРЕЩАТИКА»
ПОЕЗІЯ, ПРОЗА, ПУБЛІЦИСТИКА

ДРУКАРСЬКИЙ ДВІР
ОЛЕГА ФЕДОРОВА

**Ігор
ПАВЛЮК**

ТОРФ

Лірика

**Друкарський двір
Олега Федорова
Київ, 2025**

УДК 821.161.2'06(477)-14

П 12

СЕРІЯ «Бібліотека “ХРЕЩАТИКА”»

Заснована у 2023 році

Редактор

Олександр Вертіль

Павлюк І.

П 12 Торф/І.Павлюк. — Друкарський двір Олега Федорова,
Київ, 2025. — 304 с.

ISBN 978-617-8477-66-0

Ігор Павлюк — чудодій перетворення звичайної глини слів на довершені поетичні амфори для мудрої метафоричної мислі. До того ж вони майстерно випалені на живому філософському зоряному вогні торфу, яким щедра його рідна Волинь, Україна. Його глибокий золотий «Торф» — багатогранний і багатошаровий, вражає своєю щирістю, без будь-якої награності і фальші.

УДК 821.161.2'06(477)-14

ISBN 978-617-8252-14-4 (серія БК)

ISBN 978-617-8477-66-0

© І. Павлюк, 2025

© Федоров О.М., видавець, Київ 2025

ЗОРЯНИЙ «ТОРФ»

Науковці трактують торф (по-іншому: багняк, болотнина, дерниння, сипець) як особливий тип ґрунту, який утворюється в результаті природного відмирання та неповного розкладання болотних рослин в умовах підвищеної вологості і нестачі кисню. Для людини творчої, яка в дитинстві разом зі своїм народом у холодні часи грілася на черені печі, в якій спалювалася ця органічна порода, вона — ще й свідчення матеріальної межі поміж світом і потойбіччям.

Наймення «Торф» віршованого дитяти Ігоря Павлюка, може спершу спантеличити і розчарувати, але, насправді, ця назва дуже символічна, глибока і багатозарова, в чому легко переконаємося далі. Предметом його поетичного дослідження у першу чергу є оте дерниння (і процес його утворення), що лишається від людських цивілізацій і давніх епох, від нашої непростой мившини, від людських стосунків, у складі яких є любов і ненависть, вірність і зрада, правда і неправда, добро і зло, заздрість чорна і завидки білі. Підвищена вологість і нестача кисню, як умова утвору болотнини, майстром слова ототожнюються із задушливою атмосферою незрілого суспільства: (*«Зірвано диявольський стоп-кран. Нечисті співаєтьсЯ осанна. Плутає «Афон», «Айфон» народ, Стукачів з героями, бідака. Про цей час не склали анекдот, — Нездорова, кепська то ознака» «Апокаліптичне»*). Так звана еліта цієї громади *«сидить у норах, Як терміти, Прикрившись грішми, Тлом фальшивих слів, Партіотизмом, Титулами, Капищем, Тхорячим пшиком, Мінним полем зрад. Вони як зверху — То на інших капають, А як ізнизу — То цілкують зад», «Це не Ноїв ковчег. Хоч тут кожної тварі по парі: «Патрійоти», «єбіскопи»... Їхня під масками суть. Марнославні душонки бездарні, Як й Бабі Смерті косу продадуть («Титанічне»*). А ось наступні рядки, наче цвяхи в долонях, які прибиті до поперечини хреста, що згодом породять світло віри і надії: *«Кругом — як в провінційній психлікарні... Стара ж совітська*

відьма ще жива. Її діла підленькі і вульгарні Покриє скоро молода трава». Чи не ці одурманюючі шабаші совітських відьом, які ніяк не згинуть, сприяли перетворенню частини українців на духовних безхатків, не лише приходу на гетьманство різних свинопасів, а й кривавій війні, походу Московії по наші землі і душі, по наше право існування?! Одначе поет творить свій власний протокол важкої метафоричної діалектики «пересотворення» громади методом нового світання душ: *«Стаєм Землею Між собою й Раєм У айстрах ран. Солоний мед осінньої пори. Моя душа святіє... і світає»* («Солоний мед осінньої пори»).

Ще маленьке слово про один смисловий пласт багняка. У ньому часто знаходять забальзамовані природним чином прадавніх людей та всяке інше. Насмілюся стверджувати, що густа поетична живиця у «Торфі» теж приречена на збереження для нащадків на століття, а можливо, й на довше. Геній пензля Іван Марчук якось сказав: «Дайте мені тисячу років — я розмалюю небо і не повторюся!» Генієм слова Ігоря Павлюка називати не поспішають, але й він міг би теж сказати: «Дайте мені навіть дві тисячі років — і жоден мій рядок не кататиметься на каруселі невловимої миті!» Багато людей, можливо, не в захопленні від поезії Ігоря Павлюка, адже в ній очевидна свята чорна правда нашого життя, тернова істина про нас. Не всім приємно бачити своє зображення у щирому дзеркалі після десятиліть сплячки у бездуховних барлогах та важкого похмілля війною. До того ж люди, не обрані на тяжкий іспит безмірного таланту, що дарується Богом якійсь богатирській душі, обраним цього не прощають. І за талант їх ненавидять. А багатьом (не відкрию Америк!) хочеться чогось «легенько-курортного» з райськими яблучками, аби не струджувати душу кривавими мозолями розмислів за пісеньки чесні трудодні.

Маю щастя дослідити ще в рукописі векторну графіку нової збірки Ігоря Павлюка «Торф». Найболючіша та найактуальніша тема для всіх нас — тема нашої теперішньої визвольної війни від ординської московії, що вже переросла у війну світову. Творів сильних про неї — обмаль, банальщини — доста і більше. А ось у Ігоря Павлюка несподіваний синтез думок Еріха Ремарка, який показав усі жахи кривавиці такими, як вони є, і фольклорної міфології Лесі Українки («Війна у лісовій

пісні»), дало неймовірну демонстрацію надлюдської сили і надлюдського болю українського народу: *«Лукаш ув окопі чекає, стріляє уміло. Сопілково плаче душа забинтована тілом. Травою й деревами стали його побратими: І той, що рве грєблі, і той, хто боровся зі злими. Хтось пісню стане тією ище, лісовою. Як мавка — сестра моя — стала тепер медсестрою»*. Ми бачимо, що сьогодні «Солдатська свіжа виросла могила, Мов кров на журавлиному крилі», а ось оте, що є за нею поодаль завтра і післязавтра, на відміну від багатьох нас, не може не побачити поет: *«Іде на цвинтар хлопчик-сиротина, Вдова п'яненко впала в реп'яхи. ...Така моя маленька батьківщина. Кровить війна. Пін каже: «За гріхи...»*. Нині остороги повітряних тривог, як ординські отруйні гадюки, обвивають тіло й душу кожного, намагаючись звести зі світу білого, випльовуючи отруйні смертоносні осколки. Ігор Павлюк, як відомий боян нашого часу, із власного гіркого досвіду добре знає, що таке ракетні атаки («Укриття»): *«Ніч така темна прийшла, що не видно води. У «тривожну валіжку» кладу лиш заласкану флешку І шлю есемесочку синові, що на війні: «Як ти?». А він «Усе добре» відпише, з годину замешкавшись. Здогадаюся я, що стоїть за цим «добре», старий... Немов сухпайок для душі, мої вірші в торбині. І дихає смерть ізсередини, збоку, згори, Де галактики стогони голубині»; («Сирени і дзвони»): *«Це сирени не ті, Що колись Одиссея чекали. Воском вуха від них не заліпиш, як стогнуть вони. Сам до щогли прив'язаний, будеш чекати металу, Вибухової хвилі диявольської глибини»*.*

Давно відомо, що війна має ще й синонім «сирітство». А яке воно — добре відає поет: *«У нас, у сиріт, інше бачення світу, Долі, людей... і як вие звір. Крізь нашу сльозу, мов крізь лінзу, Більші серця, голосніше мовчання зір. Ближче тоді до Бога, болю, До кривд і святих розп'ять. Сироти рідко плачуть, Більше мовчать»* («Сиротинське»). І хоча кругле сирітство поета з пуп'яноквого десятидення було спричинене не війною, а лише її відлунням, кому ж, як не йому, добре відомо, що маленький беззахисний безбатченко частенько є об'єктом скубання, щипання, образ, приниження, обмови, побиття, знущання і навіть...заздрощів, для тих бездушних істот, які мають черстві душєнята і надійну заслону. Тож у поета мається набутий терпкий синтез творення батьківських крил, що обіймають серця

обездолених сиротин. Проте й нині з Ігорем Павлюком, дух якого залишається непохитним, відьомство зі своїми шабашами бачить у ньому і досі беззахисного сироту. Але Поет — могутній, нездоланний: *«Перехрещу і сплюну спересердя На відьму ту під мандолінний реп. Мені він душу більше не посвердлить. Її ж, мов бабу льох, поглине склеп. Амінь усій старій гнилій епосі Із тими мандолінами, що в ній...»* Після прочитання його поезій клубок підкочується до горла — і довго-довго не зникає. А ось, приміром, тихий глас «Донора» для читача раптом перетворюється в ерихонсько-трубне звучання: *«Я в черзі стояв, Щоби здати кров Для хлопців наших, дівчат. Отут римувалися кров-любов. А я був старий солдат, Що знав матюки і молитись умів, Пошрамлений, наче стіл. Я демонів різних силою слів Вигнав із божих тіл»*. Це високий зразок справжньої, а не засмальцьованої примітивізмом, патріотичної поезії.

Немислимо важко писати про такі мегаємнісні талановиті, юні і сивочолі водночас, творіння, бо усвідомлюєш свою піщинку малість перед ними. І від цього душі не болять, а щасливиться, адже приторкаєшся до справжнього, геніального, первісно чистого. Розумієш, що таких творців віки лічать лише на пальцях однієї руки: *«Жив-був чоловік. І було в нього все, як в людини. Та був він поет. Тобто медіум. Як і Христос... Не міняв він на прапор Хрести на церквах батьківщини...»* («Тайтаке»).

Наступний вектор поетичної збірки вказує на малу Батьківщину поета, яку він носить під серцем: *«Слово тут пахне. Так пахне в дитинстві пиріг. Високодонно Поліському серцю моєму»; «Волинь — то воля воль, Озерний сон зорі»; «Колись давно я дуже був багатий... Як небо синє й зоряне, були Пташині яйця в комині, на хаті. Я казку мав, собаку і Волинь»; «Миле Полісся... Не знаю — де щастя, де горе. Все тут святе»; «На рідній моїй Волині. А зранку у церкві мої землячки Душевеним тілом рослини. Тут райська природа. Той храм едемський — Творіння і дім Творцевий. І хочеться тихо рости у небо, Як саджені прадідом ще дерева, Що веснами світяться білим бодем»*. Поліські мотиви, як солов'їні трелі, наповнюють поетичну збірку: *«Столітня ялина. Червневий дощ. Рідне моє Полісся. Від ноти до і до ноти до Голос пташок розрісся.(...) З космосом тут у мене зв'язок Вічно-інтимний». У своєму небагатослів'ї («Апокаліптичні візії», «Братові»,*

«Смерть радянської відьми») автор зумів передати цілий том-пласт осмисленої волинської історії: *«А Місяць в небі — як усмішка Сталіна. Та серце в грудях — мов підземний храм»; «Ніхто із нас, брате, не був святим. Ідуть через нас роки. Я подам тобі, брате, хліба й води. Але не подам руки.(...) Бо рана, брате, від твого ножа Між крильми моїми є»; «Як відьма радянська вмирала, До неї набігли Усі такі самі — Жорстокі і злі.(...) Не хтіла покаятись — Каже: «Не маю гріхів». Болить поетові справжнім, а непідробним болем теперішнє Полісся: «Чорна хата. Безінтернеття. Ліс навколо. Озерна тьма. П'ють весело Півні треті, Але ранку чомусь нема...» А ось ця поезія, наче повна склянка пекучої настоянки, яку ти маєш випити, наче спраглий у пустелі, що, вірогідно, не «п'ється» корінним містянам: «Всі вільні тут — як риби на асфальті. Нема ні клубу, ні веселих свят... Лиш чорноротий піп фальшивим альтом Благословляє сивих немовлят. (...) ...Оце вона і є — Остання казка І перша правда Мертвого села».*

Ігор Павлюк (за материзною — Вовкотруб), вихований дідом і бабою, прадідом і прабабою примусовими переселенцями з Холмщини у с. Ужова Рожищенщини: (*«Ой, бабусю, я знов пригортаюсь до нашого колоса, Чуєш, діду, я знову романтик на білім коні» «Соплка»*). А ще його вихователями були: дядько — український письменник Йосип Струцюк (якому присвячена щемка поезія), пам'ять про батьківську родину із с. Малий Окорськ Локачинщини, яка була репресована за участь в національно-визвольних змаганнях і вислана на спецпоселення до Кисельовська, спів соловейків, сільські пісні, ранкові дзвіночки череди, божий храм, сивовусі ранкові тумани. Його остерігали зозулі і деркачі по чім фунт підкидного лиха, якого в житті буде доста. А тепер він, як міський житель, що має поліську душу, у «Селі ХХІ. Продовження» зізнається: *«Тут би я віку дожити, скажу вам, хотів. Злізши з дев'ятого поверху багатоетажки, З темних, отруйних, душевних моїх холодів, Різних заяв епатажних. Тут мені в душу ніхто так, як десь, не плював, А як поранив — природа зализує рани... Я ж усе більше і більше вечірня трава, Що перед січнем вертається в спогади ранні»*. Як і решті міських селяків, котрих їхні стопи міста і містечка закоткували в асфальти, ось ці рядки близькі й зрозумілі: *«У цьому місті (...) Я став собою.(...) Я цьому місту Не здамсь без бою»*.

Не можна пройти і мимо самоідентифікації Ігоря Павлюка, яка вочевидь у його цілісному поетичному творі «Торф», умовно поділеному на вірші-брикети. Дехто вважає, що з цією справою надто просто: достатньо знати хто ти, звідки, де поховані твоїх предків. Насправді це відповідь на глибинне питання про ставлення особистості до самої себе. Інколи потрібно зупинитися, аби обміркувати і скоригувати своє життя, свою творчість. Інколи потрібен ривок, щоб дістатися свого «Я». У випадку з Ігорем Павлюком, образно кажучи, маємо постійні різкі ривки і виснажливий стаєрський біг. Спробую написати портрет Ігоря Павлюка його ж рядками, але наперед перепрошую, якщо моє малювання нагадає вам, скоріше за все, неокочирний витвір старого сільського дяка-самоука:

Зостався із самим собою. І храм в собі із хламу будував, Немов гніздо лелека...

*Корінь роду шукає душа. Мов терну коріння — стежини мої золоті.
Я п'ю із колодязя голос моєї зорі. І міряю крильми свій крок.*

Слабкі мене терпко бояться, Сильні тупо ненавидять. Добрі вважають своїм.

Моя душевна пуповина З Чумацьким Шляхом зв'язана навек.

Пером журавлиним писав я журливі поеми. Обезболюю віршами нерви порвані мої.

Я змінююсь також: Вже трохи клен, Хрестатий, Як храм, Безлистя...

Виє вовк із серцем журавлиним: Хоче душу Богоу розказать. Як його я нині розумію.

Стара, як пилінка в дідівськiм замку, Моя світова журба.

Нам біль минув. І відіснились вирії. Між небом і собою я завис.

І не страшно мені вже ні біса, ні влади, ні стерви. І огидно мені, коли нечисть гребе на престол.

Воюю не з людьми уже, А з демоном, Що оселився На березі Дніпра.

Дні мої стали важкі й пісні. Я думав — людство мудріше...

...Смерті нема. Але є Дорога — Вічна Струна Судьби.

Молимося, Воюєм. Любим. П'єм. Грієм космос душами — Як свічі.

Із душі змиваю гріх, Як від бруду внук мій миє руки.

Ми на мінному полі тепер не одні. Але добре, що ми крилаті...

І болить мені оця епоха, Що спіткнулась об судьбу мою.

Я несучу на собі прокляття моєї країни.

Я безсмертний... Та для мене честь — Вмерти разом зі своїм народом...

За право бути самотнім вовком Плачу «по повній».

Як в сон, в дитинство падаю сьогодні. А падаю — То значить: Ще расту...

Ось такий він Ігор Павлюк, наче самотній мудрий вовк на шляху Чумацькому. Відомо ж бо, що лишень вовки не піддаються дресируванню. Насильно вовка у клітці утримати таки можна, але в цирковій програмі він ніколи не виступить! Щодо поетового зросту: він — від тернового коріння до найвищих пташиних крил. Іноді він у зажурі, іноді з гумором, іноді з міцним словом, іноді з діалектизмом, але завжди дихає поезією. Можна констатувати, що без неї він жити не годен.

У Павлюкові — не один Сократ, отож цикути від недругів він не боїться. Такого рядка у його поетичній збірці мені знайти не вдалося. Але він у нього, напевно, є. Філософські роздуми, починаючи з назви книги, багатьом прийдуться до смаку. Вони — про «Титанік» нашої цивілізації (*Відчуваю себе скрипалем ув оркестрі «Титаніка»*); про долю України *«у XXI-ім, де хрест двоїться»*, про сучасників і сучасне, про час, що має *«свинячий голос (...) Коли тонуть спалені мости»*; про минуле і майбутнє, в якому *«історичні вітри не уміють співати з душею»*. Ці рядки будуть вражати не одне покоління тих українців, які полюбляють істинну поезією. Читаючи Ігоря Павлюка, закрадається думка про реальність реінкарнації, що він дійсно в попередніх життях мандрував століттями та епохами, планетами і сузір'ями, що його вже не раз було спалено на вогнищі за відмову відречення від багато чого: *«...І це вже було. І усе було. Бунти, круги і дороги... Шукаєм у Всесвіті НЛО, В собі загубивши Бога»*. І в пам'яті поета про ці вічні мандри — *«то шов, то шрам...»*, але більшість про це не здогадується, адже вже давно має в побуті *«брехливе дзеркало сльози...»*, і бачить у ньому несуттєве, все більше те, що задовольняє природні інстинкти. Істинний поет і син свого народу має мужність оприлюднити жорстокі правдиві його світлинні, отримані внаслідок поетичного магнітно-історичного резонансу: *«Всі красиві слова про Вітчизну Вже сказані кимось. Все, що можна продати, — Здається, уже продано...»*; *«Тут брешуть всі — Газети й дзеркала. Поети ходять, Як магнітні бурі»*; *«Як захочем літати — Лягаємо під хрести. І будуть сміятися ті, Хто подалі від Етні, І з попелом їсти Продажні свої пироги»*; *«А зігнута шабля з хребта Ну ніяк не росте до гори»*; *«Провінція — Звідки їдуть найкращі жінки До Гондурасу чи Сербії»*. Звісно, поет, який має не наївний юнацький вік, розуміє, що відкривати комусь на себе очі — справа дуже невдяч-

на, а своєму народові — тим паче. Але він має на це повне право: *«Я вріс корінням в землю цю по крила, Я давно в цих краях. Ще зі скіфів. Віки й дороги. Тут робили із церкви корчму, а з корчми — собор»; «В нас печеніги, половці і скіфи З айром в зататарених очах. Ми любим плоть. Ми родим наші міфи. Вітрами нас хрестив Чумацький Шлях».*

Ігор Павлюк — чудодій перетворення звичайної глини слів на довершені поетичні амфори для мудрої метафоричної мислі. До того ж вони майстерно випалені на живому філософському вогні торфу, яким щедра його рідна Волинь. Його мудрий «Торф» — багатогранний і багат шаровий, вражає своєю щирістю, без будь-якої награності і фальші, чим грішать навіть деякі лавреатні поети. А це ознака справжнього письма. Однак, невелемовна, стиснута, немов пружина, передмова — не розлога післямова, і все про цю талановиту книгу мені, простій людині, на жаль, написати не вдалося. Тож я й думаю, якби писав про «Торф» зовсім стисло, читаючи поетове зізнання *«життя моє, можна сказати, збулось...»*, напевно, написав би так. Я взяв би лише один вірш із його книги: *«Плаче дівчинка боса На бабусин поріг. Розчарована осінь Клігає по дворі. На душі, прохолода. Навіть півень затих... — А кого тобі шкода? Каже дівчинка: — Всіх...»*. У цих рядках, наче на долонях променів великого українського фізика Івана Пулюя, і міститься могутній дух людинолюбця Ігоря Павлюка у сузір'ї геніальної поезії.

*Василь Лазинич,
поет, фізик-математик,
член Національної спілки письменників України*

ВІЙНА У ЛІСОВІЙ ПІСНІ

Не спиться. Не їсться. Танцює печаль білолиця.
В лісах моїх мавки по ночах кричать, як вовчиці.

Криничний журавлик у кадубі бовта червоне.
Весніє природа. Між хмарами дроно-ворони.

Мов сльози з-під серця, з гущавин являються злидні,
Торгують патронами й душами орки огидні.

Лукаш ув окопі чекає, стріляє уміло.
Сопілково плаче душа забинтована тілом.

Травою й деревами стали його побратими:
І той, що рве греблі, і той, хто боровся зі злими.

Кричать журавлі он — немов абортвані діти.
Ми рано чи пізно усі навчимося летіти.

Хтось піснею стане тією іще, лісовою.
Як мавка — сестра моя — стала тепер медсестрою.

СОЛОНІЙ МЕД ОСІННЬОЇ ПОРИ

Після епох крилатих динозаврів
Прийшла епоха мавп, кротів, щурів,
Що терни пережовують на лаври,
Як тіло в гній злі шобли хробаків.

Що дивуватись?
Що від них хотіти?
Воно дрібне,
Без принципів,

Богів.
Воно сидить у норах,
Як терміти,
Прикрившись грішми,
Тлом фальшивих слів,
Партіотизмом,
Титулами,
Капищем,
Тхорячим пшиком,
Мінним полем зрад.
Вони як зверху —
То на інших капають,
А як ізнизу —
То цілють зад.

Знов пахне світ великою війною,
Де кров жагуча бойових дівчат
Танцює зі сльозою золотою,
В якій боги язичеські кричать,
Яких ми всіх олюднюєм, вбиваєм...
І творим знов, як інопланетян.
Стаєм Землею
Між собою й Раєм
У айстрах ран.

Солоний мед осінньої пори.
Моя душа святіє... і світає.

...Немає динозаврів.
Є бобри
І самовбивча тінь
Людської зграї.

ВОЛИНСЬКЕ

Знов їду на Волинь,
Де знову заведу

Невінчаний гарем
Із мавок та русалок.
А бабу кам'яну —
Язичеську святу—
Спасу від суєти,
Посватавши з Купалом.

Від вітру і дощу,
Від льоду і людей.
Бо ж баба кам'яна
Беззахисна,
Як вічність.
Ідуть віки.
Вона ж нікуди не іде.
Опалим зорям либиться у вічі.

Її сльоза легка.
У космосі нічнім
Їй сниться і болить
Отой Великий Вибух.
Із вдячністю прийму
І блискавку, і грім,
І небо —
Як печаль золоченої риби.

Волинь мені — то я.
Тут мама, тут діди..
Казки, пісні, церкви
І привиди пралісу.

Мов динозавра кров,
Кипить над всім зоря,
Шукає світлих душ
Безтінна постать біса.

Волинь — то воля воль,
Озерний сон зорі

Оспіваний в піснях,
Обласканий в повір'ях.

У Космос пахне торф,
Сік древніх яворів,
Трояндова олія надвечір'я.

НАШЕ СЕЛО

Одна корова,
Два свинячі рила
Зосталися у нашому селі.
Солдатська свіжа виросла могила,
Мов кров на журавлиному крилі.

Хатини-пустки,
Дід старий, мов цвинтар,
Бабуся на могилі внука...
Зойк.
Хрести побіля церкви —
Наче свита.
Садок, ставок —
В чистилищі райок.

Іде на цвинтар хлопчик-сиротина,
Вдова п'янька впала в реп'яхи.
...Така моя маленька батьківщина.
Кривить війна.
Піп каже:
«За гріхи...»

«Пізнати важко смертному блаженних»¹,
То ж я молюсь,
Бо я з моїм селом.
Бо тут мої шукали Бога гени,
Тут пуповина,
Різана крилом.

¹ «Пізнати важко смертному блаженних», — писав Гельдерлін у трагедії «Смерть Емпедокла».

Іскриться сиве золото печалі.
Тут хрест у профіль —
Ідол Перуна.
Мій внук питає:
«Ліс... а що там далі?..»

«А далі, Даня, ти побачиш в снах...

Ти ж бо міський хлопчина.
Я ж — поліський.
Отут я ріс, у цьому ось селі.
Було мені казково,
Райськи,
Слизько...»,
А нині просто слізно.
Сила слів
Не може передати всі відтінки
Душі моєї дивних відчуттів.
А спогади —
Немов хрестаті фінки,
Сльозини нетутешньо золоті.

Нема зв'язку мобільного...
Ракетою
В дитинства мого хату
Ворог вгрів.

Чому ж, скажіть,
Я виріс тут поетом?

Був би багатим,
Закупив корів...

ТИТАНІЧНЕ

Відчуваю себе скрипалем ув оркестрі «Титаніка».
Граєм «Реквієм» Моцарта.
Темно.

На айсбергу плаче пінгвін.
Ось руде хлопчєня просить в мами блідєнького пряника.
Он свій тухєс рятує гнилий, мов Сиваш, Мандарин.

Цє не Ноїв ковчєг.
Хоч тут кожної тварі по парі:
«Патрійоти», «єбіскопи»...
Їхня під масками суть.
Марнославні душонки бездарні,
Які й Бабі Смерті косу продадуть.

...І закохані тут,
І поети,
Святі і святоші.
Бог зібрав недарємно всіх тут, на оцім кораблі.
Хтось із них будє потім мальований навіть на грошах,
Коли станє на дні океану шматочком Землі.

Різні раси, рєлігії тут,
Бунтарі,
«Підараси»,
Мародєри,
Бомжі
І тварини сякі і такі.
До аварії тут пасажирин
Ділились на класи.
Айсберг всіх їх змішав,
Як у бочці «гурки»¹.

Скрипка з Дєрева Роду,
Що бите громами важкими,
У руках моїх крильньих трємтить,
Начє карп золотий.
Коли тонє «Титанік»,
Всевишній запитує —
З ким ми...

¹ Гурок (діалєктнє) — огірок

Ми ж — розбійники ті...

А «Титаніка» щогли —
Хрести...

МЕЖОВЕ

Осінь серця.
Скоро полечу.
Адже я не дерево, не камінь.
Десь читав я чи, можливо, чув.
Що у потойбіччі все так само.

Інший каже,
Що там все не так...

Смерть.
Могильна глибина печалі.
А лампадна радість пресвята
Манить душу,
Мов космічні далі.

Горизонт мембранно мерехтить,
Що немає смерті.
Є лиш межі.

Душі заховавши за хрести,
В сни, як в пащі, падаєм ведмежі.

Топимось в Річці Забуття,
Терпимо корупцію на Стіксі,
Де Харон за пропуск у бродяг
Вимагає доларові «тіпси»¹.

Оглядаюсь на мої стежки —
Як на павутинки в древнім храмі.

¹ Тіпси (*tips*) — чайові у ресторанах, кафе.

Мав я долю з Божої руки,
З пелюшок залишившись без мами.

Часто від лампадки і зорі
Душу грів бездонну і бездомну.
А мій друг у танкові згорів,
Чесним був і добрим, світлим, скромним.

Я ж іще живу у тілі цім,
Бавлю внука і пишу поеми.

При осіннім світлі на лиці
Добре видно —
Звідки,
Хто ми,
Де ми.

САМІТНИК

Душа його, перебинтована тілом,
Яке не росте вже більше,
Біліла, тому боліла.
Сильнішав і глибшав біль ще.

Приходили люди раніше до нього,
Як нині думки приходять.
Але він вірить тепер лиш Богу
І генам свого роду.

Він любить зорю і траву, тварину.
Ікону на зруб повісив.
Не ходить в корчму, ні на який ринок,
У себе лише й до лісу.

У ньому є церква — як біла рожа,
З хрестами — мов руки долі.
І п'є він сніги,

І для нього гроші —
Осінні листки тополі.

Із них він багаття іскристі робить.
На них навіть вірші пише.
Сльозина його, мов зоря над гробом,
Тривожить космічну тишу.

Чого він самотній —
Ніхто не знає.
А запитаєш,
То каже строго:
— Я не самотній.
В цій хаті скраю
Із Богом...

ОДЯГ

Моя сестра ретельно готує одяг
Для вічного свого ложа,
Як не готувала, здається,
На весілля своє чи синове.

І я дивлюся на свій гардеробик...
Може,
Також пора відібрати найкраще —
Як ті он штани парусинові,
Сорочку, що вишила хрестиком
Іще прабабуся наша,
Туфлі зі шкіри доброї...
Темносиній костюм, який
Подарований доньками, —
Мій найкращий.
У ньому лежати файно
Не те що роки —
Віки.

Дивитися в небо внутрішнє,
Дивитися в небо зоряне.
Красивим іти із іншими
До предків, до Бога аж...
Звичайно, всі наші одяги
І тіло...
Стануть прозорими,
І ми шепотітимо голими
Божественний «Отченаш!».

Та якось вже так заведено:
Красиво себе обманювать.
І пращури наші, знаємо,
Отак-от збиралися в Путь...

Але щоб сестринський одяг цей
Для Смерті не став приманкою,
То я з її рідним Ангелом
Сховали його
В майбутть...

СПОВІДАЛЬНЕ

Відкотиться хвиля.
Зостанеться сіль і каміння.
Отак після моря,
Отак після мене отут.
Я хочу додому,
Та дому немає для сина,
Який все життя проблукав,
Шалапут.

Блукав я морями,
Блукав я лісами, містами,
Блукав у собі я, шукаючи...
Що я шукав?
Спочатку (крізь сльози) —

Померлу ранесенько маму.
А потім ще — Бога,
Як Діда,
Хапав за рукав.

І Дід усміхався.
І гладив мене по чуприні.
І снилася мама...
Я жив як у казці тоді,
Хоч ніс у собі ще
Опеклений рай батьківщини,
Який опишу вже
На Страшнім Суді.

А зараз писатиму знову
Про космос, кохання,
Про півня, собаку,
Метелика,
Танець бджоли...

Відкотиться хвиля
В цім світі для мене остання,
Щоб я своїм віршем
Від Смерті
Мій край затулив.

УКРИТТЯ

Ніч така темна прийшла, що не видно води.
У «тривожну валізку» кладу лиш заласкану флешку
І шлю есемесочку синові, що на війні: «Як ти?».
А він «Усе добре» відпише, з годину замешкавшись.

Здогадаюся я, що стоїть за цим «добре», старий...
Немов сухпайок для душі, мої вірші в торбині.
І дихає смерть ізсередини, збоку, згори,
Де галактики стогони голубині,

Вибухають оргазмно і знову зникають світи,
І мурашкові люди, мов діти з гранатами хворі,
Також вибухають, залишивши Богу листи
У душах своїх —
Неначе плящини у морі...

Як чаші скорботи,
Їх вип'ють нащадки колись,
Цей вірш прочитають,
Поласкавши ШІ,
Мов собаку.

Бог зна і без флешки все те,
Що я сам намоливсь,

А сину дасть яблуко райське
За чесну атаку.

ВІНЕЦЬ

...Яблуко з хлібом.
Цукерки й пранік.
Мед з молоком...
«Урра!»
Вмить заживали душевні рани.
Світ у дитинстві —
Гра.

Був я мудрішим тоді,
Ніж нині,
Єдність була з усім.
Кіт, я, бабуся
В тихій хатині.
«Бозя» в серці моїм.

Потім я сам...
Тільки Бог зі мною.

Вітер.
Хрести.
Тайга...
Гра була битвою,
Битва — грою,
Мавкою —
Баба Яга.

Стара, як пилінка в дідівськiм зámку,
Моя світова журба,
Мов Бог на іконі вставлений в рамку
Людьми, що уже в гробах.

Всевишній дарує нам людські душі,
Як іграшкам діти дух...
Смиренні спасаються,
А байдужі
Ні в пеклі,
Ні в райськiм саду...

Тому з того всього
Впаду в дитинність —
І буду щасливий знов!

...Яблуко з хлібом.
Космос в дідівськiй хатині.

Свобода в душі.
Любов...

ДОНОР

Я в черзі стояв,
Щоби здати кров
Для хлопців наших, дівчат.
Отут римувався кров-любов.
А я був старий солдат,

Що знав матюки і молитись умів,
Пошрамлений, наче стіл.
Я демонів різних силою слів
Вигнав із божих тіл.

Скорботи збирав,
Як скарби жебрак.
Як дівчину,
Смерть сприймав.
У людства я бадав духовний рак,
Який, як умів, лікував.

Алхімія віршів моїх була
Для душ золотих — бальзам.
Хоч метафізично
Добро від Зла
Не розділяю іноді сам.

Дно стріхою стало
У світі цім знов.
Пекельненько на краю...

Війна засвітила душевну кров,
Яку для дітей здаю.

СИРОТИНСЬКЕ

У нас, у сиріт, інше бачення світу,
Долі, людей... і як вие звір.
Крізь нашу сльозу, мов крізь лінзу,
Більші серця, голосніше мовчання зір.

Ближче тоді до Бога, болю,
До кривд і святих розп'ять.
Сироти рідко плачуть,
Більше мовчать.

Але мовчання сирітське...
Немає для нього ні фарб, ні слів.
Той, хто б'є сироту і лелеку,
Нічого в житті цім не зрозумів.

Сироти є маленькі, середні,
Дорослі, навіть старі.
Вічні діти —
Хто виріс без батьків, матерів.

Божі діти — сирітки:
Люди, звірята, галактики без тепла.

Смерті немає у Бога.
Тому і мама у кожного є,
Бо вона була...

ТАЙТАКЕ...

Жив-був чоловік, що витесував крила з коріння.
У Землю ж садив прапори і пшеницю, хрести.
Не слави людської шукав і не золота, але спасіння.
Ішли проти нього злі люди і в масках чорти.

Бо так і задумано все в цьому світі Всевишнім:
Душа, наче зернятко, — має всі цикли здійснить.
Так здійснюють лебідь і Всесвіт, і пташка, і вишня:
Від цвіту — до плоду,
Від кістки — до кістки...
Й ще мить...

Жив-був чоловік.
І було в нього все, як в людини.
Та був він поет.
Тобто медіум.
Як і Христос...
Не міняв він на прапор
Хрести на церквах батьківщини,
Бо це — Те,
А це — То...

Ацетоновий запах ненавидів
Пристрасно, люто.
Органічне любив,
Що кохалось,
Родило,
Цвіло...
Адже краще уже органічна отрута,
Ніж хімічне спиртове пуйло.

Ось трава весняна, мов зелена орда, налетіла.
Їй підспівує й той, хто не знає ще пісні весни,
Що приходить на душу,
А потім, пізніше, до тіла —
Як праобраз струни.

І не знаєш в цей час, що робити з печаллю своєю.
Тихо в серці її ти несеш до хреста, до ікон.
Порожнечі немає.

Між геном, піском і зорею —
Дрон...

НОСТАЛЬГІЙНЕ

Запрягаю метеликів.
Шовком вкриваю Пегаса.

А тим часом у пам'яті
Зорі душевно цвітуть.
Пам'ятаю:
Крізь поле
Іду я до першого класу.
Сліз мурашки в бабусі
Від цього зібрались... і ждуть.

Я вже вловлюю смисл,
Що не втілений в слово чи порух.

Трохи знаю життя,
Хоч воно ще не знає мене.
Почалася весна
В ту осінню і трепетну пору.
Я прощався із чимось...
Як з болем схвильований нерв.

Я навчився читати.
Все інше зосталось без мене.
Тихе щастя сирітське —
У лісі читати книжки.
Скільки їх написав я...
Та шкода порізаних кленів
На поемок моїх сторінки...

Найстаріший із них
Стане гробом моїм колисковим.
Будем разом у вічність
В утробі планети пливти.
...Розпрягаю метеликів.
Тишу парую зі словом.
Скоро-скоро прийду до Мети...

У ЦЕРКВІ

Солов'їні язички свічок.
Три бабусі зліва.
Літургія.
Сивий і смиренненький дячок
Правильно співає.
Я радію,
Що прийшов із храмом у душі
В храм оцей сільський,
Старий, мов гроші.
Йде війна.
Десь дзенькають ножі
І клянуть сирену перехожі.

Під розп'яттям сам на сам стою.
Тіні чорних квітів піді мною.
Я до Бога серцем дістаю,
Б'юся об долівку головою.

Душі предків поряд:
Тут-як-тут.
Прадід, мама, дід ось,
Тітка Соня...
Ладно пахне ладаном.
Хай ждуть...
Йду до них я,
Мов за Сонцем сонях.

Тугою утробною давлюсь.
Радістю лампадною ділюся.
Тут священник —
Божеський дідусь,
А одна бабуся —
Як ягуся.

Але я люблю усе і всіх,
Кольори ці, запахи і звуки...

Тут я із душі змиваю гріх,
Як від бруду внук мій миє руки.

ПАЛОМНИЦЬКЕ

Каміння біле всотувало кров.
Каміння чорне всотувало сльози.
У золотих пір'їнках молитов
Ховалися задавнені неврози.

Найбільший звір з'їдав усе і всіх.
Цей звір — то час.
Він чхає на погоду.
Жере усе до... нині... після нас...
Розцвіла вишня пахне смертю плоду.

Бреду, неначе песик-інвалід,
Додому, до Господаря, до себе...
Он справа похоронений мій дід,
Он зліва помирає чорний лебідь.

Душа гніздо будує на хресті,
Що дістає до нафти аж корінням.
Малий скрипаль смичком малює тінь,
Малює біль... і зоряне насіння.

Все людство марширує не туди...
Як з дідусем в дитинстві,
Я із Богом,
Який мене із глини і води
Зліпив, дав душу й вивів на Дорогу.

Пройшов я Землю і спішу назад,
Порвавши горизонт душею слова.

Мені все більше сниться райський сад,
Де мій сусід заготовляє дрова.

ЛЮДСЬКЕ

Дні мої стали важкі й пісні.
Я думав — людство мудріше...
Нині тихіші мої пісні —
Вічні?
Чи віщі?

Їх я, мов діток своїх, пустив,
Як пташенят пташина.
Пісне осіння, до Бога лети:
Там Батьківщина.

Люди — як люди:
«Осанна!»
«Розпни!»

...Люди люблять убитих,
Жити не вміючи без війни...
І взагалі не вміючи жити.

Їм не догодиш,
Хоч як би не хтів.
Краще з котами.
Люди епохи пройшли золоті,
Стали скотами.

Що воно далі —
Ніхто не зна.
Молитвою душу тішу.

Історія людства,
На жаль, — війна,
Яка перейде у Тишу.

ОРКЕСТРОВА ЯМА

Оркестрова яма — мов колодязь,
Звідки чути зорі і пісні.
А над нею шулер, вбивця, злодій
Грають їхні ролі головні.

Відьма грає фею, фея — відьму,
Хижа пташка грає солов'я.
Хто зіграє нашу маму рідну?
І кого отут зіграю я?..

Оркестрова яма темна-темна...
Загадкова —
Але не страшна.
Наче ніч з коханою тюремна.
З двох боків —
Колиска і труна...

Цілий Всесвіт —
Яма Оркестрова.
Наші душі оркестрові теж.

Йде Вистава.
Чути голос крові,
Що шукає Бога —
Тобто Меж...

СИРЕНИ І ДЗВОНИ

Це сирени не ті,
Що колись Одіссея чекали.
Воском вуха від них не заліпиш, як стогнуть вони.
Сам до щогли прив'язаний, будеш чекати металу,
Вибухової хвилі диявольської глибини.

Ці сирени не ті...
І війна не Троянська.
Хоч війни
Всі подібні —
Мов кров, —
За Ітаку атака, чи ні.
Пенелопа чекає?
Європа?
Чи Азія рвійна?
У сирен тих і нинішніх
Схожі смертельно пісні.

Як тривоги відбій —
Перестануть волати сирени.

Чути дзвони соборні
І плин вертикальний Дніпра.

Корабель ворогів піде на...
Розширяться вени.

І тунелями вен
Йде у вічність
Епоха стара.

СПОГАД ПРО МАЙБУТНЄ

Голосно і весело було.
Сніг ставав дощем.
Йому боліло.
Душі прикривали ми плащем
І піснями захищали тіло.

Пасли у степах самих себе,
Вірші ткали і дітей творили.
Постили, хотіли до Небес,
Як вертепні ангело-горили.

Виганяли той гарячий страх,
Що гніздився в жилах, як в метрові,
Що дзвенить під хвилями Дніпра,
Космос роздираючи до крові.

Десь драглистим салом біль ставав,
Святість скрізь родилась зі страждання.
Татарва — давно уже трава.
А кохання — це завжди повстання.

Нам могила — друге лоно тут...
Народи нас, Всесвіте, зворотно!
Воскресіння в Бозі — дивна Путь,
Інші «воскресіння» — рвано, рвотно.

Не можливо нас перемогти,
Адже ми ні з ким і не змагались...
Наші вороги — лише чорти,
А не ті дрібні людці, вандали.

Молимося,
Воюєм.
Любим.
П'єм.

Грієм космос душами —
Як свічі.

Голосно та весело тут є.

Сутінки.
Світанки.
Сон...
І вічність.

СУЧЧАССЯ

Ні свіжих анекдотів, ні пісень.
Хоч грав оркестр навіть на «Титаніку»¹...
А в нас?
А ми?
Куди нас всіх несе,
Бичем б'ючи,
Заманюючи пряником?

Всі проти всіх.
Ще й ангел бісом став.
Росте печаль, мов нігті у покійника.
І глибиною нудить висота,
А торгашами —
Лірики і мрійники.

І, як вогонь первісний чоловік,
Так я любов до світу зберігаю
У цей перехідний до прірви вік,
Від гурту — до заслиненої зграї,
Де лебедина вірність двох вовків
Така вже рідкість —
Наче воскресіння.

¹ Поведінка музикантів оркестру під час катастрофи «Титаніка» стала легендарною, оскільки, намагаючись вгамувати пристрасті й запобігти паніці, вони грали майже до самого кінця (Вікіпедія).

У космосі ніхто нас не зустрів,
Бо ми земні —
Від цвіту до коріння.

Небесні тільки душі золоті,
Які майнуть —
Мов кажани в підземці —
Туди, куди нема напівпуті,
Додому,
Бо усі тут іноземці.

Старих богів осміюєм гуртом,
Старих повій збуваємо за безцінь.
Комп'ютери здаєм в металолом,
Понад яким і у якому безум цей.

Інстинкт мисливців та інстинкт коханців
Погас у нас, як вогнища в степу.
А наші душі у вселенським танці
Шукають свій, людський, тривожний пульс.

...Ми з гіперзвуком
Летимо в печери,
Замкнувши коло —
Наче храм корчмар.

Минає гомосап'єнсів ера —
Землі кошмар?..

ОСІННЯ ФІЛОСОФІЯ

Мов терну коріння — стежини мої золоті.
А лавру корінням стоять журавлі під зорею.
Приходять до мене у келію курви, святі,
Мене зігріваючи духом і кров'ю своєю.

Я з ними блаженно лечу в глибину, до Отця,
Розхриставши душу, неначе гніздо на соборі,

Яке зігриває то ангела, то горобця,
В яке задивляються відьми, лампадки і зорі.

А ми вимираєм, немов динозаври сліпі,
Покинувши нафіг і астро-, і гастрономію,
Олюднивши небо у небі, в озерах, в собі,
З'єднавши його із Землею — як з вирієм мрію.

Вовки свого Бога отут вибирають з вовків,
З вовків свого Бога і вівці, на жаль, вибирають...
Листочок із клена оно золотий облетів
І хоче у вирій...
До шуму, до моря, до зграї...

Я ж димом багаття зігрію туман і зорю.
Сльозинки пташок із душі теплим спогадом витру.
Симфонію з ними і першим сніжком сотворю,
З могильного каменя і міжпланетного вітру.

І буде звучати до першого цвіту вона.
В терновім вінку проводжати поета на лаври.

А осінь ця пізня на позір — як рання весна.
А ці журавлі — як хрести на Почаївській лаврі...

ДЗВІНКИ

Далина осіння воскова.
Я до пращура дзвоню
Із Землі — чудного острова, —
Де всі грають у війну.

Де всім хочеться побачити,
Як задумано цей світ,
Під зіницями собачими
Вчути Божий Заповіт.

Ми сміємось, плачем, тужимо
З молитвами і постом.
Між смиренними й байдужими
Кров дзеркалим золотом.

Струн зміюки намагнічені.
І — мов бісова печаль —
Потемніли наші ніченьки,
Журавліє наша даль.

Як ґрунтові води, пінилась
Радість зламаних доріг.
Крокодилячими спинами
В душу повз торішний сніг.

Із мобільника найкращого
В тиші віщого вогню
Я дзвоню до свого пращура,
До Всевишнього дзвоню...

*Польща — Німеччина — Австрія —
Ліхтенштейн — Швеція — Італія...*

ГОЛОС КРОМАНЬЙОНЦЯ

Життя і смерті спивши щедрий келих,
Усі літа спаливши на вогні,
Я скіфський цар, лежу в дніпровських Геррах.
І стугонять століття по мені.
(Борис Мозолевський. «XV. Герри»)

Я кроманьйонець.
Юний предок людства.
Я більш уже нікуди не іду...
В стоячих водах,
Як в небесній люстрі,
Я бачу вашу радість і біду.

Тут динозаври й мамонти вмирили,
Де з рідними я впав у вічний сон.
Мене знайшли ви,
Хоч і не шукали...
У Франції,
В печері Кро-Маньйон.

Ми четверо заснули тут,
Лежали.
Тисячоліття.
Вічність.
Суєта...
Нащадки в космос
Радісно літали.
Христос над нами
Ніс його хреста.

Ми кроманьйонці.
Звідки ми — не знаєм...
Тіла землею стали вже давно,
Яка родить нас заново збирається,
Як справжня Мама перед смертним сном.

Адже ніщо невічне попід зорями.
Невічні й зорі...
Вічний тільки Бог.
Ми ж зі своїми радостями й горями —
Невиплакані іскорки епох.

Ще пам'ятаєм позу ембріонову.
І все життя знов прагнемо туди.
Ех, людство, людство...
Вивіска неонова...
І піраміди —
Це твої труди.

Смішні вони у космосі безмірному.
Смішні вони у часі.

Сміх і гріх.
Любили ми,
Надіялись і вірили
У Того,
Що у нас
І угорі.

Не мали ми держав із їх коронами,
Боялися.
Молилися до зір
Із небесами їхніми бездонними,
Пісні не вмiли класти на папір.

Пісні цвіли.
Папір ще не придумали.
Тому писали кров'ю по сльозі —
Про те, кого любили чи затлумили
На перехресті долі і стезі.

Злу кроманьйонку?
Оленя?
Чи мамонта?
Свій профіль в тихім дзеркалі води?
Останню зустріч зі своєю мамою
Тоді, коли ще був без бороди.

Чому ми вмерли? —
Нам не пам'ятається.
Були щасливі.
З'їли щось не те?
Боліло тіло.
Потім, потім — таїнство...
І це ось «воскресіння» золоте.

Душа людська за час цей не змінилася?
Хоч техніка краде у людства дух.
Молилися, любили і постилися
Щиріше ув епоху молоду.

З польотом в космос гасне світло святості?
Подвижники мобільні...
Інтернет...
Нутро ж душі стає ванільно-ватяним,
Немов душа також колись засне.

Як спало тіло кроманьйонця дикого
Тисячоліття,
Доки не Христос,
Не ангели
Його зі сну покликали,
Не воскресивши, правда,
На «всі сто».

Бо воскрешати —
Диво діла Божого.
Палеонтолог лиш знайшов кістки,
Що спали під земною огорожею
В печері —
Тут,
На березі ріки.

Нам біль минув.
І відіснились вирії.
Між небом і собою я завис.
Та хтось мене із того світу вимріяв
І знову кличе в материнську вись.

ВОЛИНСЬКЕ

Дим від вогнища предків з озерним туманом зійшовсь:
Син вогню тут із сином води обнялися,
Щоби я через них до людей по ріці не пішов,
А тягнувсь до зорі, що тепліла над рідним Поліссям.

Поряд іли-пили і співали, і власть матюкали.
Навіть дехто молився.

А дехто померти хотів.
Наші чорні лелеки, напевно, у рай відлітали
Крізь цей димний туман, через простір долюдських віків,
Де пастух динозаврів пив даль з пастухами овечок,
А в поетів первісних клювала душа на сльозу.
Ще усе підсвідомо у генах чекало Предтечі.
А Предтеча чекав, доки прийде із Неба Ісус.

Мию душу свою чорним милом волинської ночі.
Наче корінь надгробного каменя — тайне щось в ній.
Відчуваю — що буде...
Та вголос не хочу пророчити,
Адже й так наші люди ховаються в спирті, у сні...

Виростаю з Волині...
Слабкі мене терпко бояться,
Сильні тупо ненавидять.
Добрі вважають своїм.

...Дим від вогнища предків.
Гостинець від зайця,
Що приніс мені прадід,
В раю вже доїм.

ПРОКЛЯТТЯ ВОЛХВІВ

Глупе серце без голови.
В голові безсердечно темно.
Може, нас прокляли волхви?
Може, гнали ми їх даремно?

Їх усіх пожалів Христос,
Як жалів і прощав душевних,
Коли бачив іконів стос
Чи базарні хрести дешеві.

Адже Він і Петра простив,
І, напевно, простив би Юду...

Якби прощення той просив,
Як бандит на хресті прилюднім.

...Але ж ми розп'яли волхвів,
Це найперші наші поети.
Тому тінь наших кровних слів —
Мов космічне сміття у Леті...

ШАМАН ПЛЕМЕНІ ТУМБА-КЛУМБА

Він був шаман.
Його родиме плем'я
Жило, як вміло.
Бавилось вогнем.

— Скажи, шамане,
Хто ми?
Звідки?
Де ми?
Куди ідем? —

Запитував шамана
Вождь кипучий,
Який багато золота здобув,
Але цей світ
Уже йому наскучив.
Ну а про Той світ
Ніби і не чув.

Шаман молився віршами до Бога.
Він душі предків поіменно знав.
Та плем'я на Землі, немов стонога,
Видовищ хтіло і заморських страв.

Цей острівний народець Тумба-Клумба —
Духовні канібали, торгаші,
Що ждуть свого п'яного Колумба,
Щоби йому продатись за гроші.

Вони не чують сивого шамана.
Вони зліпили ідола з вождя.
Тому земля їх — як велика рана
Й тому сусідське плем'я —
Їм суддя.

Свого шамана Тумба оббрехали
І обплювали...
Потім розп'яли...

Нема свого Пророка у вандалів,
Тому й вандали
Наче й не були...

АПОКАЛІПТИЧНЕ

...Тривають ігрища чоловічі.
Біси.
Відьми.
Капкани.
Повні патрони — погаслі свічі.
Гільзи — з кров'ю стакани.

Зверху блукає космічне сміття:
Люди і там є люди...
Скільки зосталось?
Яке століття
Всім нам останнім буде?

Віруси.
Опіум.
Бійки.
П'янки.
Чорної цвілі запах.
Хто ми тут:
Пліснява?..
Чіпи?..
П'явки?..
Сфінкси на задніх лапах?

Божа подоба —
Якщо ми з Богом,
А без Бога —
Глянь вище...

Цирк у дурдомі.
Шоу і блоги.
Фейки
І торговище.

Маски потрійні.
Очі партійні.
Страх і вмерти бажання...

В душах тривають
Космічні війни.
Ядерна — то остання...

Темна, як трумна,
Ніч перед боєм.

...Хрестимось,
Голонасінні.

Віриться серцю,
Що Лот із Ноем
Вже народились
У сні...

ПОМИНКИ

Склянка з горілкою хлібом накрита.
Залізний вінок.
Печаль.
Тихі промови-дереворити...
Вмер молодий скрипаль.

Цілий оркестр тільки-но, тільки
Траурний вривав марш.
Дзенькають повні гріха «бутильки».
Мовиться «Отченаш».

Сам же скрипаль у труні-колиці
Вже, наче скрипка, спить.
Щось підсумовують літописці,
Свічка в стакані.
Вічність... ще мить...

Даль — наче сни журавлів осінніх,
Що на зорю летять.
Музи красивої голосіння,
Друзі — тіні розп'ять.

Падає сніг на пожовклі клени
Так — наче сіль на мед.
Інші дерева стануть зелені
В юний парад планет.

Але скрипаль...
Буде грати Богу
Те, що отут любив.

...Смерті нема.

Але є Дорога —
Вічна
Струна
Судьби.

ІЗ ЦИКЛУ «БІЛЯ КАМІНА»

Вскрив Дніпро, наче вену,
Шматочком осіннього льоду
І подумав про Море,
В яке навіть Стікс упада.

Тепла мрія про парус
Із мрією про перельоти —
Те, що треба сьогодні.
Ще б завести ката...

Журавлі — корінцями калини
У небі зависли.
Білі тіні хрестів.
Скла рідкого рубіновий цвіт.
І до Трійці святої скеровані мислі.
І душа врівноважена жде зореліт.

Як застиглий вогонь,
Золотіє ця осінь.
Озонно.
Мов боги наших предків,
Пришельці крізь мене ідуть.
Он один з них, дивак,
Він подібний на висохлий сонях,
А одна з них — на ртуть.

І пульсує печаль,
Як сивушні масла після п'янки.
І акулячим поглядом
Третій хтось в душу гука.
Пробивається вечір
Крізь каро-туманні фіранки,
Як небесна рука.

Мов оркестр «Титаніка»,
Птахи співають тривожно,
Не спішать вже у даль,
Ні уверх, ні у глиб...
Їм дорога у рай,
Як і всім музикантам набожним,
Що ще жити могли б...

Мов первісна людина,
Дивлюся на вітряну воду,
На метелика свічки,
На сіль, сірники, на крило...

Вскрив Дніпро,
Наче вену,
Шматочком тоненького льоду...

Хай по ньому ідуть
І святі,
Й диваки з НЛО...

ІРОНІЧНІ АЛЮЗІЇ

Перших ранків осінніх щаслива печаль...
У судьби золотий перетин.
Скрипку з Дерева Роду зробив скрипаль
І грає на всю планету.

Грає про корінь він, про крило,
Те, що між ними, — долю...
Біси із тими, що з НЛО,
Розподіляють ролі:
Хто красивіший, мудріший хто,
Хто головніший, врешті.
Хтось має вигляд коня в пальто,
Інший — старого мешта.

Всі вони злобно не люблять людей.
Та й люди людей не завжди...
Розподілили — як ніч і день,
Мов кривду і правду:

Інопланетним гостям — тіла,
А бісам — то душі наші.
Усе від кореня до крила
Зайди купують, вазать.

Між ними також не все ОК.
Біси вони є біси:
Форму приймають то псів, то фей,
В душі пришельців лізуть.

Тобто між ними також війна...
Меч, а не мир — повсюду...

Вип'ю з пришельцем стакан вина,
З бісом — не буду.

СТЕЖКАМИ ДИТИНСТВА

Стежки дитинства заросли травою.
В дідівській хаті спить чужий онук.
Он хтось іде, говорить із собою.
І час іде, і дощ — немов без мук...

Смішний і милий песик м'явкно гавка.
Гірчать в душі меди колишніх свят.
І бинт ріки, і порохнява лавка
Мрійливо кличуть — мов у райський сад.

Тут літургія першого кохання,
Тут перша сповідь і безплідний цвіт.
І перша смерть... і рвана рана рання,
Зорі віконце в нетутешній світ.

І перша Муза — наче скрипка біла,
Що нашептала вірш із болю й вір,
Поцілувала — і кудись побігла,
Мов ангел ножовий чи ніжний звір.

А я зостався із самим собою,
І храм в собі із хламу будував,
Немов гніздо лелека...
Після бою
Молився щиро,
Ворогів прощав.

Десь тут моя душевна пуповина
З Чумацьким Шляхом зв'язана навік.
Я п'ю вино ще,
А мій друг вже глина...
І мак цвіте у нього в голові.

Ну тобто тут не кожного зустрину,
Хіба хрести крилаті обійму...
Зігрію душу під небес периною
І буду снитись зайчиком комусь.

Тихенько з братом пісню заспіваєм.
Стежки дитинства — струни наших доль,
Які ведуть від краю і до раю,
Мов нитки-ноти:
До... ре... мі... фа... соль...

ТЕЛЕСИКІАНА

Крилата рука бабусі колише Місяць,
В якому наш кіт спочиває, Телесик і я.
А Бабу Ягу ця людська ідилія бісить.
Зміючка Оленка сама не своя.

Телесик — мій друг дитинства.
Ми разом пасли гусяток.
Ділили печалі ранні і радощі золоті.
В пісочниці часу зайчик
Учив нас із бід сміятись,
І вовчики з нами грались,
І бобрики іще ті!

Сварились, бились усі ми,
Мирилися...
Знов сварились —
За іграшки, за любові...
Та всі тут були свої:
Повзучі, стрибучі, лиси...
І ті, що росли крила...

Всі Бабу Ягу боялись:
— Як зловить, — казали, —
З'їсть.

Зміючка Оленка мліла.
Її ми від себе гнали, —
Вона з нами хтіла гратись,
Бо в хатці була сама...
І хлипала та Зміючка,
До Баби Яги кричала:
«Чого мене всі не люблять?!
Скажи мені чесно, ма!..»

А «ма» фарбувала ступу
У колір своєї долі.
Гординя із неї перла,
Сичала: «Бо ми — то ми...»
Оленка росла самотньо.
І зло в ній росло поволі..
А я і мій друг Телесик
Училися жити з людьми.

Любили нас Дід і Баба
І впасені нами гуси.
Вже Баба Яга боялась,
Щоб ми не приснились їй...

Оленка, як зріла відьма,
Калинові їла буси.

...Та йде із іншої казки
Апокаліптичний Вій.

КОЛОДЯЗЬ

Я п'ю із колодязя голос моєї зорі.
Нікого не вчу,
Як-то правильно жити у світі.

Не знаю: підріс я душею, а чи постарів...
Бачу крилате коріння квітів.

Я себе уявляю землею в землиці Землі.
Надивився —
Як явним таємне ставало і гасло.
Вмирали поети, метелики і королі.
Мінялись партійні гасла.

Із піщаного болю родились
Перлини пісень.
Березнева гроза —
Мов ікона упала на камінь.
Мед гарячий душі
Хтось містичний невидимий ссе.
Ми стаємо «компамі»,
Комп'ютери — нами.

Але це не безсмертя.
Тілесне —
То зоряний пил,
З водою,
Сльозою
Чи потом
У тісто плоті убитий.

П'ю зорі із себе,
Допоки хвататиме сил.

Я трохи колодязь.
Приходьте пити.

ДО ВОВЧОЇ ТЕМИ

Золотіє вітряна калина.
Спить зоря — як чортова сльоза.
Виє вовк із серцем журавлиним:
Хоче душу Богу розказать.

Як його я нині розумію,
Мирний воїн, дід і буквоїд!..
Ми із вовком маємо надію,
Що потрапим у свої раї.

Ми шукали їх, як маму діти,
Як вогонь — суху печаль трави.
Я умів ридати,
Вовк — радіти.
Тому він сміявся..
А я вив.

Ліс був нашим многохрестним храмом,
Небо мало колір вовчих шкур,
Крізь які іскрився рваний камінь
Мертвих зір, чи божих кучугур.

Я перехрещу,
Не перекреслю,
Тих людей,
Що вбили вовченят,
Адже так учив розп'ятий Тесля
Вчора,
Чи три вічності назад.

Пахла книга кров'ю тої вишні
Із якої зроблена вона.
Вовк читав — що написав Всевишній,
Я писав про те, що серцем знав.

Від зорі сніжинка пада нині
В голубу олію забуття.

Плаче вовк із серцем журавлиним.
Журавлі крізь нашу кров летять.

МЕТАМОРФОЗНЕ

Пахнуть зорі пташиним пір'ям,
Сиво світяться люстри рік.
І у вирій летять сузір'я.
Не на рік летять,
А на вік.

Як сльозина стає сніжинкою,
Так, як іскра стає димком,
А чи дівчинка мила — жінкою,
Я поемним стаю рядком.

Ллється пісня вином диявольським,
Вовчим криком снується біль,
Що розплавиться —
Стане славою —
Похоронною
В час весіль...

Тінь на дзеркалі.
В сяйві зорянім
Тане дзеркало —
Наче лід.

Відболіла душа,
Спрозоріла —

І заглибилась
У політ.

Ужгород

МІННЕ

На мінному полі кривава тінь.
Маки.
Волошки.

Вітер.
По мінного полечка животі
Лазить щось, шерстю світить.

Поранені світлом летять пташки,
Летять, як пливуть, їй-Богу.
І братик мій Ліс в сестриці Ріки
Рости питає дорогу.

Забуваю пластмасове, Інтернет.
Забиваю на всі суєти.
Я — маленький-маленький серед планет —
Що наче човни на Леті.

З бомбосховища тіла метелик мрій
Полетить на зорю й розтане.
Квіти мінного поля старі-старі
І різкі —
Мов душевні рани.

І собаки, як люди,
Блукають сумні.
Розмінують даль солдати.

Ми на мінному полі тепер не одні.
Але добре, що ми крилаті...

РОДИННЕ

Літо полинне...
ТУга тугА —
Мов граніт,
В рідному краї моєму
Прибились до мене.
Довго не був тут.
Хоч звідси почався мій світ.
Синьо-зелено.

Папороть.
Пташка.
На ровері їде дівча.
Білий метелик тріпоче
На носі лошатка,
Наче над мертвою мамою
Вічна свіча,
Наче над рваною раною
Бинтик і ватка.

Падає слізка
В космічну пилюку журби.
Мрії красиві —
Мов небо над храмом прадавнім,
Де ще мій предок душевний
Молитись любив
Після язичества —
Як вже відкланявся травам.

Світлом кривавим
Відплакала зірка його.
Димом курвавим розвіялась
Банда ворожа.
Воду і «водку» пройшов дід,
Вогонь.
Ледь не згубила душу його
Ворожка.

Хрестик сріблястий на грудях —
Його оберіг.
Мама за нього і мене
У небі молилась...

Літо липнєве прожив,
Як умів я і міг.

Риють могили
Для мене
У небі
Пташині крила.

Ужова — Люблін

ВІТЕР

Цей вітер іще пам'ятає
Предків зітхання,
Вишневі козацькі тіні,
Кулясті сльозини щастя.
Цей вітер іще пам'ятає
Насіння яблуні крайньої,
Тієї, з якої Єва
Ябко Адаму дасть.

Він пам'ятає також
Перше світло,
Вологий блиск
Пилинок золотих,
Як замітали їх комети —
Мітлами.
І щось кричало:
«Господи, прости!»

А потім
Вічність кров'ю заридала.
І сніг пішов.
І вмерло немовля.
І перше слово
Логосом ставало,
Артезіанським
Криком
Журавля.

Цей вітер пам'ятає дикий час,
Серця тиранозаврів,
Мов піони,
І перший хрест...
І плакала свіча
Вогнем святим,
Як даль тепер —
Неоновим.

Ламав цей вітер віття.
Світ вітрил
Ставав із ним
Об'ємнішим,
Тугішим.
Коли він був —
Скрипіли явори,
Поетам всіх часів
Писались вірші.

А повітрулям хтілося кохать.
А вітрогонам праглося молитись.
Без вітру не було би злих багать,
Не стерся б напис на могильних плитах.

Задихає колись цей вітер-Дух.
Розвіються тумани і дурмани.

І стане знов —
Як в райському саду
Іще до рани...

ПОДОРОЖНЕ

Ранок.
Вогко...
Мов білизна в потязі,
Що зі Львова чахка на Херсон.

Я лежу тут.
Вірш пишу на протязі,
Дійсність трансформуючи у сон.

Сон — у дійсність.
Все тут переплетено:
Матюки...
Молитва...
Спирт,
Духи...
Хтось падіння називає злетами,
Хтось весь космос посила на «хи».

Хтось горілку п'є —
Мов час розплавлений.
Крейдяно-вугільно на душі,
Золотом спокушеної, славою...
Та яку Всевишній не лишив.

Плаче і сміється,
Тихо молиться
І співає втомлена душа.

Поїзд чачка.
Шпали пахнуть смолами.
Провідниця — рідна і чужа.

Чай.
Димок кілечками, кілечками...
Тихий, мов метелик, спить солдат.
За вікном пір'іною лелечою,
Як сльозина,
Падає зізда.

Вірш пишу про вітер, біль,
Козаччину...
Про дитячий сон,
Про смерть,
Про бій.

Он бабуся внуку каже казочку.
Слухаю...
Для них уже я свій.

Скоро всі приїдемо.
Розстанемось.
У Фейсбуці вірш я покажу.

Рідне тіло на кінцевій станції.

А душа...

Душа
Шука
Межу.

ЛЮДСЬКЕ

Постріл...
Дим папіросний.
Злий матюк прохрипів.
Свіжозрізані сосни
Пахнуть кров'ю вовків.

Тут, на цій от планеті,
У космічний наш вік
Птиць вбиває на злеті
Із «ружжа» чоловік.

Так, заради забави,
Щоби — адреналін...
«Роде... серцем лукавий»,
Хто ти вже
На Землі? —

Паразитна пухлина?
Трутна пліснява?

Тлін?
А чи Божа дитина
Сатанинських долин?

Маєм купи теорій,
Сонми храмів, наук.
І шукаємо в зорях
Панацею від мук.

А у себе дивитись
Нам болить —
Як вовкам,
Що у спину убиті
Мужиком
З літака.

Не труюся єлеєм.
Не впадаю у дрож.

За душею моєю
Хтось полює також.

Я молюся, співаю.
Я сміюся до сліз,
Син останньої зграї
На хворенькій Землі.

ЛЮТНЕВА ЛЮТНЯ

Лютий лютнює.
Яблуко — сніжка кривава.
Воля по жилах до нього тече —
Впізнає...
Медом гарячим малює
Полин кучерявий
Доля моя —
Перше кохання моє.

Наші сльозини кигичуть,
Мов птахи вирійні.
Бореться з льодом душевним
Свячена вода.
Що я тут можу, поет?..
Перевозити мрії.
Мрії людські перевозити
В синю глибоку даль.

Там найдивніше —
Божа стежина до себе.
Плаче сніжинками
Біла ворона із хмар.
Кровна земелька
Небом стає мені, небом.
Рідні могили де — зорі...
Навколо —
Пітьма.

Слово зі словом танцює —
Щоб Логосом стати.
Пісня цілується з піснею —
Для літургій...

Лютий лютнює,
Бо треба весну починати
З білого болю цвітіння,
Чорного меду надій.

ДО ТЕМИ ОСІННЬОГО КОХАННЯ

Червона сльозина листочка.
Мох.
Дерева — як голі душі.
Калинове світло очима п'ємо.
Душевно нам дуже.

А квіти сухенькі
Лоскочуть суть
Музи моєї — Мавки,
Яка не верба ще...
Та вже ростуть
Вітки у неї з вавки.

І як мені бути?
Люблю вербу.
І Музу люблю —
Як жінку.
І ніби прожив.
І ніби й не був.
Душа — як сніжинка...
То льодом стає,
То туманом-сном,
То наче крапля свячена,
Хрестата іскринка,
Що впала в ром
Журби внутрівенної.

Я змінююсь також:
Вже трохи клен,
Хрестатий,
Як храм,
Безлистий...
Та прийде весна, —
Теплотрасу вен
Порве соколиним свистом.

І Мавка воскресне,
І я проснусь.
І знову усе по колу...
Народяться вірші
Про зорі, Русь...
Мов діти,
Підуть до школи.

Наразі іду у срібlistий ліс,
Що був — наче вовк, мов лиси...

Усе вечоріє.
Тепло Землі
Крізь мене
До Мавки
Летється.

ЖУРАВЛИНЕ — 1

Ранимий ранок.
Зацвіла калина —
Мов піна з рота,
Як останній сніг.
І журавлі вертаються —
Не клином,
А поодинці...
Небо ж без доріг.

Душа моя —
Мов оркестрова яма,
Де щойно скрипка
Втратила струну.
А я — мов журавель
Часів Адама —
На Суд Останній
З вирію вернусь.

Ми ж всі живем
Між вирієм і раєм.
Свою печаль вдягаєм у слова.
Каміння душ
Ми крилами збираєм,
Як журавлине пір'я на жнивах.

Творю себе.
Це важче, ніж поему.

Будую в серці
Гнізда,
ЗАмок,
Храм...
Воюю не з людьми уже,
А з демоном,
Що оселивсь
На березі Дніпра.

Зі мною поруч
Жертви і терпіли.
Кипить, мов кров,
Рідкий граніт Ріки.
І сльози
Журавлинками
Побігли
По серцю —
Наче діти.
Як віки.

А чорнокнижник
З німбом херувима
Опише даль і цей небесний спів.

І виростають в мене за плечима
Великі крила
Райських журавлів.

Волинь

ЖУРАВЛИНЕ — 2

Чорні храми печалі
І повітря — мов кров.
Журавлі від'ячали
Голосами дібров.

А один, як листочок,
Сирота золотий,
Відлітати не хоче
Від гнізда, від води.

Він поранений в душу.
Йому в себе пора.
Горизонт його душить
І святить дітвора.

В храмах чорних печалі
Він — мов тінь від хреста,
Тому в суєтні далі
З усіма не літа.

СКРИПАЛЬКА

Над важкою рікою танцюють твіст
Два жовтневі листочки мертві.
Я ж — в скрипальку закоханий піаніст —
Йду до неї у білім светрі.

А вона нетутешне щось грає так,
Що забув я ріку і листя...
Значить, я ще поет, мабуть, вічний дивак,
Що не має свого обійстя.

Я дивлюся на скрипку, скрипальку, даль
Її карих очей і плаття,
Струни, руки крилаті, сумну вуаль...
Ніжний запах латаття.

Космос Божий звучить тут на нервах струн.
Білий біль стає світлом світу,
Що крізь душі, тіла і сльозин кору
Зігріва, як наш подих, — вітер.

За вечірніми вікнами — зорі, лист...
Золотіє смичок, мов рибка.
І скрипальку цілуючи, піаніст
Білий светр кида на скрипку...

ЗА ОВДІЄМ

Сосновий цвіт зорі.
Сніжинка перша в небі.
Вона не долетить до сивої землі.
Бо доля у предтеч така...
Така, як треба...
Молитва на устах.
Вечеря на столі.

Фантомний біль душі.
Хтось лайкає.
Хтось лає.
Лампадне зізвзда.
Сніжинка —
Вже сльоза...
Сніжинка вже — туман.
Здалось — її немає.
Сніжинка — як душа:
Хмаринка, лід, вода...

РОЗДУМИ НА ЕКВАТОРІ МОГО ВІКУ

Серед дванадцяти друзів твоїх
Один — іуда.

Як правило, той іуда,
Хто зве іудами інших...
Він може бути першим, останнім...
Гетьман, приبلуда...
У мерседесі, конем чи піший...

І неважливо —
Скільки добра ти зробив для нього —
Дарував йому бронзу,
Вавки помазав йодом, —
Він тобі в спину ніжик устромить
В ім'я чорта чи Бога,
Пасквіль напише,
Що ти «ворог народу».

А якщо друг твій іудний —
Кохана жінка...
Адам зі Змієм хрумкає ябко
Й нервово курить.
В Біса є норма...
Не має ж краю
Жінчина фінка.
Межі не мають
Підлості Курви.

З тим треба жити,
Рости до неба.
Десь потерпіти...
Прощати...
Битись.
Біла ворона і чорний лебідь
Будуть в душі гніздитись.

А там, де троє друзів зібралось,
Там і Христос між нами...
Хрест свій візьму,
Підійму забрало,
Скину з душі камінь.

І торгашів із душі храмини
Вижену...
Заспіваю.

Час повертатись
До батьківщини
Предків моїх —
Раю...

ІТАЛІЯ

«Земля молодого теляти»¹
Зустріла мене дощем.
Від радості плакав і я у Вероні,
Де Данте...
Джюльєтта шекспірівська
Будить за давнини щем.
Дороги до Бога й до себе
Зав'язані бантом.

Тут у храми ходив
І на пиво із м'ясом гарячим.
Екзотичної піци
Друзяки мені піднесли.
Ніхто не бере тут
За усміх грайливенький здачу.
Дороги асфальтні —
Що глянеш —
Згадаєш полин.

Печалю горячою
Тягне з тунелів у горах.
І озеро Гарда
Полоще каміння душі.
На березі писки —
Мов квашених зір помідори.
У нас би сказали —
Що то алкаші...

¹ Згідно із найпоширенішою точкою зору, термін *Imalija*, від лат. *Italia*, було запозичено через грецьку мову від оскського слова *Víteliú*, що означає «земля молодого теляти».

Тут вілли поетів розкішні,
Як в Есесесері...
Нехіло поети
(Ну хоч би Катулл)
Тут жили.
А я з України,
Неначе із іншої ери,
Приїхав сюди,
Мов лелеки мене принесли...

У храмах із плоті
Тут біситься дух д'Аннунціо...
Пейзажі подібні до
Наших південних степів.

Тут видно прозоро:
Любов і свобода —
Дві функції,
В які сам Всевишній
Спартанське повстання увів.

Раби повмирили...
Тепер україночки їдуть
В Італію красну
Сеньйорів старих колисать...
Немовбито хочуть із ними
Йти в царство Аїда.
А що, в Україні
Нема вже кого покохать?..

Зітхнемо — і в даль...
Тут Байрон і Шеллі чудили.
Дух Петрарки гуманний
У гості до мене прийшов.

...Але з'яви усі ці ми з ангелом
Вперто хрестили.

Тільки радість теляча
В мою заіскрилася кров.

ВОЛИНСЬКЕ

Слухаю звуки нічного лісу
На рідній моїй Волині.
А зранку у церкві мої землячки
Душевеним тілом рослинні.

Тут райська природа.
Той храм едемський —
Творіння і дім Творцевий.
І хочеться тихо рости у небо,
Як саджені прадідом ще дерева,
Що веснами світяться білим бодем
А в жовтні золотом мертвим.
Повітря оце — наче сік тополі —
П'ю, наче вовк кров своєї жертви.

І жертва не ангел,
І вовк чудовий.
Задумано так:
Без крові
Немає
Народжень,
Смертей,
Любові,
Криваво
Сонце
Світає...

Безгнізді дерева сумують тихо,
А з гніздами — ті літають...
На рідній Волині все менше сміху,
Все більші пташині зграї,
Які відбувають у вирій рвійно,
Щоб чорну минути зиму
В країні до відчаю самотійній,
Де знову тривають космічні війни
Апокаліптично,
Зримо.

І душно у душах.
Мутняк бодунний —
Мов кіт у селі глухому...
І люди в безлюдді,
Неначе труни...
Скоріше хочуть Додому.

І я Додому все більше хочу.
Волинь — то транзитна зона.

А зверху мене уже кличуть очі
Маминого безсоння...

КОРІННЕ

Корінь роду шукаю,
Мов корінь гірської трави.
Я для себе не кат,
А душевний хірург, слава Богу.
Не спаде й волосина без нього
З моєї глави
На тернисто-лаврову дорогу.

Я не чорна людина...
Я — дзеркало ваше просте,
У якому себе ви такими-от
Бачите душно.
Чорний чорного бачить,
А Божий угледить святе.
Віддзеркалюю лиш,
Не суджу,
Ваші душі.

А ридаю й радію
У білому світі оцім.
Каюсь, де оступивсь,
«Вибач, мила, що ти мене біла»...

...І сльозина-іскрина
Змиває журбу на лиці.
А туман на ріці —
Наче дим із кадила.

На тюремній стіні чи в окопах
Написані вірші
Я поважно люблю...
Сам вже кілька таких написав.
Отаким, отаким ти, звичайно,
До крові повіриш.
А можливо, якийсь,
Як молитву,
Візьмеш в небеса.

Де зустрине тебе той,
Хто любить цей світ первозданно.
І у вічність щасливу
Без ляку тебе поведе.

Корінь роду шукає душа,
Наче котик сметану...
Ні, звичайно, не так...
Ні, здається, не те...

Золотим бумерангом
Вертається юність до мене.
Метастази печалі згоріли
На вічнім вогні.

Ранок.
Пташки молитва.
На серці вишнево-зелено.
Ніби з Богом
І з рідним дідом
Мені...

РОЗДУМИ ПІД ЛІТНІМ ДОЩЕМ

Сиджу.
Дивлюсь на добрий літній дощ.
Рахую із любов'ю кожную краплю.
Спинився час.
А ти, моя бідо,
Нагадуєш он ту понуру чаплю.

Вона літати вміє.
Не летить.
І не пливе.
І не танцює плавно.
Цей дощ їй точно може догодить.
Він з неба йде
І засина у плавнях.

Біда в моїй душі гніздо сплела.
Знесла яйце,
Поклала жабу білу.
І коренем торкнувшись до крила,
На суд своєї совісті побігла.

Бо совість є у всього, що живе
І має душу —
Дивну,
Як лампадка.
Он денний Місяць —
Золотий човен —
Після дощу цілується із кладкою.

Свічуся теж.
Цілую власний хрест.
Пишу пісні для тих — ненарождених...
Адже ненарождений не помре...
Як не вмирає дощ
Чи лід студений.

Я теж з води.
Душа у ній горить
І пісню риби слухає ночами.

Я також дощ.
Я прагну догори:

До хмарки,
Зірки,
До Творця,
До мами...

КАМІНЬ СПОТИКАННЯ

Хрест.
Космічно у пасхальнім серці.
Блискавка й веселка — в цей же час.
І свята водиця у відерці.
І у пасці бабиній свіча.

Я лежу.
Я камінь спотикання,
Поруч із наріжним камінцем.
І болять мені у час повстання
Ті, хто в мене вдарились лицем.

Ті, хто спотикнулися ногами,
Ті, хто не об'їхали конем.
Я расту.
Я спотикальний камінь.
Я болю.
Не копайте мене.

Може, я упав з душі чиеїсь,
Може, я алмаз а чи сапфір...
Не важливо.

Ми стаєм землею.
Незалежно — камінь ти чи звір.

Ну хіба ж ти заростеш тут мохом?..
Змінюю печалі течію.

І болить мені оця епоха,
Що спіткнулась об судьбу мою.

СЛІПИЙ

Де люди тут?
Лиш ангели і демони.
Росте за світло плата і за світ.
Сліпий — найкращий поводитир у темені.
Він чує серцем райський скрип воріт.

Він звик уже і падати, й зриватися,
Ще й плутати обійми та капкан.
Його опіка — несусвітня матриця
І пес, що лиже квіти свіжих ран.

Сліпий — поет.
Він знає ритми космосу
І людське серце кличе в унісон.
Дівочими схвильованими космами
Його він прикриває від ворон.

Він добре чує, відчуває шкірою
Лампадки в людських душах і лайно.
У те, що не пояснюється, вірує,
І любить те, що світ убив давно.

Він у собі небесне царство згадує.
Себе шліфує демонським крилом
І різними небаченими гадами,
Яких не варто знати перед сном.

Нехай шиплять людські суди й пересуди,
Хай бісяться пекельні холої.
Молитимусь —
Вестиму з Богом бесіду
Про сивий біль і радощі мої.

Це основне.
Все інше — лабіринтово:
І влада, й гроші, слава, дар людей...

Шукаю в темноті між грою й битвою
Не світло світу, а зерно святе.

АПОКАЛІПТИЧНЕ

Слів нема.
Патрони розстріляв...
Голосом запухлим вию в зорі.
Я здурів?
Чи чокнулась Земля
В сатанинській злій лабораторії?

Хочеться набрати в рот води,
А чи серцем говорити з Богом.
Коли видих довший аніж вдих —
Рідна вертикальніє дорога.

Україна —
Рана серед ран...
Як могила мами, —
Несказанна.
Зірвано диявольський стоп-кран.
Нечисті співається осанна.

Плутає «Афон», «Айфон» народ,
Стукачів з героями, бідака.
Про цей час не склали анекдот, —
Нездорова, кепська то ознака

У людській комедії,
Де сміх —
Лікувальні трави чи таблетка
Від депресій та агресій всіх
У поетів та скоробагатьків.

Цирк в дурдомі.
Усміх сироти...
Слів нема.
Патрони не допоможуть,
Бо від куль не вмруть в душі чорти.
Ангели ж не стануть на сторожі
Тих, що йдуть від них них кудись туди...
Бо ж Всевишній всім дає свободу.

Коли видих довший аніж вдих —
Значить:
Смерть
Свою
Дитину
Родить...

ОСІННЄ

Золота дорога в нікуди...
Боротьба зі страхом і журбою.
Ще нема замерзлої води,
Але вже сумую за собою
Так, як вже давно не сумував,
Так, як не молився ще ніколи.

При дорозі золота трава.
Під травою вікінги, монголи...

Як їм там лежить сотні літ? —
Мов опалим зорям в кладці храму?
Чи як в сивім космосі Землі?
Чи — як немовляті біля мами?

Трохи заздрю мертвим восени.
Тільки би гріха оце, звичайно.
Але і найглибші наші сни
Не відкриють мертвих вічну тайну.

Журавлиноока глухомань.
Храм горить у дзеркалі озернім.
Яблук вже на дереві нема,
Червоніють, мов розквітлі, терни.

Я чекаю ночі.
Буде сніг
Золотий —
Мов дорога дорога,
Що в безсонні снилася мені —
Вертикальна —
Через біль —
До Бога.

ІЗ ЦИКЛУ «ПОЛІТ У ГЛИБИНУ»

Створю собі моє дитинство знову —
Ті запахи і звуки, кольори,
Той запічок надії і любові,
Що кличе мою душу догори.

Пройду крізь перші радощі і болі,
Гриби злякаю, риби наловлю.
Зорю дістану із вершка тополі
Для отієї, що й тепер люблю.

Кота погладжу, в очі подивлюся
Собаці, що у мене жив і вмер...
Знов порадію першій завірюсі,
Що гріє моє серце дотепер.

З малини чай і молоко Лисохи
Ще пригублю, щасливий, мов теля.
Бабу Ягу — сусідську «злу» Явдоху —
Відвідаю...
Хай пухом їй земля.

Як в перший клас, зайду у рідну школу,
Почав би все спочатку...
І почну.
Адже усе в житті оцім по колу.
По колу й коло...
Тому заверну
На цвинтар той старенький попід лісом,
Де сплять уже й ровесники мої.
А я ще тут.
І сни мої збулися...
І смерть моя он за хрестом стоїть.

Вона ж бо тут ніколи не самотня.
Та вільні ті, хто любить самоту.

Як в сон, в дитинство падаю сьогодні.
А падаю —
То значить:
Ще росту...

СУЧАСНИК

Він жив у руїні.
Між зрадників, курв і міщан...
Де грози, як відьми, сміються і плачуть по ночах.
Відкинута світом, та вибрана світлом, душа —
Розбійницька трохи і трохи пророча.

Бодун і буддизм поєднає в собі отака
Посеред набожних і підлих,
Дзвінких і нещасних.
Крізь нього до Бога тече вертикальна ріка
Й ніколи не гасне.

Він ходить на цвинтар старенький —
Шукати себе...
В казковому лісі шукає судьбу, наче гномик.
У ньому багато пісень і багато небес.
Він любить весь космос, що пахне вогнем і соломою,

А тут у нас нічно — немов шоколад із кров'ю.
Мов клавіші піаніно... холодні в людей чутки.

Для справжнього щастя ж потрібне ще те здоров'я!
Як ніжні струмки і море — для вічної Сон-ріки.

Свій світ зберігає, як зоряний дим лампадки,
І страх убиває ще в зародку...
Страх — то гидь.
На нього чатують бісівські липкі нападки.
Та світло крізь рани його проникає, мов Бог,
І... болить.

В намоленій тиші він — дерево з плодом важким.
І демони злі біля нього, як мухи на Спасе...

Такі-от, як він, приходять в цей світ на віки.

Віки вже закінчились...

Та залишається
Траса...

АПОКАЛІПТИЧНІ ВІЗІЇ

1

Усе, братва.
Фініта ля комедія.
Щось апокаліптично на душі.
Здурили всі — політики і медіа,
Сільські дядьки, поети, торгаші...

Метаються у душах відьом демони...
Перевертень в гробу перевернувсь.
І бродять люди, і питають, де вони,
Шукають собі ворога й війну.

Оркестр симфонічний на «Титаніку» —
Стоїть поет у хаосі нічнім,
Де плаче, як вербина, юна Танечка
І хочеться поплакати й мені.

Крізь лінзи сліз усе кругом химериться,
То більшає, то меншає, то так,
Як перший раз було мені в Америці...
Бардак.

Згадав, як бабця вчила нас молитися,
Згадав, як битись дід мене учив.
Я ще — земля.
А їм уже світитися
Отам, отам — в пилу космічних нив.

Вогонь і кров там в білім танці сходяться —
У темені, що наче чорний віск.
І пригорта до серця Богородиця
Тих, що душевно плачуть у траві.

А комунальні й сексуальні послуги
Міняються у цій країні так,
Що дахом всім нам стане небо Богове.
Голодні ж продаються за п'ятак.

Війна держав.
Війна людей.
Первісниться.
Наук, культури —
Наче й не було.
Кругом апокаліптичні видно вісники.
Не видно ну хіба що НЛЮ.

Над нами вже озонова проталина
І Шлях Чумацький — старший брат Дніпра.
А Місяць в небі — як усмішка Сталіна.
Та серце в грудях — мов підземний храм.

Вогонь з вогнем, сльоза й роса цілюються.
Кривавий клоун сниться дівчорі.
В мені дзвенить амінію-аллілуєве.
А напис — мов на кленовій корі:
«Ми тут були»...
Рослинами, звірятами,
Богів ліпили з глини на крові.
Усе, братва.
З ким будемо звіряти ми
Героїв мертвих,
Доки ми живі?..

2

Летить у прірву вся моя країна.
Розшарпують її, кому не лінь.
В поезії стогнала мандоліна.
Тепер — амінію...

Амінію усій старій гнилій епосі
Із тими мандолінами, що в ній
Застряли так, як діду шмарки в носі,
Чи як нове л...но в старім л...ні.

Зелений Змій комусь диктує вірші.
З тварини хтось рослиною стає.
А хтось із болю в космос душу вирже
З усім, що в ній до магми дістає.

Капіталює хтось, катапультує
З «Титаніка», що тане на очах.
А мандоліна барабанно всує
«Стучить» на скрипку...
Деградує в прах.

Кругом — як в провінційній психлікарні...
Стара ж совітська відьма ще жива.
Її діла підленькі і вульгарні
Покриє скоро молода трава.

Перехрещу і сплюну спересердя
На відьму ту під мандолінний реп.
Мені він душу більше не посвердлить.
Її ж, мов бабу льох, поглине склеп.

А нам ще бути, хто не втік далеко.
Тут біль і бій.
Тут мавок вже нема.
Крізь нашу кров варяги ходять в греки.
А на вікні в Європу спить туман.

Моя ж печаль до вибуху стиснулась.
Не раджу ворогам точити ніж.

Лиш мандоліна
Хтиво усміхнулась
Знайомому давно їй
Сатані.

БРАТОВІ

Ніхто із нас, брате, не був святим.
Ідуть через нас роки.
Я подам тобі, брате, хліба й води.
Але не подам руки.
Я подам тобі, брате, хліба й води...

Бо рана, брате, від твого ножа
Між крильми моїми є.
І Бог тобі, брате, — Суддя.
Та жаль...
Бо й Бога хтось продає.

Коли барикади з хрестів стоять,
Ми разом ішли б у бій.
Але ж по-їудськи ти, наче ...ять,
Продавсь тому, хто не свій.

Продав ти нас ворогу.
Так було
В історії вже не раз.
Скажи мені, брате, —
Хоч допомгло?
Чи хоч заробив на квас?

Якщо дали мало — я поможу.
І ти мені не жалів..
Ми кровно з тобою зайшли за межу
Отут, у гостях,
На Землі.

Ніхто із нас, брате, не є святим
У хвилях буття ріки.

Я подам тобі, брате, хліба й води,
Хоча й не маю руки...

Я подам тобі, брате, хліба й води.

СМЕРТЬ РАДЯНСЬКОЇ ВІДЬМИ

Знайомій

Крутило всю ніч водяною пилюкою вчора,
Вертіло-шипіло усім, що лежало кругом.
Іще не лежала, бродила по хаті потвора —
Як баба тхорезна, що пише доноси в райком...

Навколо скакала дрібна і услужлива нечисть —
Брехала потворі, що та найсвятіша з усіх.
Вони язиками знущались із тіла предтечі
І душу його виставляти хотіли на сміх.

Гадюкою чорною голос відьомський звивався.
Велика Гординя у серці відьомським гула.
Вона із Христа насміхалась.
Не він відцурався...
Він всіх би простив милосердно
В цій прірвності зла.

Невиспана відьма
Добро проклинала навколо.
На писку страшному чорніла гримаса гріха.
І гидко було біля неї,
Пекельно і голо.
І скрегіт зубів її довго в ночі не стихав.

Аз тихо молився.
Хрестився.
І крейдяно білим
Здавався мені горизонт у червоній імлі.
Як відьма радянська вмирала,
До неї набігли
Усі такі самі —
Жорстокі і злі.

Священик приїхав.
Прогнала його кочергою.
Не хтіла покаятись —
Каже: «Не маю гріхів»...
Була ця потвора тілесно колись молодою,
Душею ж манила чортів.

...Любив хтось цю жінку...
Йому я, звичайно, прощаю...
Прощаю цій дівчинці,
Що в ній ховалась колись.
От їй принесу я цукерка і пряник до чаю,
Бо свічку для неї уже вороги принесли.

Вже стелю знімають над відьмою,
Щоби погасла:
Відьомська ж душонка
Боїться цей світ покидать...
Рак душ — як і сказ, —
То хвороба заразно-опасна,
Не лиш для дівок, —
А й для націй,
Що можуть вмирать,
Якщо у них відьми керують царьками земними,
Нацьковують їх на крилате, дзвінке, корінне.

Та будьмо уважні.
Бо й грішні вмирають святими...

Оця чорна відьма
До Бога штовхнула мене.

ТРИПТИХ СВОБОДИ

1

Задушлива муть кабаків і притонів позаду.
У вічній колиці — труні — предки втомлені сплять.
Я ж — проклятий лірик — чекаю дощу й зорепаду,
Опальний для влади і ладу, мов крик журавля.

Тремтить і страждає лірична моя батьківщина.
А я, мов юродивий, суєтний, грішний, живу.
Я вірний.
Я віщий.
Верби золотої дитина.
До крові, до сліз тут борюся,
Щоб впасти в траву
Якраз біля місця,
Де спить пуповина, як річка,
Що з мамою, з вічністю
В'юнка в'язала мене.

А потім були
Магдалина,
Оксана,
Марічка...
Те, що не мине.

Пером журавлиним писав я журливі поеми.
Танатос та Ерос так близько стояли в житті.
За душу боролися ангели й демони.
Аз бути із Богом хотів.

Я страх поборов у своєму сплетіннячку сонячнім.
Бажання померти з бажанням світити зрослося.
Є друзі у мене, дружина і донечки,
І щось несказанне, космічне, немов з НЛО,
Чи з мого дитинства весло.

Душі вертикаль рівноважить мене над безоднею.
А кров моя прагне густого настою зірок.

Терплю.
Відчуваю.
І дякую світу сьогодні я.
І міряю крильми свій крок.

2

Нареченої поглядом дивиться вічність на мене.
Напускний байронізм уже здимів із мене давно.
Наче ясен поліський, я трохи ще серцем зелений,
Хоча листям уже золотію, немов перед сном.

За битого мене дають уже много небитих.
Жовто-синьої крові націджено цілий бідон.
Не курити навчився, навчився я навіть не пити.
І навчився тримати тон.

Вороги мене в спину штовхали до Бугу, до Бога...
Друзі роблять усе, щоби я рівновагу тримав,
Бо струною канату дзвенить моя рідна дорога,
Де попереду світло, а знизу і збоку п'їтьма.

Мо', я інопланетний?
Не знаю, не знаю, не знаю...

Тут моввся, молився...
Язичеським бісам-богам,
Доки хрест свій узяв, щоби тяжко вернутись до раю.
Був язичником в юності.
Щлявся і пив «сто грам».

Біля мене бродила Свобода з обличчям Смерті.
Знав я братство по крові і блядство по духу знав.
Світлі ніжні були, а темні були уперті —
Наче різні сорти вина.

І боянні і буйні стрічались мені друзяки.
Кількість виграних битв і поразок була одна.
В чорнім кисневій ночі тремтіли космічні знаки.
У мені, кругом мене — війна, вина...

Дар поета завжди небезпечний.
Тепер тим більше.
І царі, і підпанки не люблять поетів тут.
Я ж їм вдячний за це.
Відчуваю всесвітній біль ще.
Мою душу до болю Музи терпкі несуть.

3

Автостопом поїду до істини.
В небі самотньо.
А дороги — мов руки пергаментні тих бабусь,
Що були колись тут
Дівчатиськами модними-модними.
І гадали на картах
Свою і мою судьбу.

За свою я спокійний.
Було — як в жіночій сумці...
А тепер прояснилось.
Тепер все пряме — як хрест.
Цілий Всесвіт вмістився в моїй задушевній думці.
Ну, не цілий, можливо, а те, що не вмре...

Ніє вітер осінній.
Туман золотіє.
Сонно.
Динозаврово бродить у душах печаль печі.
І страждають, як в'язні, в горшках без води вазони.
І знущається з вітру
Освячена тінь свічі.

А на зорянім світлі душа, як бамбук, шурує.
Наче водка із кров'ю, горить горизонт у млі.
І здається мені, що вже знаю, коли помру я.
І здається, що біль мій вже не шукає слів.

Бог не в силі, а в правді... —
Це знаю на власній долі.
Обезболюю віршами нерви порвані мої.

Пам'ятаю гріхи і геройства,
Немов Інтернет-паролі.
П'ю дощі і сніжиська їм.

Нареченої поглядом дивиться вічність на мене.
Напускний байронізм уже здимів із мене давно.
Наче ясен поліський, я трохи ще серцем зелений,
Хоча листям уже золотію,
Немов перед вічним сном.

БОГОЛЮБИ¹

Спокійно тут.
Стає травною світло.

¹ Боголюбви — село біля Луцька.

А світлом знову робиться трава.
І двірники шумлять старими мітлами.
Душевна рана добре зажива.

Я тут лежу в лікарні пострадянській.
Мені уколи роблять і теде,
Бо романтичним серцем, як той Данко,
Писав пісні, подібні до людей.

Тут відчуваю сум цих древніх сосен,
Які ростуть углиб і до зорі.
Вони гніздом пташиним ловлять осінь,
А дуплами — заблудлих снігурів.

Вони й мене зловили сивим блиском
І досконалим спокоєм світил.
Із них, напевно, витешуть колиски,
Коли я буду вже космічний пил.

Ну а наразі біло і болюче.
Великі тіні людоньок малих.
Чарівна медсестра зове: «Павлюче!» —
На злий укол,
Як звала б на шашлик...

Весела смерть танцює білий танець
Отут зі мною, в Боголюбях, бо
Повірила, що я її коханець...
Сміється Бог.

ПРАГА

Чехові Якубу Мучці

Я був у Празі сотню років тому, —
У цій старій церковці між могил...
Було тут щось з дитинства мого, з дому —
І хруст хреста, і тінь Баби Яги...

Мости і замки, Кафка, Швейк, кав'ярні...
І Якуб Мучка — чех, мій юний друг.
Пливуть у Лтаві лебеді попарні,
Здається, так, мов «чайки» по Дніпру.

Європа.
Центр.
Королі і «Шкода»...
Я Чехію за три дні полюбив.
Політика.
Релігія.
Природа...
Гриби — мов храми.
Храми — мов гроби.

Я в Чехії, як у дитинстві ріднім,
Де в нашій хаті чехи мали дах¹...
Де на горищі гномики і відьми,
В льохах — горілка і свята вода.

...Глибока висота пісень народних,
Які співали з Якубом вночі.
Блаженна не політика, — природа...
Ростуть на храмах трави і кущі.

Ласкава тиша зір над шумом Праги.
Беру їх в себе.
Легшає мій шлях.
І світиться, вознесений над прахом,
Вселенський дух...

І меншає Земля...

¹ У хаті мого дитинства в селі Ужова Рожищенського району до 1944 року жили чехи.

ОДЯГАННЯ ЯЛИНКИ

Вдягаю ялинку, як доньку колись в дитсадок,
Чи бабцю мою одягали у вічність сусідки...
Зостанься в минулому році, вселюдська бідо.
Ти ж завжди приходиш, як вітер, неждано, нізвідки.

Пластмасові зайчики душу дитинну пасуть.
А присмак хвоїнок медово-гіркий, наче кривця.
Вдягаю ялинку — природну і добру красу,
Хоча серпантин, як спокусник, навколо зміється.

Вона християнка — ялинка, як жертва, як приклад смирень.
Бо всі християни — то десь в ідеалі рослини...
Язичеським бунтом від неї тривожить удень,
А ввечері — світлом Христовим, полинно-дитинним.

Болить їй на зрубі... я трохи ялинка... болить...
А біль благородний — то світло, яким хочем стати.
Ну, врешті, такими, як в давнім дитинстві були, —
Щоби не стріляти.

То ж наша ялинка для мене — душі медсестра
У нашому світі, де клятві війни метастази.
Цей запах, цей колір, ця тепла й волога кора...
Ця форма — як тінь нетутешньої древньої вази.

Вдягнувши ялинку, чекаю...
Іде благодать.
Хай в хаті живе до Христового аж воскресіння.
Під нею іскриться глибока свячена вода
І райських ялин блискавичне над нею коріння.

СЕЛО ХХІ. ПРОДОВЖЕННЯ

Голос на голос, мов риба на рибу, ляга.
Пісня надривна корчмарська витає над ставом.

П'яне тут все: дядько Міха і Баба Яга,
Місяць новенький і верби — старенькі заграви.

Бунт, каяття і печаль одночасно у душах ростуть
У конолюбів очих, книголюбів заядлих і мрійних.
З присмаком крові у час цей в термометрах ртуть.
Люди чекають грошви за народження трійні.

Бій пів життя, пів життя незаласканий біль
Тут, як ніде, відчуваєм душею кістками.
Швидший за звук і за світло пегасовий лет, а чи біг..
Легший за пір'я пожбурений в ближнього камінь.

Тут би я віку дожити, скажу вам, хотів.
Злізши з дев'ятого поверху багатоетажки,
З темних, отруйних, душевних моїх холодів,
Різних заяв епатажних.

Тут мені в душу ніхто так, як десь, не плював,
А як поранив — природа зализує рани..
Я ж усе більше і більше вечірня трава,
Що перед січнем вертається в спогади ранні.

НАПИСАНЕ У ПАСХАЛЬНІ ДНІ

Знав я вільні злети і падіння.
Не було проблем..
Пригоди лиш.
Друзі чули крик мій, голосіння,
Ворог сміх мій бачив і стволи.

Дух мій — мов трава міжгалактична —
Ріс і ріс — у глиб, у висоту,
Як забутий журавель криничний,
Як верба — корінням на мосту.

Край мій, вік явив я вам навіки,
До ядра стискаючи мій біль,

Ідучи за Богочоловіком,
Білий мед мокаючи у сіль.

П'яна правда і свобода гола
Терлись при мені, мов їжаки.
Світ боявся слова, як укола,
Що сказав я ніжно й навіки.

Сум в мені, як мертве журавлятко,
Радістю пасхальною воскрес.
І тепер у хмарку йду стріляти,
Мов на Той світ слати смс.

Десь поміж Голгофою й Олімпом
Долею дарована ця путь.
Нас — немов вареників — наліпить
Той, чийого сина розіпнуть...

Он зоря — немов сльозина з кров'ю,
Ворогів плюгавих маячня.
Ворогуйте, милі, на здоров'я.
П'ю за вас, нещасних, «на коня».

До самот готовий і до світу,
Блиску слави, тихого вогню.
Ще пишу свій «Нетутешній вітер»,
Ще своїм колишнім музам снюсь.

Ну а далі, далі — виклик долі.
Не медалі — болі навісні.
Наче цвіт ялинки, душі голі,
А тіла красиві — як в труні.

Квітень.
Даль.
Душа відпочиває.
Але розум робить хід конем.
Шрами ще сверблять — бо заживають,
Що водою роблені й вогнем.

З тими, що злі люди залишили,
То Всевишній розбереться сам,
Доки я відвідую могили,
Мов глибокі рідні небеса.

Головне — я знав любов у світі.
Головне — перемагаю страх.
Біля мене зір осінні квіти,
Дерева Добра і Зла кора.

Головне — лечу собі, співаю,
Між первісним і космічним десь.
Понад серцем — журавлина згряя,
А у серці болісно-святе.

СПОВІДЬ У СІЛЬСЬКОМУ ХРАМІ

Сповідуюсь у храмі сільському,
Що древній, як вирій.
Благоліпний священик...
І ладаном віє...
Тако.
На душі було важко.
Світає.
Аз Господу вірю.
Благодать підступає.
А Всесвіт — як мед з молоком.

Біля храму — могилки хрестаті,
Хрестаті дерева.
А над храмом хмаринки —
Храминки, тваринки, ще хтось...
Після сповіді плачу.
Зникає отруєне мрево...
До моєї душі
Повертається сам Христос.

Тихо й світло мені,
Як в колисці.
І бути можливо.
Він, Христос, пережив
Зраду ближніх, неправду і хрест,
Слави тихий сніжок
І знеслав'я затернені зливи...
Хто безсмертний — той раз лиш умре.

Сповідуюсь у храмі сільському.
Язичник він трохи.
Хрест його у коріння росте:
Крізь планету до зір.
Я ж бо, грішний,
Свій дух від епохи несучи до епохи
У крові, у сльозі.

Щось проститься мені
В рукотворному храмі оцьому.
Тихо плаче душа.
Покаянно і світло в мені.
Я готовий з гостей повертатись
До мами, Додому.
Але голос із дзвону гуде мені:
«Рано ще, ні...»

Село Окорськ.

СПОВІДАЛЬНЕ

Книгу свого Буття кожен сам написати повинен.
Аз — мов людство: спочатку язичник, тепер — до Христа.
І у долі моїй, як в мізку: ціле плетиво звивин.
А падіння мого глибина — висота.

І душа — то дитина, то старець у тисячу років,
Що дитина також... якщо жив так, як совість велить.
А молитва й поезія з неї зніматимуть вроки
І уроки беруть похвали і хули.

Все вже в долі було — чорна слава і біле прокляття,
В спину «дружні» ножі й «на удачу» високі свічки.
То ж мій шлях до зорі нагадає стеблину латаття —
Вертикально до вічно сумної ріки.

Інтернет, інтернат... віртуальні й реальні глибини.
Під плодами важкими, як доля, ламається віть.
Я печаль свою всю випив з бодем до дна з горловини.
І тепер мені добре, бо збоку печаль, не в крові.

Біси крутять її в дикім танці дитячим азартом.
Я не їхній тепер.
І в мені тихе світло щемить.
Більш не гратиму, грішний, із долею в шахи і карти,
Більш не хочу сивуху у прірвах пекельних дудлить.

Сповідався я другові..
Друг мене зрадив підленько.
Сповідався священику, морю, вечірній зорі..
І світало в душі — наче Бога побачив чи неньку,
Наче блудного песика вдома зігрів.

Народився метелик мого новенького щастя.
Сам навчиться літати.
Не можна йому помагати...

Книгу свого Буття відкриваю й закреслюю часто
І молюся тепер, де раніше кричав «Твою... мати!..»

ПЕРЕДПАСХАЛЬНЕ

Пір'я пташине — на цвіт після зимного сну,
Місяць-смічок золотий тонкокурокого Майстра —
Плавно лягають на ніжну душевну струну,
Як на труну молоденьку троянди та айстра.

Щастя метелик — як ловиш, — втікає кудись,
А як присядеш, — сідає на тебе, голубить.

Ми, що сотворені з дальнього світла й води,
Древні ікони цілуєм в потріскані губи.

Зморшки і шрами — це долі стежини у Світ,
Звідки Один лиш вернувся — і то ненадовго...

Пір'я пташине в нічній надмогильній траві...
Місяць-смичок життєдайно над човником човга.

ПЕРЕФОРМАТУВАННЯ

Постояв над проваллям.
Вже чорний пісок осипався
Під моїми ногами...
Мій ангел утримав мене.
Щось у мозок шептало:
Життя —
Суєта, суєта, суєта вся...
Але серце кричало, що ні —
Не усе промине.

Совість голос давала,
Як ті журавлі, що вертались...
Не пилася горілка —
«Своє» ж бо відпив я уже...
Сни приходять мені,
Як у Рим синьоокі вандали,
І згорають у хвилях сердечних пожеж.

Зеки й «ті ще» курви
Люблять вірші мої цитувати.
Їх рятують вони,
Бо мені теж хреново було...
Гріє душу комусь
Мій же образ дідівської хати
Із лелечим гніздом,
Що подібне на німб НЛО.

Постояв над проваллям,
Зломив у печалі дорогу.
Узяло мене світло —
І тягне до себе, увись.
Стало просто і добре
Молитись єдиному Богу,
Накосивши Пегасу своєму трави.

Кров'ю свічі ридають
На білу сумну скатертину,
Залишаючи пляму у формі:
«Вкраїна і Крим»,
Де родився поетом,
Яку вечорово покину,
Щоби небо латати
Сосновим шматочком кори.

Міфологія й бізнес кругом...
У небілому світі.
Сам я віршем зробився.
Болить мені лоскіт епох.
Не стакани вина,
А хрести —
Як в Новім Заповіті —
Ділить доля мені й моїм друзям —
На трьох.

А на Той світ спішить небагато...
Нікого і звідси.
Дуже швидко іде мій годинник —
Веселий дивак.
Під невидимим гостем
Пищать порцелянові східці.

І Висоцький кричить з Того світу,
Що й там
«Все не так»...

ДИПТИХ ЧАСУ І ПРОСТОРУ

1. ЧАСОВЕ

З мого віку дитинство моє — мов роса на долоні.
Там ікони висять і годинники, і дзеркала.
А стежинки до Бога — як сльози: прозорі, солоні,
А чи крапелька моря, що впала з мого весла.

З мого віку дитинство моє — мов історія людства:
Дика й ніжна, як равлик.
Усяка: лірична, дзвінка.
Там, в минулому, світяться зорі — літаючі блюдця,
І дорога тече — ріка.

Наче музика майя, звучить мені світло Ізвідтам.
А отут, поміж людом, скучає за війнами даль.
Стільки світу у світлі і світла у світі я звідав,
Що вмирати не жаль.

Пахне кров'ю чорнило моє на піснях покаючих.
А з дитинства малинно..
Ялинка, пиріг, молоко..
І дзвенять наші душі, мов кимось надпиті стакани.
Хтось небесний і добрий до них підливає тайком.

2. ПРОСТОРОВЕ

Я несу на собі тут прокляття моєї країни,
У якій пуповина моя і коріння — до зір дістає..
Звідки голос нащадка — тоненький, немов кураїна,
Чи як совісті голос, що рідний Всевишній дає.

Тут на мене позиркують так, ніби я не від цього,
Ніби старший від них десь на тисячу років чи більш..
Тут Європа.
Тут чисто.

Музейно.
Гладенька дорога.
А в мені, як у небі —
Немає дороги.
Біль.

І блатне, і болюче пройдешнє, прийдешнє у нервах,
Що не хоче більш «водкі»,
Відкинувши в степ корвалол.
І не страшно мені вже ні біса, ні влади, ні стерви.
І огидно мені, коли нечисть гребе на престол.

Надягаю на шкіру прозору я маски посмертні.
Захищаюсь, як можу...
Та ні...
Вже у наступ іду.
А ім'я моє в світі земному вже кров'ю не стерти.
А там десь аз грішний із ним у митарства ввійду.

ПРОЩАЛЬНИЙ ВІРШ

Відспівають мене
Всі вирійні пташки на тополях,
Що налякані пострілом,
Все зрозуміють, простять.
Видно, писана кров'ю,
Така моя, людоньки, доля,
Що раптово скінчилось життя.

Що втомилась пісенна душа,
Наче млин над рікою.
Котенятком бездомним
Вона то дряпне, то поспить.

Моя мама до Бога
Пішла молодою.
От зустріти її якби...

Скрізь казенна незатишність.
Місця вже тут не знаходжу.
Весь оббреханий, людоньки,
Душу до світла тягну.

І, я знаю, день смерті —
День мого народження.

Я ще, рідні, хороші мої,
Повернусь...

СПОВІДАЛЬНО-МЕДИТАЦІЙНЕ

Життя пішло згори... але під гору.
Гнівити Бога гріх.
Є людям гірш.
Коли живеш корінно і безкоро —
Твоя живиця — молитовний вірш.

Хрести дерев.
Хрести на предках рідних...
Хрести доріг.
Душа — немов на них...
Іду у ліс.
Тут в жовтні — як у квітні.
Тут райське пекло і безсонні сни.

Слова і вітер.
Натуральні тіні.
І молода печаль, якій я рад.
Стоять, мов душі три голонасінні,
Ялини три, в яких стара кора.

Осінній ліс — мов змішані напої:
Вино червоне, біле, коньяки...
Горілкою небесно-голубою
За журавлями скрикують листки.

Я ж душу чищу, наче чищу люльку,
З якої п'ю усе, що ще горить.
І час іде скоріше...
Бо на гульки
Усе летить скоріше: із гори...

І хрен із ним!
Дзвінка печаль свободи
Шука притулку в жилах золотих.
Безсмертя й щастя — друзі-антиподи.
Як біс і ангел, песики й коти.

Мов близнюків сіамських кровна бійка —
Так цілий світ й душа моя тепер.
Зорі старої зчовгана копійка
На оці того, хто учора вмер.

Ну вмер, то й вмер...
За ним вовки і скрипки...
Таємно заздрю тим, кого нема.

Осінній ліс.
Лист золотої рибки.
Сльози туман...

ІНТИМНЕ

Колодязь чистий із зорею теплою.
Кришталь і позолота вечорів.
Життя минало з мінами, вертепами,
Допоки я сюди по колу брів.

Тут я почався.
Мріяв стати ангелом...
А став поетом...
Що ж.
Бува і гірш...

Це десь над бісом —
За чинами й рангами,
Які не купиш за кривавий гріш.

Тут вічним сном сплять генів моїх братики,
Мов хрестоцвіті квіти восени.
І плачуть зорі чорним світлом радості,
Що серед нас невічні і вони.

Смішні і добрі хлопці йдуть стежиною,
Яка уже нікуди не веде...
Сліди вовків затерті джипів шинами.
Льоди людей.

Нема вже тих, кого любив я, знаючи.
Вони в душі, яка також вмира...
Старих ворон на соснах очі заячі.
Лелеченят несе нам дівтора.

Так сильно п'єм — самі стаєм горілкою.
Записуєм словами пісню сфер.
Секундною суєтенькою стрілкою
Космічний час інтимний простір стер...

То ж я раюю в пеклі моїм внутрішнім,
Від себе утікаючи кудись.
І болі поспішають, наче нутрії,
Сльозою до свяченої води.

ПОЛІСЬКЕ-2012

Столітня ялина.
Червневий дощ.
Рідне моє Полісся.
Від ноти до і до ноти до
Голос пташок розрісся.

А я у дуплі золотім живу,
Слухаю голос коріння.
А там он, за лісом,
Буг — наче вуж.
Вірша пишу на гривні.

Радість в душі коровайна аж.
Довго не мав такої.
Ліс і озера, я ваш, я ваш...
Все ще поет і воїн.

Сонячні зайчики скачуть ще
По вовчих дрімучих тінях.
Гляну на них —
І первісний щем...
І золоте тремтіння.

Як довгонога чиясь журба ,
Бродить лелека чорний.
В Бузі, як в Бозі, серце купав.
Поряд палатка... попкорни.

Свічечка квітки пече в хребет,
Коли я рахую зорі.
У храмах хмаринок бачу себе,
Наче ім'я в історії.

Дощик поліський іде в пісок.
Там он багаття димне.
З космосом тут у мене зв'язок
Вічно-інтимний.

ІРОНІЧНЕ

Коли стає Везувієм Олімп,
Питаєш Музу:
— Де іти поету?

— Якщо Пегас копитом в магму влип —
Пірнай у Лету.
Тоді є шанс, що проти течії
Тебе поверне доля незрадлива.
Харон в кишеню зир твою:
— Свої!..
Безплатно не вожу.
З якого дива?

Якщо в «поета гроші завелись» —
Тоді будь ласка, прошепан до раю...
Колись давали коні чи воли.
Тепер Харон валюту вимагає.

Коли стає Везувієм Олімп —
Ножа чекаєш в спину, трути — в склянку.

Але коли ти вже в безсмертя влип —
То Смерть для тебе — Муза і коханка.

ІНТИМНЕ

Ні дзеркал немає, ні годинників.
Лиш ікона в правому кутку
Сиротливо світить за родиню.
Піч — як степ.
І рай на рушнику,
Вишитий, напевно, прабабусею
Хрестиком черленим, наче кров.
Із озерцем, лебедями-гусями
І трьома словами з молитов.

Світить сива зірка над ялиною,
Вітерець старенький під листком...
Це в душі.
Це зветься батьківщиною.
Пахне материнським молоком.

Колобродить нечисть склобетонова
Біля сеї пам'яті століть.
Злого мерседеса вікна тонові.
Сон, мов кров, стікає по стволі.

Де був ліс — тепер склади алхімії.
Шушера базарна править бал.
Ви прийдіть, прийдіть, волхви мої.
Ми закатим зоряний скандал!

Зоряним дощем слід злота змиється.
Ні дзеркал, ні гуски, ні ікон...

Тільки знову — як насмішка —
Змій і ця...
Ще — Господь,
Який же і вогонь...

ХРАМ

Я будую свій храм ув оцій суєті несусвітній.
Чую голос далекого предка, мов пісню зорі.
Вже внизу позостались вишневі й калинові віти.
Білих тіней пташок вже не бачу в Дніпрі.

Риштування мої — це драбина до неба, чи ґрати?
Срібний Місяця лист серцю світить, чи гріє також?
Біля мене будує хтось лазню і хату,
І блискучий котедж для вельмож.

Поміж Богом і звіром завис я, мов гак в ополонці.
Може, кльоне на мене русалка яка золота?..
Вже соборні хрести — наче зорі на вранішнім Сонці.
І глибокомогильна мені висота.

Я будую свій храм із каміння, пір'їни і глини.
А на ньому уже мостять гнізда липкі ластівки.
Уявляю, як лики іконні засвітять калиново.

І болітиме небо Христові.
Кругом кабаки
Бовванітимуть дрібно і сито, мов пекла холодні.
Пірамідки базарів ростимуть без кореня вшир.
Наче яблуко райське, висітиме дзвін благородний
На високому храмі, що в жоден
не йде монастир.

Я збудую свій храм...

ПЕРЕДЗИМОВЕ

Яблуні також у вирій хочеться.
А от сусіди вже
Вікна спітніленькі клеять скотчами
В димі таких пожеж,
Що самі себе вогнять туманово,
Взявши в обійми ліс.

За журавлями, немов за циганами,
Йду по слизькій землі.

Перший сніжок на півмісяць падає —
І закипає в дощ.
Поле — пом'ята фольга шоколадова,
Бабця столичних площ.

Храми хлібів у печі розмальованій,
Кисла капуста, гриб...
Осінь у хаті і в серці схована,
Мов у Сузір'ї Риб,
М'ясо якого червоно-макове.
Мед золотий на дні.

...Тому сьогодні комусь однаково —
Буде весна, чи ні...

ОСІННІЙ ПЕЙЗАЖ

Вітер осінній густий, як вода.
Яблука — коні...
Кров'ю століть черепичний дах
Блискає, мов ікони.

Синя дорога моя у ніч
Диха, як окунь.
По золотій, мов сльоза, струні
Страшно високо.

Ніжно виводжу печаль, як жовч,
З пісні про волю.

Я застаюся,
А ти як хоч,
В цій ласці болю...

ОСІННЄ ПЕРЕДМІСТЯ

Слова про осінь зношені, як листя
Воронячих пір'їнок в молоці...
Ми вдвох з тобою.
Київ.
Передмістя.
Туманні горобини каганці.

Люблю це все:
Цей час, цей простір, жінку...
Оцю печаль веселу і земну.
На душу осінь — мед на сіль, шкуринку...
Відверте тіло, серця таїну.

Вина невинність і вогонь іскристий.
Листочка прохолодний місяць-серп.
Старенький сад.
Япончики-туристи із масками на душі і лице.

Ще й матюки багатоповерхові
Із придорожних бариків чудних.
Щось непоправне, темне й нездорове
Зривається із п'яної струни.

А разом з тим апостол діток — бусол, —
Мов хрест у небі, що літа літа.

Багаття палим.
Ти скидаєш буси...
І все... і все...
Ти ж також золота...

ПЕРЕДОСІННЕ

Нікого немає...
Це просто вітер.
Нутро моє чує даль.
Дощить —
Мов насіння осінніх квітів
Провіяне крізь кришталь.

І пахне грибами поліська хвоя.
Тихенько шумить ріка
Про те, що ми знаємо тільки двоє:
Я і капкан,
Якого поставив час —
Давній ворог —
На кровного друга —
Вірш.
По жовтих деревах сніжок —
Мов порох впаде на вогонь...
І звір
Моєї жаги нагуляє жиру
Й засне у барлозі мрій.
Танцює печаль.
Сині ікла щирить.
Тінь яблука на корі.

Це листя осіннє —
Як в церкві гроші.
Такого кольору біль і ті,
Кого вже немає...
Йдуть спати рожі,
Подібні на всесвіти золоті.

А ми з давнім другом
Вжили сивуху,
Збираємось в монастир,
Де діти душею і сиві духом
Кумири
Шукають
Мир.

А осінь —
Найкраща пора для цього:
Ні жарко, ні холодно...
Пекло?
Рай?

Душа потепліше ховає Бога,
Як внука мавка стара.

ВІДЧАЙДУШНЕ

На рівні державнім до мене глухо —
Медалей і премій нема... але
Пісні мої в корчмах співають шлюхи
Й бандити, коли їм зле.

На проповідь сунуть архіереї
Мої афоризми про
Любов до далекого, до ідеї,
До ближнього, в кім Дніпро...

А хтось еротичне чи єретичне
Знаходить в моїх рядках.

І хвалять, і гудять — це діло звичне...
І пишуть «під Павлюка».

А десь поза крильми
І лихословлять:
Від заздності, чи чорт зна...
Нічого.
Життя — наче рибна ловля
З утопленого човна.

На чорному плесові циферблата
По колу шнурує час.
Дивись, вже немає і мами, й тата,
Старої верби... і нас...

Збулися пророцтва.
Держави гинуть.
Як сонячні зайчики — зорі теж...

В очі світити, стріляти в спину —
Звичка, як Всесвіт, —
Не має меж.

РІКА

Золота глибина і туманний пісок за сосною.
Я ще музику тіла твого відчуваю крилом.
Ця серпнева гроза нас обох не пройшла стороною.
Ми зламали весло...

Ми пливли, ми летіли, мовчали, сміялися, мліли...
Ні дзеркал, ні хрестів, ні духів... тільки духів сюди узяли.
А ріка вже, здавалось, приймала і душі — як тіло.
І шукала їм затишку серед підводних рослин.

Як холодний димок відгорілої зірки над нами —
Поспішала ріка за вирійними птахами, ввись.

Ну а ми проти неї... писали на хвилях... і шрами
Зоставались навіки, щоб хтось десь на них задививсь.

До медової пристрасті нас поманила природа.
Повертались у рай ми.
Та нас там ніхто не чекав...

Зоставалося — разом дивитись на зорі у воду.
І текла в нас пекельна і зоряно-тиха ріка...

СПОВІДЬ ХАРАКТЕРНИКА

Снилося не те, що я хотів,
Ранений у душу через спину.
Гамлетівський настрій...
Сто чортів
У мені шукають батьківщину.

Смерть ходила в білому кругом.
Я ж окрайцем хліба сьорбав тишу.
Гнав чортів хрестом і батогом
До вітрів, що білу пісню пишуть.

Серце — як вороняче гніздо,
Схолодніло і осиротіло,
Бо до нього не прибивсь ніхто,
Адже серце — то не тільки тіло.

Мрії — наче спогади.
Тепер
Ніби і нема...
Не відчуваю.
Написав я вірша —
І подер...
Мов пакетик золотого чаю.

Вмерти — чи заснути назавжди:
Є різниця?
Чи нема різниці?

Догоря сльоза.
Солоний дим
Щастям незаляканим іскриться.

Гріх у гнів, як ртуть, перетече.
Сум — у радість,
А вогонь — у воду.

Я безсмертний...
Та для мене честь —
Вмерти разом зі своїм народом...

ЩОДЕННИКОВЕ

Першим льодом різана вода.
Птахи попрощались.
Дивно й тихо.
Блиск калини.
Гул у проводах.
Хтось небесний просто в душу дихає.

Взяв я «Слави» в заспаній корчмі
Двісті грамів...
Плюс «сільодку» з хлібом.
Люльку запалив і понімів —
Кровна пам'ять віщого дуліба.

Хтось зламавсь,
Хтось згорбився,
Хтось вмер,
Перебравши градусів і граду...
Хто поет у світі цім тепер
Поряд з депутатами сільради?

Плаче димом вогнище душі,
А калини полум'я — туманом.
Пишеться —

Ножами на ножі.
Дзенькаю —
Стаканом об стакани.

Світ горить —
Як «водка» на сльозі,
Першим льодом різані обоє.
Біла відьма наварила зіль,
Чорна щось ворожить над судьбою.

Та тече угору тільки кров.
Ртуть іще...
Коли до Сонця — нервом.

Ніч.
Сніжинка падає в Дніпро
І зоря...

І Шлях здається деревом...

ЕСКІЗ ДО ТЕМИ ХРЕСТА І КОРОНИ

Поржавіла радість осені.
Голос хмарки з дна ріки.
Ми не там шукали.
Ось вони —
Богом писані рядки:
На сльозі пташини віщої,
Що покинула гніздо,
На руці зорі найвищої,
Яку ще не мав ніхто.

Темний промінь над калиною.
Тінь корони і хреста.
Щось одне із них покину я —
З ніжним матом на устах.

Чищу душу своєю віршами.
Хрест — мов крила в напівсні.
Маячить корона миршава,
Не призначена мені.

Від корони я відкоськаний.
Від хреста ж — ніяк, ніхто.

Поржавіла радість осені.
Дощ у склянках
Грам по сто...

МОЇ ЖІНКИ

Була мені жінка для пісні,
Була і для ліжка,
Монахиня-жінка й до чарів
Безсовісно грамотна.
Одна була сп'яну —
Хатинка на курячих ніжках,
А інша — мов різьблена
З кістки мамонта.

Була мені жінка —
Струна між високими дзвонами,
Актриса театру кріпацького,
Люлька розпалена...
Поміж дзеркалами, іконами
І поміж конями
Була мені дика, балувана...

І я був усякий,
І світ був усякий навколишній...
То весни, то війни...
То Всесвіт — сльозою під віями.

Була мені Жінка.
Стаю перед нею навколішки,
То цвітом, то снігом зав'яний.

ПОЛІСЬКЕ

Чорна хата.
Безінтернеття.
Ліс навколо.
Озерна тьма.
Піють весело
Півні треті,
Але ранку чомусь нема...

РОЗБИРАННЯ ЯЛИНКИ

Розбираєм ялинку...
І сумно від того обом —
Як буває лиш сумно,
Коли усміхаються зорі.
На ялинці сирітськи
Зосталася іграшка-Гном —
Як останній місток,
До казкового серця прозорий.

А зайчатка і білочка
Знову у вату лягли.
Дід Мороз і Снігуронька —
Поряд, в мішок целофанний.
Біля тої ялинки
Ми щастя торішне пили,
Що надрубане й свіже —
Мов піна старенької ванни.

Про любов і розлуку,
Тюрму і суму говорив
По новенькому «теліку»
Наш президент празниковий.
Та померла ялинка,
Але не виходить із гри.
Золотіє й мовчить,
Роздягнувшись, —
Колюча, як слово.

Безпритульні хвоїнки
Невидимий час замете.
Штучні квіти запахнуть снігами —
Мов крик динозавра.
Ми хороним у вату прикраси —
Як рідних дітей.
Воскресіння чекаючи,
Згадуєм завтра.

ПОЕТ

Розхристане серце.
Штани протерті.
Полинно в очах блискучих,
Затаєна радість чекання смерті —
Що може бути «круче»?

Там — сите і спите життя селянське,
Десь он рабіють базари.
Тут істина п'яна на денці склянки
Чекає Божої кари —
За те, що снилася злим поетам
(Поетів добрих немає...),
За те, що вірила тим газетам,
Які президент читає.

Господь милосердний —
Простить бідаці:
Він все, бідний, бачить наскрізь.
У цвіті рожевім колюча акація —
Образ поета наразі.

Поранений голос,
Сорочка рвана.
Медово-червоний присмак...
І — шлях, наче Лета
З міського крана —
Його поведе у присмерк.

А потім, пізніше,
Роки відверті
Минуть —
А воскреснуть
Віршем.

Полинне світло його безсмертя —
Що може бути крутіше?

ДО ЦИКЛУ «СКЛЯНА КОРЧМА»

Надпита пляшка на столі.
Сльоза на шибці.
Хтось вірить злим свічкам стволів,
Хтось ніжній скрипці.

Когось поранили давно,
Когось недавно.
Простий «советський» гастроном...
Сирочок плавлений.

Народ пістрявий, тут як тут,
(Там, далі, храми)
Прийшов, де щастя продають,
Де гра, на грами.

Старий професор, бомж, поет —
Усі однакі.
Всі сваряться і дудлять мед —
Як гайдамаки.

А там, за вікнами, — вертеп,
Сніги і вітер.
Комусь же рай — не сад, а степ,
Не плід, а квіти.

Комусь набридли і війна,
Й кохання, й слава.

А тут — сьорбнеш собі вина —
І кучеряво...

Всі душі оптом продають,
Консерви рибні...

Труна й колиска,
Кров і ртуть
Стають подібні.

ПОДОРОЖ У ГОРИ

Починалися гори.
Хотілося бути орлом.
Починалася й осінь.
І рибки кленового листа
Літали — як плавали...
Плакало «Пазика» скло.
Гуцул старенький шукав себе
Біля обійстя.

Змійка дороги
Була вже також золота.
Сонно звивалась вона,
Як від лоскоту мавка.
Хмара над нами
Подібна була на ката,
Рання зоря —
На червону рукописну правку.

Вівці і коні дивилися вниз —
На ріку,
Адже на ній написав хтось
Ім'я нетутешнє.
В гніздах орлиних
Зозульки кричали «ку-ку».
Юна гуцулка хотілась,
Як в травні черешня.

В нас, на Поліссі, озера,
А тут — навпаки:
Світлом тунельним
До Господа піє трембіта.
Адже робилося ним тут усе навіки.
Далі — легенди...
І Стефаном Довбуш убитий.

Слово тут пахне.
Так пахне в дитинстві пиріг.
Високодонно
Поліському серцю моему.
Скручую вітер низький
У баранячий ріг,
В пісню — поему.

НОСТАЛЬГІЯ

Екстерном прожите моє життя
На злім переломі часу,
Коли помінявся не тільки стяг,
А все і усі відразу.

Моє покоління пропаще... що ж...
Були покоління й у пащі.
Майбутнє в тумані.
Душевна дрож.
Пегас не знаходить паші.

Чорнобильські трави йому не в смак.
Базар...
Навіть храм базарний.
На продаж усе: і червоний мак,
І дівчина-сарна.

Тому я на владу таку плював
З високих сосен Полісся.

Іще Україна ледь-ледь жива,
Іскрить — наче шкіра лиса.

Розруха Імперії.
Не нове.
Уже не одна розпалась.
А ми на мості старому живем,
Високі багаття палим.

І дим від багать тих солодкий, сол...
А вітер ламає віги.
Ждем... може, прийде який могол
І нас же про нас просвітить.

...І це вже було.
І усе було:
Бунти, круги і дороги...
Шукаєм у Всесвіті НЛО,
В собі загубивши Бога.

У МУЗЕЇ

Поржавілі шаблі шварготіли в музеї про волю.
Поряд куля-бабуся — голодна-холодна під склом.
Як діди, в саркофазі, лежать он дуельні пістолі.
А в кутку, по-сирітськи, безсмертної лірики том.

Манекени і кості, костюми і плаття шовкові...
Динозавровий череп... вози і жіночі духи...
Об тіла ворогів стерта, гнута, як доля, підкова,
І маленькі хрести, що єднають низи і верхи.

В різних залах музею тачанки, тачкИ, кулемети...
Стріли, списи, нагайки, заснулі у мушлях вітри.
Крізь тумани віків чути буйне дитинство планети,
Наче дерева серце за ветхим шматочком кори.

Онде Моцарта ноти, пожовклий рукопис Шекспіра...
Он Єсеніна кров'ю написаний вірш про усе.
Хочеш — серцем проймаєш історію, хочеш — на віру.
Хочеш — маєш у цьому, а хочеш не маєш сенс...

ЗУСТРІЧ ЗІ СТАРИМ ДРУГОМ

(Із циклу «У скляній корчмі»)

Зустрів учора старого друга
За чорним пивом.
Пустили наше буття по кругу,
Сумні, щасливі.

Пили душевно за тих, що в морі,
За тих, що в морзі...
За те, що час наш, як потяг скорий,
Пішов по торзі.

За те, що трохи іще зосталось.
Чого? Навіщо?
Гріхи й тривоги, як води талі,
Зійдуть у вічність.

Прийти ніхто вже не обіцяє
До комунізму.
Куди? Навіщо ми поспішаєм?
Хіба на тризну?..

...Сиділи з другом за чорним пивом
Під жовтим кленом.
Було нам ранньо, було красиво,
Було зелено.

Летіли птахи, пір'я скидали.
Лилася пісня.
Дзвеніли сипко в друга медалі
Об хрест залізний.

А я в дарунок дістав із сумки
Книжки поезій...

Було нам вічно, було нам сумно,
Було тверезо.

ЦИКЛ «БІЛЯ КАМІНА»

Осінній вечір, хоч золотий,
Сумний — мов чукотська пісня.
З життям на Землі я уже на Ти.
Пізно...

І хоч мені де з ким, колись про щось —
Розмова вогню з водою...
Життя моє, можна сказати, збулось —
То битвою, а то грою.

У пам'яті, правда, то шов, то шрам...
То п'ятий рядок із вірша...
То п'яний базар мого Дніпра,
Якому я вірю ще.

Зелені очі відьомські вщертъ.
Акустика слів про тишу.
І стукає серце — як в шибку смерть.
І душу душа колише.

ПЕРЕДЧУТТЯ

Поет і муза читають вірші на свіжій сні.
Та чомусь осінь, вже чути осінь в їх голосінні.

Аж нитки літа —
Меди біленькі —
Тремтять від вдиху.
Іще й не осінь, та вже й не літо.
Душевно тихо.

Душевно.
Тихо.
І лист опалий для серця — міна.
...І шкода світу.
І добре п'ється біля каміна.

Тривожно й тонко скриплять дерева голонасінні.
А руки музи занадто ніжні, до потрясіння...

БІЛЯ МОРЯ

Печаль висока — як морська трава.
І зорі досі — як могили предків...
А я лягав із Сонцем і вставав,
Як правовірний із Законом Ветхим.

Грішив собі в думках і наяву,
Ловивши рибу, пестячи наяду.
Морська трава — солоний теплий вуж —
Текла по нас рожевим шоколадом.

Ми малювали Бога на піску,
Орлині тіні ловлячи на хвилях,
Угадуючи в променях ріку,
А в смерті вітру — ангельські весілля.

Розбещена й відверта ти була...
Журбу любила, ночі і глибини.

Кінець тунелю — мов кінець ствола...
А море — то початок батьківщини.

ОСТАННЄ

Брехливе дзеркало сльози...
Фольга світання.
І крил чаїних терези,
Й «до запитання»

Весняний лист летить — мов цвіт,
На воду пада.
А нашим душам більше літ —
Як всім Карпатам.

Над нами небо — крик трави,
Під нами — зорі.
А в генах — зойки татарви
Калинокорі.

Пізнали тайну сили ми
І тайну кайфу.
Нема ні літа, ні зими
Таким, в куфайках.

Нема ні азій, ні європ —
Лиш тайна муки,
Коли поранене перо
У наші руки...

Та хани й хами навкруги,
І плебс, і лорди,
Осіннє море, сад, луги...
І зір акорди.

Фатальна музика грози.
«Совки» і сови.

...І шлях...

І скрикують вози —
Мов мучить совість.

ДО ТЕМИ БЕЗСМЕРТЯ

Ось-ось вже, здавалось, безсмертя — строфою подать...
На кухні моїй, ще радянській, горілим запахло,
Бо я записався, прогавивши чайника... мать...
А десь зі ствола одночасно — і куля, і пакля...

Сльоза на обличчі повторює почерк зорі,
Дорога до себе — оту переламану щоглу.
А що ми зловили на чорні гачки якорів?..
Епоха, як риба, без кисню солоного здохла.

Мов напис на шаблі, зостанеться вірш молодий,
Мов пам'ять красива народу, який вимирає.
Нечасано.
Чудно.
Горілку женемо з біди —
Мов раю немає.

Лиш тиша набожна і сіно, й парне молоко...
І пес одинокий, отруєний радістю, бреше.
Стовпа електричного ідол поганський, райком...
І хлопчик циганський гадає:
«Орел — а чи решка?»

А хрен його знає, що краще: орел, а чи реш...
Ось-ось вже, здається, безсмертя...
Воно мені треба?..

Та сходить над Місяцем Сонце бездомне, старе
З підземного неба.

Я вже потойбічний...
Ні смаку, ні сенсу, ні дна.

Годинник висить під іконою.
Плаче зозуля.

На кухні моїй, ще радянській,
Лиш вина й вина.

А серце — мов куля...

ІЗ ЦИКЛУ «ВЕСНЯНЕ»

Ще немає пташок в молодому весняному небі.
Ще дерева тоненькі і голі — неначе хрести.
Сніг, як совість монаха, не хоче відходити в небуть,
Він ховається в себе, щоб білою тінню цвісти.

Сонне Сонце іще — наче ласка луски золотої.
І вода по воді вже тече, як по вітру вітри.
Вітром річка стає, вітер — тим, що кохає, — водою.
Пробивається ніжність на ніж з-під кори.

Хоч-не-хоч — а цвіти...
Світ простенький — мов щастя пташине:
Прилетіти, любити і вити гніздо та пісні
Над стволами трембіт і сопілок,
Шипіннями шинними,
Непорочним зачаттям богів молодих уві сні.

Перший дощик росте до трави —
Мов сестри молодії.

Рукотворні вогні
І задуманий танець бджоли.

Сонне Сонце іще — наче ласка луски золотої.

На хрестах і березах нарізано:
«Ми тут були...»

ІЗ ЦИКЛУ «ПРОВІНЦІЯ»

1

Українська провінція...
Одвічний сум за минулим —
Сивий, мов самогонка.

Серце, мов яблуко, падає
Від стогонів і зітхань.
Рветься там, де загурбо,
Рветься не там, де тонко...

Провінція — це не села,
Це там, де нема повстань.

Хоча у клубах є танці,
Шевченка портрет різьблений
У дві п'ятирічки штори
Непрані висять
На тонкому склі.
Коли щось у світі стається,
В хлопів позіхають гени,
Баби витрясають з начиння
Хмари сумної тлі.

Настане весілля
Чи похорон —
Немає кому затягувать.
Пісні тільки ті, що «по радіо»,
Любов — чужий серіал.
Місцева відьма
(Бантикова колись відмінниця):
Магнітофонна магія —
Записала дихання
Матушки й батюшки —
Вийшов місцевий скандал.

Базари бездарно бренькають
Заморським «добром» і дебрями.
Нема ані шкури вовчої,
Ані чорноморських риб.

Провінція —
Звідки їдуть найкращі жінки
До Гондурасу чи Сербії.

А зігнута шабля з хребта
Ну ніяк не росте догори.

2

Справа — «пункти обміну» Вітчизни.
Зліва — «пункти обміну» склотар.
Карє небо виріями тисне,
Мов міняє душу на товар.

Важко дітям. Важко білим коням.
Козакам і відьмам, кураям.
Хмари, наче сльози на іконі.
У кіоску «Преса» — «Тіме», «Хайям»...

Жовта преса, книжечка Хайяма —
Папіросний вогник і зоря.
На душі одна висока яма
Із любистком п'яним по краях.

Бродять мавки, рано постарілі,
Неподібні на простих жінок —
Що Оксани, Яни та Рахілі,
Тих, яким вже зараз все одно.

Продають патріотичне сало,
Аж бринить невтолена жага.
І здається — молодість пропала,
Й спереду, здається, дофіга.

Кінцем світу древньо віє з льоху
І недобрим степом — із ночей.
Справа — лохи,
Зліва також — льохи,
А по центру —
Баба із мечем.

Знов Україна...
Край калини й ліні.
Волі край, неволі також — край!
Свиноїди.
Далі жовто-сині.
Мармурові полиски Дніпра.

Стогне свічка у келійній тиші.
Цвинтар.
Обіймаються хрести.
Батьківщино...
Що тебе сколише
Щастям несподівано простим?

Полини й тумани.
Бабські сльози.
Даль солодка й зла —
Неначе смерть.
Пісня в горлі.
Вічні передгрози.
Вічна віра.
Вічні нетепер.

Болі неокуплені, небілі.
Війн багато,
А життя одне.
От і знову половці набігли
На лице красиве і сумне.

Цвітом терну опадають зорі
Змучені від щастя ворожінь.

Україно,
Здрастуйте і соргу!

Жити лінь і помирати лінь...

ПРОВІНЦІЯ

(Продовження 3)

Темна пляшка.
Біла скатертина.
На стіні гітара з бантом, ліс...
Квітка газу синя і первинна
На плиті кухонній, між беріз.

Це в моїй провінції...
Містечко...
«На розрив» ніхто тут не живе.
Крашена блондинка, як овечка.
Не вгадаєш:
Де тут низ, де верх.

Лисячим хутром іскриться небо,
Як іскрилось ще у кайнозой.
Народився чи помер хто-небудь —
Всі в запой.

Хтось розбитим дзеркалом відріже
Світ оцей від іншого, від тих...
Сум.
Безанекдоття.
Бар.
Безгрішшя...
Безгрошів'я тобто...
Вітер стих.

Світ чужий, мов ліжко у готелі
Після перепою і бунтів
Бабських, злих, без кореня і стелі,
Проти вітру, ангелів-чортів.

Отакий свинячий голос часу,
Коли тонуть спалені мости.

Бита пляшка.
Темне-темне щастя.

Провінційна боязнь висоти.

АНТИКРИЗОВЕ

З небуття... по тюрмах і борделях...
Все життя — по серце у снігах —
Рахував, мов міражі в пустелях,
Шрамні кільця в долі на кругах.

В цім житті,
Де щастя плоть диктує,
Голоси із пекла пінять кров,
Тільки той блаженний, хто кочує.
Тільки той безсмертний,
Хто пішов...

Шляхом шляхти шляються шалави.
Час такий — ні жити, ні вмирать.
Ні за кров, за гроші
Можна й славу,
Як дешеvu лампочку,
Придбать.

Можна утікати за кордони,
Можна в себе...
Можна — у траву.
І порожні пляшки, як патрони,
Рахувать...
Мов предки татарву.

Хто б не був ти на базарних ловах,
Де б не був ти —
В ямі чи вгорі,
Міряй сум дохристиянським словом,
Посилай політиків «на хрін».

А набридло — пропадай.
Не перший...
Мов йорданську воду,
«Водку» пий.

Якщо геній — гени перевершуй.
Якщо ні —
Лягай собі і спи...

ВОНА

На коханім лиці тихо світиться наша сльозина —
Мій маленький Дніпро, над яким сиві чайки зіниць.
Нижче — степ і кургани, байраки, зарослі ожиною...
І одна із найглибших у всій Україні криниць.

Дві дороги тугі, паралельні Чумацькому Шляху,
Що дзвенять і розходяться в ніч, коли й зверху такі ж.
А над ними — навхрест — п'ятиперо розвітрені птахи.
А між ними — притрав'яний ніжно ще скіфський леміш.

Димні струни волосся й полинно-солоня туманність,
До якої, в яку буду вічно летіти один,
Як метелик на зірку, яка його, врешті, обмане...
Вічне вітряне світло подавши, як білі меди.

Я чекатиму листя, неначе листя з потойбіччя,
Щоб на нього лягти, як на небо лягає зеніт.
Розгадаю за ніч таємницю святого обличчя.
А під ранок ввійду у тобою ж зав'язаний світ.

СНІГИ

Ці найперші сніги по коліна в осінньому листі.
А під ними дорога — як зламаний голос трембіт.
І тонкі ясени — тонкошкірі музики трієсті,
Й товстольоді озера — як ласка районних «кобіт».

Ці найперші сніги...
У крові, ув очах, у волоссі.
А під ними дороги —
Дешеві, дурні, дорогі,
Ваговито-кущисті —
Мов роги самотнього лося,
Несолоно-слизькі —
Наче очі нових ворогів.

Ці найперші сніги,
Що сподівано стануть... собою.
Прийдуть знову, колись,
Кругообіг здійснивши, —
В тім сенс.

А під ними ж так світло і тепло було
Після бою,
Що все...

МАЖОРНЕ

До дна так само,
Як до берега.

Куди мені?..
Старих рукописів оберемок,
Мов жовтий сніг.

Неначе синя кров диявола,
Вода блистить.
І Сонце — як христооб'явлення
На вічну мить.

Мов сивина волхвів —
Туманиться
І там, і тут...
До крові хто об лід пораниться —
Вже не знайдуть.

...До дна так само,
Як до берега.
Куди мені?
Старих рукописів оберемок.
А я в човні...

ЗИМА. МИХАЙЛА

*Є в народі повір'я, що святий Михайло
обов'язково «приїжджає на білому коні» —
тобто у цей день
обов'язково йде сніг.
Як правило, перший...*

Ще лід тонкий — мов перша гра жаги.
І шкода перший сніг, немов дитину.
Весела кров.
Поблідли вороги.
Все, як ніколи, сонне і єдине.

Пекельний цвіт незайманих сніжин
І райський блиск очей морської риби...
Про це співай.
Про зорі не кажи.
Їм же ніхто, крім себе, не потрібен.

Та й сніг не може падати завжди.
Це білий сон...
А смерть пізніш прибуде.

Летять на північ білі поїзди.
Бредуть на захід кольорові люде.

ВІН

Від цього життя йому більше нічого не треба —
Ні слави, ні грошей...
Достатньо усього.
Наджив.

Він сам собі море і гори, і небо.

Любив.

Воював.

Ворожив.

Обвітрений мачо — досмалить товсту сигарету
Й не піде молитись чужим нерозп'ятим богам.
Стареньким дівчаткам, залежненьким від Інтернету,
Світитиме ловко його нерозгаданий шрам.

Дводенна неголеність, маска вечірнього степу.

Був друг... трохи старший...

Убитий десь там, в Сомалі...

Смішні і байдужі амбітні житейські вертепи

І поглядів кулі для серця його замалі.

Щось є від монаха буддистського в ньому з учора.

Всього намішалось: мамайське, салонне, терпке...

Цей внутрішній спокій, невидима оку безкорість,

Текіла, горілка, sake...

Нехай вже без нього бунтують, бандують, бинтують.

Візьме свою зірку — і ніжно піде до воріт.

Хто сам своїм цвітом і світом, і світлом керує,

Той сам розбереться з таким же самотнім вгорі...

ВОВЧЕ

За право бути самотнім вовком

Плачу «по повній».

Так небо платить біленьким шовком

Землі жертівній.

Була в капкані передня лапа.

Хтось в спину вцілив.

Аж дощ осінній на серце крапа

Крізь дірку білу.

Від роду, мабуть, у чорних списках
В лівих і правих,
У побратимів великопиських,
Та й у держави.

Була би мама — зняла би вроки,
А так — горілка...
І хрест на грудях тонкий, високий —
Немов сопілка.

А ще приходять великі тіні
Легенд-поетів.
Такі космічні, такі осінні,
Як берег Лети.

І чесну славу —
Щастя посмертне —
Ділять зі мною
За право бути, за право вмерти
Самим собою.

МАМАЙ

Осінь.
Рано темніє.
В полі — привид Мамає.
Він вмирати не вміє.
Він між пеклом і раєм.

То співає, то б'ється,
То сміється, то плаче,
Як поранена птиця,
Характерник козачий.

Шрами навхрест у нього.
Семиструнна шабляка.
Щось у ньому від Бога,
Щось у ньому від крука.

А кругом, на деревах,
Одноразові гнізда,
Пінопластові леви
Мерседесами їздять.

Він чужий цьому світу.
Він сильніший за нього.
Його зірка ще світить
На безсмертну дорогу.

І сміються людиська,
І кар'єру клепають.

Темно. Вітряно. Слизько.
В небі привид Мамає.

МОДЕРН

Наче свіжа могила —
Яскравий день.
Потім — темно,
Як в жилах вовчих.
Дзвін великий...
Тому й сумний.

І нема пісень.
І поети вмирають мовчки.

А хто воїном став — той вмира в бою.
Хто Мамає — не вмира ніколи.
Торгаші нині правлять у нашій краю,
Моголи...

Та немодний, мов правда, терен цвіте.
Старомодніють честі поняття і ліктя.
Я в минуле живу:
Там ще є святе —
Десь у шосте, сьоме століття...

Ну а тут вже осінньо прожито все.
Журавлино.
Смута.
Руїна.

Але вийдеш у степ —
І відчуєш сенс...

І з небес упаде пір'їна...

ОСІНЬ-2008

Золота пір'їна Місяця.
Верб листочки на воді.
У тумані гірко світяться
Дві калини молоді.

Мов дитя недоколисане,
Плаче вітер там десь, та...
І пораненими лисами
Кров'яніє висота.

Тихі гнізда над криницями.
Журавлина. Журавлі.
І діди з сумними лицами
Щось шукають у землі.

Під зорею літо бабине:
Хоч — в'яжи, а хоч — дзвени.
З голих яблунь дощик скрапує
На торішні бур'яни.

Я люблю цю пору зморену,
Річки шабельку скляну.

Сидимо.
П'ємо.
Говоримо.
Відчуваємо вину...

НА СМЕРТЬ ДРУГА

На фоні ранньої смерті друга
Проблеми усі — фігня.
На душу вдягну льодяну кольчугу
І в степ відпущу коня.

І буду самотнім.
І буде Пустка,
Молитва, лайка, пісні.
Просте щось і рідне —
Як бабина хустка,
Молодша донька у сні,
Чи пташки осінньої
Спів тривожний,
Плюшевий вовк сестри,
Чи крок отой перший
Через «не можна»
Під вітер і без кори.

Ріка — сиві риб'ячі сльози щастя —
До солі тече, тече...
Куля просвище —
Нам вижити вдасться,
Хоч дехто загубить честь.

А честь — як і доля:
Чужа навіщо?
Своя б до кінця... і то...
У час пінопласту ніхто не віщий
І не герой ніхто.

Межа...
І життя почалося вдруге —
Як з колоска стерня.

На фоні ранньої смерті друга
Вічність уся — фігня.

ДО МУЗИ

Чорнобильських слухаю солов'їв.
Рідні приборкую гени.
А ти ж полюбила вірші мої
Так — мов носиш дитя від мене.

Що ж, мила Музо,
Я сам вже вірш
З римою, ритмом бою.

Я тобі вірю.
Ти мені вір.
Скоро нас буде троє...

ПОСТМОДЕРН

Печальний постмодерн:
Розграблені колгоспи.
Розвітрені шляхи.
Розбавлене вино.
Імперія вмира сімнадцять років поспіль.
І мусить вмерти, щоб воскреснути, зерно...

Пануємо в ярмі, віддавши душу в найми
Сусідським хазяям і рідним холуям.
І я порожній весь — неначе дзвін почайний,
Черпаю вітер-ост із піднебесних ям.

Здорові, мов тайга, кричать у генах предки.
Нап'юся — і мені інфразелено все.
Набридли площадні політики й газетки,
І пінопласт, і затхлий дух осель.

Я хочу самоти, хрестів, хребтів незламних,
Артезіанських вод і динозавра сліз,
Польотів уві сні надхрамних і надхмарних
Між блискавок — мов коренів беріз.

А я люблю слова із м'ясом повнокровним,
Щоби між ними — даль і море, і степи,
Природні, як алмаз, чи мукання корови,
Тривожні, як мечі, й ранимі, як серпи.

Втомилася душа.
Синоптикам не вірю.
Політикам також.
А вірю в грішний біль,
У чесний і земний гіркавий поклик звіра
І трішечки — собі...

Із Того світу в сон прийде до мене ангел —
Нудний, як всі святі, дивак і пілігрим.
А в цьому світі чорт...
У таблиці про ранги
Ми разом десь із ним.

Безсовісно живі, коли вмирають друзі...
Нервово-золоті, коли вбиваєм час.

Печальний постмодерн:
Танк у Великім Лузі
Стріляє в нас.

ПОЛІСЬКЕ

Поїздом їду в описане мною Полісся.
Вітер бездомний не зрікся своєї душі.
І очерет попід зорями мрійно розрісся.
Видно, найбільший тут Місяць, що не кажи.

Пише по камені золотом пісню тягучу,
Древню, як осінь, сльоза, а чи смерть від вогню.
Але із плеєра чути:
«Без сала мучусь, без сала мучусь!..» —
Хтось так співає —
Мов ріжуть свиню.

Ці дисонанси епохи й лелечого лету!..
Предківський Боже!
Куди ж ми, мобільні, ідем?..

Крутиться поки що нами ж підбита планета.
Пініться й міниться в душах пекельний едем.

Мучить поліську траву золота безконечність.
Кленів розкрилля подібне до перших пташок.
Мавок згвалтованих погляд осінньо-лелечий,
І від політики — шок.

Пізньоосінність беззахисна тут, наче море.
Папороть мерзне,
Тому вона в корінь цвіте.

Миле Полісся...
Не знаю — де щастя, де горе.
Все тут святе.

ПОЛІСЬКЕ-2

Дика поліська тоска.
Чесна озерна тиша.
Наче чиясь рука,
Вітер сосну колише.

Човен пливе кудись.
Чути пісню глибоку.
Може, хтось народивсь,
Може, хтось самотній.

Пісня сумна, стара,
Як на весіллі «гірко».
Може, комусь пора.
Може, упала зірка.

Виє поліський вовк,
Плаче олень поліський.
Бугу сріблистий шовк —
Наче початок пісні.

Журавлина ріка.
Чесна небесна тиша.
Наче чиясь рука,
Вітер човен колише.

ІСТОРІЯ

Історичні вітри не уміють співати з душею
Про кавказький кинджал, де карбований кровію вірш,
Про багаття монголів, загашені їх же сечею,
І могильну траву у високій підводній траві.
Про заховане в церкві мазепинське золото біле,
Журавлино-весняне забуте весілля садів...
І про те, як ще обри до обрію синього бігли,
І про те, як Отой світ народженню цього радів.
Як горіли степи й розмовляли про вітер ялини,
Не святі, та посвячені, пасли легенди волхви,
Дід Григорій чудний самокрутку із бюлетня слинив
І шукав собі місце на вічність у небі трави.
«Молодьож» танцювала — весела, як люди первісні.
І прощали поети своїм побратимам гріхи —
Хто помер молодим десь якраз посередині пісні,
Не розпасши у корчмах свої золоті потрохи.

Усе більш самота душу степом і морем манила
І заразні, мов страх, в сни приходили ті, хто чужі...
Десь із ядер клітин проростали шаблі, наче крила,
Проти течії Лети училися серцем пливти.

В чорні діри свідомості лазили фрейди та хвойди —
І шукали там сала, калини, молочних братів.

Пуповина відрізана.
Ера відходить — як води —
І змиває усе на невічній спіральній путі.

...Отака-от історія — втомлена офіціантка,
Отака-от радянська і рідна, і радісна бідність життя.
Все почнеться зі смерті — як обри, як анти...
Тільки нащо історії взяте на Той світ дитя?..

Синім Місяцем всім усміхнеться прехитрий диявол.
Він вже в космосі був... Може, він і придумав людей?..
Те, що тілом зветься, — то глина дешевої слави,
А душі ще не мацав наразі ніхто і ніде.

Краще цих таємниць, мабуть, справді не знати ніколи.
Заболіли сніги, забілили сади, як фата...
І вернулись до себе ті обри й татаро-монголи...
І зосталася осінь... і зір он орда золота.

ПОЛІСЬКИЙ ВОВК

Сашкові Сопронюку

Старий поліський вовк не виє на півмісяць.
Самотній, як поет, старий поліський вовк.
У зграї й між людьми йому немає місця.
І тільки голос трав йому ще не замовк.

Приснилися йому літа його минулі,
Зоря, метелик, цвіт... і сестри, і брати,
Скляна печаль води і злі мисливські кулі,
І мами шерсть — немов червоний дим...

Ні лігва, ні сім'ї... нічого не зосталось.
Червоні прапорці і білий біль снігів.
Гуляв, вожакував... гарячих коней крали...
Породистих вовчиць навік любити вмів.

Капкани обминав.
Ішов на запах волі,
Що на його очах бриніла, як сльоза.

Життя — саме капкан.
Ідуть у нього ж голі
І голими вертаються назад.

Далекий горизонт.
Полісся.
Білі коні.
Безпутство і сніги.
Тонких дерев хрести.

І плаче вовк старий тихенько, як ікона.
І хочеться сказати йому «Прости...»

НАРОДЖЕННЯ ПІСНІ

Ніжний присмерк.
Дніпра ікона.
Над скіфською бабою — журавлі.
А там он, там он — зоря і коні,
Неба шмат на землі.

З того от вийде пісня правдива.
Після такої не шкода згинуть.
Якої долі, якого дива
Ще мені ждати у батьківщині?

Чи закрутити роман зі смертю?
Хай чорний коник мене чекає.
За білим світом, за круговертю,
Де слів немає.

Де Місяць — наче усмішка риби,
Зорею плаче космічна відьма.
І душі предків моїх — дулібів, —
Як білий вітер у травні, видні.

А далі, далі — тумани й магма.
Нема ні предків, ні навіть кисню.

Та є вже в небі
Велика Мама
І вічна пісня.

ІДИЛІЯ

Глечик з молоком.
Легенди баби.
Золотий вогонь...
Велика піч.
Кіт Малір заснув
На сивій лапі.
Райська ніч...

ЗИМА. СВЯТО

Загриміло вгорі.
Заіскрило.
Закутало вітром.
Затремтіла сльоза,
Наче Божа усмішка, мені.
Я до себе біжу,
Задихаючись, —
Снігом — по світу.
Духи предків, як риби,
У світлій летять глибині.

А цей сніг золотий —
Вічний попіл згорілого храму.
А цей грім молодий —
Перелякана ніжність хмарин.
Озиваються золотом
Лампи вольфрамові.
Новий рік.
Пахне хвоєю й шкіркою мандарин.

Візантійські мотиви
Лежать за розхрестями вікон.
А за ними кигиче
Захмарений погляд волхва.
От і всі пироги...
Милі дітки, жона з чоловіком,
Біла церква, ворони...
І біла святкова трава.

Тільки нитка червона
Чиєсь сирітської долі
У святковім безчассі
Спірально впаде на рушник.
І зітхнуть бунтарі,
Й перехрестяться відьми поволі.
І надтріснутим дзвоном
Озветься
Початок струни.

Від земного тяжіння
Обтрусяться душі убогі.
Світле свято у світі.
Світає.
Зоріє свіча.
Сивим небом до серця
Засіяні
Чорні
Дороги.

Ми виходим на гору, щоб
Білу
Дорогу
Почать.

МИТТЄВЕ

Кипіла на зорях стара сльоза.
Біг по воді собака.
Одним оком світло сміявся, а
Другим вечірньо плакав...

КОХАНІЙ

Дерева золотом цвітуть.
Весела осінь.
А я тебе, сумну, святу,
Люблю і досі.

Хотів би серце обмануть
Своє тривожне.
Всім оголошено війну,
Йому ж — не можна,
Бо в ньому ти...
Твої уста —
Як перший ранок,
Моя сльозина золота,
Мій птах-підранок.

Життя безжальне, як вогонь,
Такі ж і люде...
Земне тепло твоїх долонь
Було і буде.

Коли ж космічна заметіль
Забілить звірів,
Твої пісні, сумні й святі,
Візьму у вирій.

Твоя коса і очі, й стан
Мені вже кровні.
Така глибока висота —
Немов Дніпро в них.

Дерева золотом цвітуть.
Весілля досі.
А я тебе, сумну й святу,
Люблю, як осінь.

У СКЛЯНІЙ КОРЧМІ

1

Північ тремка —
Мов зіниці лиса.
Осінь.
Сиджу в корчмі.
Куди ми йдемо
І де взялися,
Такі сумні і самі?

Пісня сучасна
(Якась ніяка)
Із «брехунця» димить.
А ми розшифруємо
Тайні знаки
Того, що над людьми.

Світло сумне
І парфумів запах
В цій от корчмі старій.
І поїзди (каже хтось)
«На Запад»...
І — журавлі вгорі.

Свічка — сльози
Старого лося,
Капає на калган.
Тим, що сидять тут,
Не раз довелося
Братися за наган.

Шрами у них,
«Татуйовки» сині...
Бляді... і мало слів.
Що їм до віршів,
До батьківщини,
До журавлів?..

А може, їм,
Саме їм сьогодні
П'яна печаль болить?
Церква-бабуся,
Діти голодні —
Як холості стволи.

Двері відчинені
Віком гробу.
Ранок сивий —
Мов ртуть.

Світ набирає
Божу подобу.

Я вибираю
Путь.

2

Білий стіл.
Замріяна шинкарка.
Зморшки на зеленому вині.
За вікном шикарна іномарка
І туманні тюлі на вікні.

У меню — питво із кураїни,
Чорне м'ясо з дикого коня...
Посеред чадної України,
На відході вітряного дня.

Почерком посмертної записки
На серветці вірш хтось написав.
Світяться з п'їтьми бандитські писки
І салонно-відьомська краса.

Я сюди приходжу у суботу
З Музою чи другом молодим.

А навпроти — половці і готи,
Що давним-давно зайшли сюди.

Он в кутку волхви, князі і мавки,
Гріє душу баба кам'яна.
І блистить, мов кров, протерта лавка,
На якій розстрижений монах.

Тут же циган і сумні повії.
Ще й блатних романтиків приліт,
Всіх отих, що світ не розуміють
І кого не розуміє світ, —
Тільки ця замріяна шинкарка
І питво на зіллі, і скрипаль...

Як в раю, душевно тут,
А жарко,
Як у пеклі.
І життя не жаль.

Я ізвідси вийду в понеділок,
Цьому світу передам привіт,
Вічним серцем,
Як старим кадилом,
Білі вірші сіяти у світ.

ЧЕКАННЯ ОСЕНІ

Я чекав Тебе, Осене...
Теплим гніздом журавлиним,
Позолоченим лавром,
Задумливим плином ріки,
Відьмуруким розхрестям
Моеї (і тільки...) стежини,
І цим замком глибоким,
Що вийшов з війни без руки.

Я читав Тебе, Осінь,
Як світлий крилом чорнокнижник,

Що усе зрозумів,
Та не все ще, зараза, відчув:
Як вмирає печаль,
Ніж в печінку впікається ніжно,
І метелик мете своє серце
На грішну свічу.

Кров осіння моя
Мою долю за безцінь купила.
Ворогів я шукав,
А знайшов —
То у вирій послав.
Тож пишу в самоті
Пісню ангельську і чорнокрилу,
Яку прадід співав.

А весняна печаль
І осіння задумана радість —
Це усе моя даль,
Яку сам я з коріння почав.
Ти не зміниш її,
Наче ті прапори на сільраді.

Як хотів, так і жив я —
Не вбив, не украв...

Але Осінь люблю,
Так, як люблять зорю у сльозині,
Так, як люблять хреста,
На якому висять, мов летять...

Між труною й колискою
Лиш голоси журавлині...

Більш нічого безсмертного
Серцем
Не можу
Згадать.

СЕЛО ХХІ. ГЛИБИНКА

Стареньке світло Місяця над ставом.
Ідилія природи... не людей...
Два п'яниці... некошена отава.
Задрипані дітиська де-не-де.

Моя печаль, як лісова дорога,
Невидима із неба до зими.

Дивлюсь на все...
Очам моїм волого.
І вітер у печі, мов кров, шумить.

Нічний туман на озеро лягає.
Глибинка засинає без пісень.
Єдиний дід, що знав ще Чапаєва,
У снах дрімотних спогади пасе.

Всі вільні тут — як риби на асфальті.
Нема ні клубу, ні веселих свят...
Лиш чорноротий піп фальшивим альтом
Благословляє сивих немовлят.

А в церкві лісу гнізда і розп'яття,
І ветхі схрони з Другої війни.
Сидять у дуплах привиди хвостаті
І рохкають під дубом кабани.

А зверху зорі падають, як паски
Із вишитого хрестиком стола.

...Оце вона і є —
Остання казка
І перша правда
Мертвого села.

МІСТО

Бреду.
Читаю вивіски.
Тоска...

Все знаю і про душі, і про зорі.
Закована захована ріка
Тече під містом, тиха, непрозора.

«Ковбаси», «Ксерокс», «Преса»,
«Банк», «Кафе»,
«Мобільники», «Комп'ютери»,
«Костюми»...

Іду самотній,
Краплю «під шафе»...
Якраз настільки,
Щоб роїлись думи.

Йодистий вечір.
Важко зрозуміть:
Світання чи смеркання...
Замок, джипи...

Калиновим багаттям даль димить,
А сонях ліхтаря за Сонцем скрипує.

І череда машин, немов корів...
Бугай-трамвай...
Доми — копиці сіна.

Левиця в капелюшку нижче брів,
Із декольте... і талія осина.

На ній затримав погляд... на хресті
Собору,
На якому дві тополі...

І полетів... над містом полетів
Кудись туди —
Від міс-тики
До волі...

Львів

ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ-XXI

Грибасті дачки, цвинтарі, тополі...
Обабіч шпал то степ, то лісостеп.
І жили рік, як сьоме небо, голі.
Хлібина Сонця.
Церква вглиб росте.

Полинний присмак пісні над курганом,
Базарчики стихійні — «Піво», «Квас»...
Тут навіть дим з махновського нагана
Ще купите,
І псевдо-«adidas».

Зруйновані млини, заводи, ферми...
Скрізь мітинги — як танці на гробах.
А дві доби — такий колійний термін
Проїхати Вкраїну яко Шлях.

Луганськ — Донецьк — Ізюм і Запоріжжя...
Софіївка, Джанкой, Житомир, Львів...
Народи — в назвах.
Щось одне відріжеш,
Вважай — усю історію підвів.

Давно мандрую в просторі — як гроші.
А кожен простір — то приспаний час.
Комусь вже й степ — неначе шлюбне ложе,
Де хтось колись кричав, робивши нас.

Я вріс корінням в землю цю по крила,
У світ, де більше блиску, ніж тепла.
У цьому моїх віршів ніжна сила,
У тому, коли треба, сила зла.

Тож їду Україною до себе,
Як під водою, — у такий туман.
Метал червоний вітряного неба...
А слів — нема.

А дні такі — усмішки журавлині,
Чи зайченята сонячні з мечів.
Церкви біленькі — як боги із глини,
І блискавки — коріння райських снів.

В нас печеніги, половці і скіфи
З айром в зататарених очах.
Ми любим плоть.
Ми родим наші міфи.
Вітрами нас хрестив
Чумацький Шлях.

Чого ж мені у хаті не сидиться?
Вже дім — як дим,
Як синій нерв ріки.
І журавель у небі, і синиця...
Іде наш поїзд — як ідуть віки.

Дівки уздовж струни, як риба, голі.
Проста, як пісня, осінь, журавлі.
Ворони білі з профілем монголів
І чорні люди з профілем шулік.

А зверху небо зоряне, як зоране,
Засіяне по чорнім золотим.

Проїду Україною на «скорому»...
А далі — хвилі.
Тут вже треба йти...

КОКТЕБЕЛЬ

Море і гори... вино у глеках...
Колір космічний, запахи хлібні.
А там он — парус далекий-далекий,
Тремтить, сиротливий і непотрібний.

Тут денний Місяць і чайки очі —
Зелені, наче підводні трави.
Гнучка русалка... не зна, що хоче...
Пестить море її лукаво.

А шум у моря — як голос крові.
А рання зірка — зміїне око.
До зірки зірка: і Шлях Шовковий —
Такий інтимний, такий високий.

А море, море нам пахне лісом.
Козак на «чайці» — сережка у вусі.
І — наче золото над залізом,
Так юний Місяць в небеснім лузі.

Гріємо душі холодним ромом,
Пустивши якір у саме пекло.

І так нам добре — як після грому,
Райськи і тепло.

Поета профіль¹... море солоне...
Приплив — як танець серця старого.

І ми — наче ще в материнськiм лоні...
Тобто уже у Бога.

Коктебель

¹ Мова про скельний профіль Максиміліана Волошина.

СПОВІДЬ ВРОДЖЕНОЇ ВІДЬМИ

Я зачата була,
Коли Місяць став повно-червоний,
Там — на Лисій горі, —
Куди мама прийшла із лісів.
Чорні гнізда з коріння
Мостили там білі ворони,
Душі сивих поетів
Там чортик поліський носив.

Я красива росла
Непродажною тою красою,
Як берези ростуть
Із калиновим відсвітом в ніч.
І нікому я зла не робила,
Назвавши сестрою
Ту русалку,
Що грала
На річки останній струні.

Та коли хтось «не так» подивився
На ліс мій, на вітер —
Я ставала і лісом, і вітром,
Дощем і вогнем,
Щоб, як чорні хліби,
Людські душі
Забули черствіти,
Коли юність мине.

Я літала у снах
І любила чортів синьооких,
Та весілля у мене
(Так сумно...)
Чомусь не було.

І палили мене,
І топили у водах високих,
І дитя моє
Більше доби не жило.

За гадання свої
Не набрала ні злата, ні срібла.
Та люблю цю печаль
І ці прокляті гени свої.

Хай приходять мій друг...
Він поет...

Ми собі лиш потрібні
Отакими, як є, —
Нічії...
Нічії...
Нічії...

Коктебель

ІЗ ЦИКЛУ «УКРАЇНА В ДИМУ»

Тиха зоряна ніч
На озерній моїй батьківщині.
Тут десь родиться вітер
І чути як вишні цвітуть.
Приїжджати сюди,
Може, й можна у білій машині,
Та по росах вельможних
Босоніж бродитиму тут.

Самосуд, самосад, самогон...
Ветерани за пивом блаґеньким
Міжнародного рівня політику
Люблять рішати:
«Гине, гине, — мовляв, — «биз вуйни»
Україна-ненька.

— Винуваті самі, —
Скаже дядько Василь, —
Ттвою...

— Вже прос... пали заводи.

— Ще й землю отак заберуть», —
Закурили дядьки під «сто грам»
І махнули руками.

Забурхала кров.
Зашипіла в термометрах ртуть.
Легким кроком мисливця
Свобода пішла за вовками.

За вовками віків,
За сумними громами повстань
Відчувалась весна —
Магматична, як мама-вовчиця.

З-за Уралу цокочуть іклиськами
«Інь» і «янь».
А з-за Бугу —
Концтабір і Ніцше...
У них нам учиться?..

Наче звір пуповину,
Минуле від душ відгриземо.
Монастирського меду сьорбнемо,
Щоб тіло душевне спасти.

В тиху зоряну ніч
Ще не знаємо —
Хто ми і де ми.

Як захочем літати —
Лягаємо під хрести.

ПОВЕРНЕННЯ В БОГЕМУ

Знову повертаюся в богему —
До веселих днів, сумних пісень.
В дзеркалі вина я бачу, де ми,
Бачу власну душу... бачу сенс.

Кров моя, отруєна сучассям.
Наче голос пійманих рибин,
В сітях тіла вічність завелася,
Як у баби кам'яної син.

Начитавшись Біблії, Хайяма,
Я люблю з очима лані муз.
Їхніх тіл хресто-поганські храми
Пальцями губастими візьму.

Ну а потім — після того всього —
В ангельську поїду глухомань,
Де, мов на сльозині шрам, дорога,
І нема ні тиші, ні повстань.

Кольору тілесного над Бугом
Сходить Місяць вже не молодий.

Цвинтар.
Ні коханої, ні друга...
Небо — як тремтлива тінь води.

Здрастуйте, бродячих псів країно,
Де між сіллю й хлібом — дим і степ,
Де любив і вірив я наївно
У шляхетне, вітряне, святе.

Знов тепер мені богема мила.
І не треба вчити мене жить!..

У польоті я складаю крила,
Щоби об зорю не обпалить.

МУЗІ

Лежу серед степу
І слухаю серце Твоє.
А Сонце над морем —
Мов кров
На святому алмазі.
Нутром відчуваю,
Що Той світ усе-таки є.
І я туди хочу.
Та ніч зачекаю наразі.

З Тобою, з Тобою...
На смак мені — сіль і полин.
На колір — безсоння.
На звук мені — зламаний вітер.

Лежу серед степу.
Вгорі ремигають воли.
А знизу не видно, зараза, —
Хоч зірка і світить.

Як стукнуло сорок —
Життя мені стало смішніше.
А слава запахла —
Як жінка лиш пахла тоді...
Так тепло буває,
Коли, кажуть, вперше засніжить.
Так легко ходити хіба по лютневій воді.

Чекав революцій —
Щоб стало чистіше і вище.
Дуелей хотів —
Щоби слово набрало ціни.
Із голосом шаблі вітер
В кишнях свище.
У генах — луни війни.

І мучиться слово,
Що піснею чомусь не стало.
І молиться пташка
На віщу пташину зорі.

Лежу серед степу.
І сиво.
І — втома металу...

Лиш там десь, глибоко,
Торкають мій нерв кобзарі.

ЛИСТ ДО НАЩАДКІВ

Відкрились кордони.
Закрилися душі...
І — наче вода в човні —
Рибка сріблиста
Тремтить на суші.
Отак, як і їй, мені.

Чи кров моя проти Дніпра текла?
Чи честь я продав комусь?
Чи товариство зрадив те,
Що зі скла?..
Чи не долюбив муз?..

Чому ж чужий на святі життя,
На чорній своїй землі,
Де вічне довге вовче виття
Й солоне соло сирітських сліз?

Де вчить мене жити
Заморський мен,
Батько якого труїв В'єтнам,
А прадід
Скальпелем скальп
Знімав із племен

На їхній землі,
Як зараз
(Чого тут таїти?..)
Нам.

Краще померти
В бою святім,
Ніж так припинити лет.

Перо моє гостре.
Стріляю незле.

Мамай-поет.

ПОЕТОВЕ

Проснулись вулкани.
Страшна, неземна їх краса.
До мене прийшло таке щастя —
Кудди ттвое діло!..

Я чхав на політику.
І не для мене чернечий сан.
Глобально похолоділо.

І мавка поліська любила, сумна, мене.
Смішила безпечна хоробрість нардепів.
За «боїнгом» часу лечу крилатим конем,
Як сам ще не знаю хто із Вертепу.

Породисті музи цілують мене задушевно —
То хором, то хором... а то по одній, в самоті.
А в жилах б'є голос — пронизливий, гострий і древній,
З якого і ліпляться вірші мої золоті.

Вони будуть жити, коли вже не буде нікого,
Кого я любив і кому на дорозі стояв,

Допоки пташки, наче душі, летіли до Бога.
І падали зорі від Бога:
Між них і моя.

Солона до крові, що чула ще плач динозаврів...
Усе повторила, хоча неповторна сама.
А зморшки на шрамах —
Мов слід від вінкового лавра,
Колись благородна, аж сива, завіє зима.

Що ж, доля поета ніколи не буде медова.
То куля, то фінка, суконна під небом петля.
То «друзі»-поети готують їдині змови,
Таємні, як тля.

І — всі трубадури посмертної слави поета —
Ті друзі його...
Але більше — либонь, вороги...

І будуть сміятися ті,
Хто подали від Етни,
І з попелом їсти
Продажні свої пироги.

ОСТАННЯ МАВКА

Умирають ліси.
Не вмирає лиш вітер... поети...
Мавка тілом гнучким
Мені душу свою розповість.

Вона зв'яже із трав,
З того вітру смарагдовий светр
І мені подарує,
Хоч я в її лісі лиш гість.

Мавка з кленом кохалась,
Допоки мені не зустрілась.
Знала зір голоси
І коріння підводних рослин.

Синій терен проріс,
Де мисливські встромилися стріли
Ще тоді, коли мавка
Була однією з людей.

Тайну світлість отого,
що зветься душою одвіку,
Не згубила вона —
Як не згубить береза гніздо.
Що ж змінилося тут,
Що мені віддалась, чоловіку,
Який тільки й уміє —
Вірші писать, як ніхто?

Її трепетна плоть
Журавлиним прощанням стогнала,
Мов хотіла порадувати Бога —
Що файно створив.
Їй здавалось:
Мене вона в цілого світу украла.
А мені не здавалось:
Я свято її любив.

...Після того минуло уже
Дев'ять років і місяць.
Я давно був у лісі.
Все більше в метро, в НЛО...

А як час перелітний крізь кров мою
Гірко пронісся —
Сумне вербенятко
Над серцем моїм розцвіло.

ІРЛАНДІЯ

(Поїздка в Ірландію 22–26 листопада 2006 року)

Цей острів залізний¹
На гномика серце подібний.

¹ В перекладі з англійської Ірландія (Ireland) — залізна земля.

Солоні палючі вітриська —
Як душі ельфів над ним.
Пісня кельтська глибока,
Як віскі, — горілка хлібна.

Пальми цвітуть.
Вівці блукають.
Північ — а тепло опівніч.
Тут тобі Крим і Рим.

Люди відкриті — як неба,
Світлі й наївні — як діти.
Кругом — на полях — каміння:
Мабуть, скидають із душ...
О, стрів я острів...
Куди на ньому подітись?
З риби хвостом ірландку,
Мо', золоту зловити?
З нею прийняти
Контрастний душ.

Он без замків тут замки
Сиві — мов кров легенди.
Ще й Альбіону туманного
Тінь нависа над всім.
Пахне казками, древністю,
Але не пахне гендлем.

Вічна весна в Ірландії.
Повний тобі
Гольфстрім.

ОСІННІЙ РАЙ

Осінній рай.
Вже більш таких не буде.
Старих беріз волосся золоте.

Усе мовчить.
Гелгочуть тільки люде...
І то, коли прислухатись, —
Пусте.

Народний плач від заходу до сходу.
Темніє кров.
Червоний мак зірок
Пророчить завтра сонячну погоду.
Дріма Дніпро.

Душа пульсує музикальним болем,
Минуле бачить: хмари, кораблі...
Русявий прадід засіває поле.
Бабуся йде по ягоди у ліс.

Свистять, як стріли, орди кочівничі.
Дощ. Обнялись метелик і Перун.
І вОрони з татарськими обличчями —
Як чорні іскри із боянних струн.

Любили битись предки й святкувати.
На їх кістках тепер осінній рай.
І знала тільки смерть, де їх шукати,
І боса, як лелеки, дітвора.

Я чую все сумним нутром поета.
Я усміхаюсь: золото кругом.
У лісі дятел:
«Де ти? Де ти? Де ти?»

А я в собі.
Ми з бісом цмулим ром.

І нам вже рай.
І більш таких не буде.
Старих беріз волосся золоте.

Усе мовчить.
Гелґочуть тільки люди...

І то, коли прислухатись, —
Пусте.

МАХНО

Безмежне волосся...
Париж легендарний.
Вечір.
Він —
Декоратор на кіностудії¹.
Сена тремтить — як целка.
Далеко-далеко степ український.
Південний Буг...
Мов ноги довгі на плечах.
Неорганічно...
У вінегреті — чужа виделка.

Одна легеня у нього²...
Легенда...
Інша — серце з білого м'яса.
Він заробляє на хліб
Плетенням тапок
Із шнурочків штучно веселих.
Хочеться спати,
Чи хочеться вмерти —
Неясно.
Треба було раніше —
Від кулі чи шаблі
В сизих, як горіляса,
Червоних селах.

¹ Нестор Махно після втечі з України працював декоратором на Паризькій кіностудії, ремонтував взуття, плів кімнатні тапочки із різнокольорових шнурків.

² Одну (хвору) легеню Махна вирізали лікарі.

Сам собі влада найвища
І — мов прірва — безвладдя.
Страшно красива смерть
У степу байбаком свистіла.
Доля сміялась...
Як завжди, сичало гаддя.
Ставало душею тіло.

Смертний ніхто не знає,
Як снились йому убиті
Ним же «по п'яне»,
Під зойки «гармошки»
Зовсім люди невинні.
І поржавіла «тачанка» —
Немов розбите корито,
Біля якого, як завжди...
Патріотичні свині.

На грубих підошвах
Приходить хандра,
Ворони біблійний вік накричать.
Ех, бацька!
Батька!..
У кожного з нас є своя пора,
Своя пора і своя свіча.

А ми, коли сліпо шукаємо щастя,
Згадуєм оттаких-от...
Прощаємо їм усе.
Таємненько тішимося,
Що ми кращі... кращі...
Лапи у дуплах ссем.

А далі, далі —
Лиш коні і гнізда лелечі.

І анархічно падають
Боліди-метеорити.

Той, хто був пострілом в просторі —
В часі димом вкриває плечі.

На зламаних квітах доріг
Учиться білі тапочки шити.

ЗА КРОК ДО ЕПЛОГУ — 2

Всі красиві слова про Вітчизну
Вже сказані кимось.
Все, що можна продати, —
Здається, уже продали...
П'яні мавки, як злидні,
Стоять у корчмі під дверима,
А корчмарки-килини
Степами вкривають столи.

Я танцюю свій степ із тобою.
Ти гола — як осінь.
Тайна світлість між нами
І темна, як очі, жага.
І тривоги нічні,
Золоті, м'ясоїдні — як оси,
Як сліди на снігах.

Наче дим без вогню,
Сивий-сивий іду за рікою.

Журавлина пора.
Мов коріння —
Оголений ліс.

Знову снився Мамай.
Казав:
«Шаблю, як дівку, настрою —
І підем воювати за честь.
І заснем за святе у Землі,

Бо гетьманів нема.
Продались вони всі з потрухами
Й жужмом нас продали.
Ех, пішли вони к бісу усі!..

Ось дуби вікові —
Над Дніпром —
Мов язичеські храми.
Може, навіть Дніпро —
Їх запінений сік.

Як дитяча сльоза
По гарячій стволі автомата,
Моя пісня піде... проти кулі...
Один на один.
І — немов пуповина —
Порветься за чорною хатою,
І, мов кістка, зростеться
За сорок годин.

Я живу в поїздах, літаках,
Не у замках.
Пахне хлібом мені
Золотий, мов зоря, лісостеп.
В предковичному сні
Мені осінь запахла — як самка.
Вовчий крик уночі —
Ніби терен уперше цвіте.

О-йо-йой! О йо-йой!.. —
Це ключем журавлиним голосить
Батьківщина моя.
І танцюють хрести на хрестах.

Вечоріє в душі.
Вечоріє в душі абрикосово.
Й борозна на воді
Срібним риб'ячим сном зароста.

ПОЛІТ НАД ЧОРНИМ МОРЕМ. СТАМБУЛ. ПОВЕРНЕННЯ

1

Тихий ранок.
Білий сад над морем.
А вода прозора — мов нема...
Мед із сіллю — небо.
Сонце морить...
І русалка... плаває... сама...

Вийду в море.
Дихання затрима...
В глибині коралові церкви.

І сміються чортики незримо,
Зримо плачуть ангели з трави.

Їхні крила, підняті до Сонця,
Ввечері блищать, як лемеші.
Ну а хтось в дурній столичній гонці
Розплескав усю росу душі.

І тепер її сльозою манить,
Півнем кукурає вночі.
І тремтить, велика, як тумани,
Синя тінь небесної парчі.

2

Ось турчанка з чайними очима,
І Айя-Софія... інший Бог.
Муедзин голосить, мов причинна.
Тяжкокилимово. Древньо, бо
Крові тут слов'янської багато...
Роксолана... зорі... козаки.

І під крильми хмаровиння ватне.
І над крильми далечі віки.

Істамбул...
У нім немає тіні.
А базар — як п'ять століть тому.

Літо, літо... а душі осінньо...
І самотньо.
Хочеться в корчму.

Тож немов з повітряної ями
Я мовчу, хоч голос — як вино.

На солонім морі чорні шрами.
Біле дно.

ВЕСНЯНО-ПОЛІСЬКЕ

Наче сіль у крові,
Юні зорі туманно моргають.
Зайчик сонячний спить.
Виє місячний вовк в глибину.
І дерева самотні
Зеленим вогнем обростають,
І сніжок золотий
Театрально вмира за весну.

У продиханих шибях
Дитячі задумані личка.
Знать, остання зима
Працювала на совість і тут.

Я — за те, що в крові,
Те, що пташку із вирію кличе,
Мов сльозу, підіймає
З калиновим відсвітом ртуть.

Тут моя батьківщина
Й пісні мої з коренем віщим.
Не за порами року люблю їх...
А все ж навесні
Світлі храми беріз
Нам здаються задумано-вищими,
І бажання літати сильніше
Десь там, в глибині.

Вовчі маски озер полотніють
Від першого грому.
І собачиться даль,
Що сміється —
Аж видно кишки.
Добре вільним, отим,
Що не мають
Ні диму, ні дому, —
Тим, кого вже нема,
Тим, кого ще нема і не буде...
Хто пройшов через біль...
Білий біль сніговію, цвітінь.

Не самотнім хто був
Ні у свято, ні в будень.
І кому не здавалась вербовою
Клена поламана тінь.

Хто життя не боявся
І вмерти також —
Як заснути...
Десь береться печаль —
Мов пилюка на вербах старих.
Білим вовком зими
І лисицею осені крутить
Той, Мисливий, згори.

А душа моя — відьма —
До Стіксу літає напиться,
Де кричить, наче пташка,
Самотня летюча зоря.

Розуміти не треба.
А просто потрібно любити
І вогонь, і вітриська, і землю, й моря.

Навесні особливо...
Вмирати — мов сніг на барвінку.
А цвісти — наче терен.
Чекати себе — як гніздо.

Вустами із меду виловлювать
Хліба шкуринку.

А стежку — як пісню —
Почати із вищої «до».

ВОВКИ

Очі їх калинового полиску,
А сліди хрестаті, корінні.
В них по ночах березневих проліски
Щось танцюють, п'яні і сумні.

Шерсть трави іскриться попід зорями,
Як весілля вовче, гонить сум.
І пульсує венами прозорими
Вовчий світ — невидимий, мов струм.

Тільки що вони убилі оленя,
Тільки-но учили вовчонат
Рани як зализувать оголені,
Як на Місяць вити чорним голосом
І жаліть крилатого коня.

Вітер і ріку любити ребрами
І минати, як чортів, людей.
Золотіти восени із дебрями
І біліти там, де сніг іде.

Кланялись дуби на захід сонячний,
Як перед іконою ченці.
Димкою, різким крилом воронячим —
Крові калинові прапорці.

Вовчий бог стояв над лісом праведним
І мисливські кулі відвертав
Тих, плитких, що хочуть світом правити
Для забав.

Мов намисто з вовчих ікол шабельних,
Клавіші комп'ютерні блищать.

А вовків — нема...
Лиш очі жаб'ячі...

І Париж...

І — сита благодать.

ГОНТА

Повний Місяць над горизонтом,
Білі відьми і коні злі...

Мені снився сьогодні Гонта,
Гонта снився мені...

Без слів
Із конем постояв над Стіксом.
Довго слухав як час іде,
Як у ворона серце тіка,
Як шумить вино молоде.

Вигин кобзи кам'янобабий
Гладив він, мов міжкрилля струн,
Наче сфінкса піщані лапи,
Які ще пам'ятав Перун.

...Вже минуло давно минуле,
Вже й майбутнє прожито все,
Як нічні степові загули.
Як теля, що дві матки ссе.

Ізольовані нерви віку...
І підрубана вісь земна.
Темно — наче під вічним віком
Неба, не прихильного нам.

Гонті страшно на п'єдесталі,
Що за плаху вищий в сім раз.

...Я прокинувся під скрегіт сталі
І під стогін льоду Дніпра.

Гонта списом писав на небі,
Вбитих зір шукав голоси.

Гонта владно манив до себе,
Ніби я його третій син...

АПОСТОЛ АНДРІЙ

Апостол Андрій ходив по Дніпру,
Бо Дніпро був якраз замерзлим...
Крилаті зіниці його — мов крук,
Чорним вітром розтерзаний.

Апостол Андрій самотів і мерз,
Як мерзнуть хіба що у пеклі.
Казали йому:
— Ти чого приперсь?.. —
Іван чи якась там Текля.

А з іншого боку хтось поважав
Його служіння ідеї...
Словом, було йому хресно так,
Як і Христу в Іудеї.

Неясно було, що він їв, де спав...
Що думав про клімат тутейший і пісню.
Чи весь у вогні місійнім згоряв,
Чи залишав на кохання, наприклад, кисню.

Чи пив із чаші сам до кінця?
Іншим сердечно давав чи по-панськи?
І чи були йому до лиця
Тіні богів слов'янських?

В дебрях блукали святі вовки.
Плакало Сонце-мама.
Простір крутився.
Ішли віки —
Як телеграма.

Виросла церква.
Дзвенить зоря.
Красиво і сумно всюди.
Ходять по колу води Дніпра.
А по Дніпру замерзлому — люди.

В кожного кривда і правда своя.
Кожен чорта чи Бога свого гріє.

На Водохрестя
з льоду
хрести
стоять —

Ще від Андрія.

ЗНОВУ ПРО ВІДЬОМ

Лісостеп золотий.
Дим від зір — як вода вчорова.
Журавлів голоси — наче шерсть вороних вовченят.
Мов не з нашої ери, за покликом блудної крові
Із глибин до небес голі відьми на конях дзвенять.

Грішне серце моє їх кохає, кохає, кохає...
Засинаю і плачу на скіфських курганах грудей.
Нащо жити — не знаю...
Та й відьми, та й відьми не знають,
Хоча туго живуть.
Світ не ділять на грішне й святе.

Чорні хмари летять — наче душі дерев допотопних.
Гнуться сині хребти від космічних вітрів молодих.
Із Австралії відьми, із Африки, навіть з Європи
Прилітають на шабаш — як сніг до важкої води.

Пишуть кров'ю по кисню
Якусь волохату легенду,
У місцевих пророків
Укравши тернові вінки.
Відьми дзвінко живуть,
Виставляючи душі на гендель.
Крізь віки пролітають,
Немов крізь дівочі вінки.

Лісостеп золотий.
Вічний похорон вітру.
Смеркання.
Ніч із відьмою в травах.
Прокляття юрби.

На Страшному Суді я зізнаюсь,
Що справжнє кохання
Тільки з відьмою звідав,
А інші — купив.

ТРИПТИХ ПРО ЛЮБОВ

1

Там, де перший цвіт на білу хату
Падає без вітру, без дощу,
Ти мене учила цілуватись,
Мов дивитись довго на свічу.

Зверху небо — як летюче море,
Знизу море — як солоний рай.
Твоє біле платтячко прозоре.
Твого тіла юний коровай.

2

Холодно було мені, печально.
В пекло вже не вірилось і в рай.
Але чомусь вечір наш прощальний
Тепло ліг на душу — мов кора.

Поминали предків і дерева.
Поминали молодість... хто що...
Навіть хемінгвеївського лева,
Навіть того ангела — що чорт.

Між словами море було чути.
Між словами степ лежав — як дзвін.
Ми — рожденні в час дурної смути, —
Зорям тільки віримо, траві.

3

Даль густіла — чорна, мов зіниці,
Без пісень, без радощів, без дна.
І майбутнє з вишкіром лисиці,
Як мороз, тулилось до вікна.

Всі «страстішки» мильних серіалів
Лопались.
Хотілося ожин.
Журавлі за море від'ячали,
Наче п'яні гості з іменин.

Ми сумні zostалися і вільні.
Ми чомусь прощались назавжди.

...Хмаровиння платтячка весільного
Вітер ніс до білої води.

ВЕСНЯНЕ

Тісно.
Чорна — як мармур — ніч.
Не тісно лише в польоті.
Стогнуть жінки і кричать півні.
Кіт, мов білий глечик, на плоті.

Весна, як повстання, прийшла сюди.
Заплескали крила ангелів п'яних.
Мов куля крізь душу, крапля святої води
До самих себе кличе тумани.

Гнізда сумні.
Журавлиний крик.
Самі журавлі золоті, як листя.
Святе і просте щось, до чого звук
За років тридцять чи, може, триста...

Зірки падучої шрам золотий,
Невидимі нерви вітру.
Кам'янобаба Мавка, Лукаш худий,
На все готовий за ту ж «півлітру».

Пузата провінція.
Пихатий центр.

Сліпий скрипалик на перехресті
Пісню продасть за хліба цент.
Курва стоїть.
До болю себе запестить.

Яблуні юні ось-ось зацвітуть.
Розцвітати важче, ніж засинати.
Весна.
Підіймається навіть ртуть.
Тісно навіть літати.

МОРСЬКЕ

Згасне свічка вина — буду слухати зорі осінні,
Бо остання кохана приходить лише уві сні.
...Я люблю тебе, море, солоне, як постріл у спину.
Я повільно мину у душевній твоїй глибині.

Ким я був, що робив — чи отак вже важливо, їй-Богу?
Космос пахне землею, Земля — молоком золотим.
Ця басова струна — нетутешня залізна дорога, —
Може, душу морську від мирської спасе суєти.

А якщо не спасе — хай живе за законами плоті.
Хай болить до нестями печалю морської трави.
Хай набриднуть їй всі християнські раї щирозлоті
І обличчя вітрів перемін, і походи на Ви.
Хай ніколи не ходить за плугом — як білі пегаси.
І по рейках також їй звіряти недолю дарма.
Храм у лісі — вона...
Як горить — то ніхто не погасить.
А коли не горить —
То її ніби й зовсім нема.

Синьоокі ворони її в потойбіччя провадять,
Звідки, власне, вона і прийшла —
Як сльоза золота.
При любові одній,

Та при всяких задрипаних владах
Пропила на мільйон.
Нажила на п'ятак.

Димна свічка вина.
Недослухані зорі осінні...
Вже й остання кохана іде,
Щоб забрати, як біль, мене.

Я зостанусь один у чайнім її голосінні,
Коли тіло мине.

Ким я був, що робив — чи отак вже важливо, їй-Богу?
Космос пахне землею, земля — молоком золотим.
Ця кобзарська струна — нетутешня залізна дорога —
Таки душу морську від мирської спасла суети.

СУЧАСНИЙ ГЕКЗАМЕТР

Доки хтось дріботить, як по рейках, по шпалах, босоніж
І рахує хтось зорі, мов сльози сирітські Господь,
Є ще сенс і є смак у життя вкорінятись, мов сонях,
Як у душу душа, як у плоть розтривожена плоть.

Наче райського дерева корінь — вгорі блискавиця.
Знизу — магма черлена. Між ними — чайна журба.
Блиск жертовних вогнів на сучасних пластмасових лицах.
І солоня роса заіскриться на скіфських бабах.
Бинт Чумацького Шляху червоний — мов небо морозне.
Тятива горизонту — як шрам на бездоннім вині.
Є ще сенс і є смак, доки зріють під віями грози,
На пахучому сні, на чесній і вічній війні.

А мені вечори — мов ялинові вина гарячі.
Місяць — усмішка смерті — над серцем стоїть і стоїть.
Все життя своє я на кохання і вірші потрачу.
Так живуть солов'ї.

Так дерева живуть, що до скіфів корінням дістануть
І озонові діри прикриють листком золотим.
Я із ними помру, отже, з ними навіки зостанусь
Молодим, моло... дим...

ПЕРЕЇЗД ДО КИЄВА ЗІ ЛЬВОВА

Нарешті Київ.

Дніпро із крана.

Метро і лавра...
Коріння крик.
Мій русий пращур —
Від волі п'яний —
Прийшов на кручі
І в зорях зник.

Я ще зостався.
Люблю цю землю,
Що пахне сіном, вином мені,
Хоча навпроти матюччя темне,
Хоча позаду — міщанський ніж.

Немов лозою підземні води —
Шукаю душу, мені близьку.
Князі й апостол на берег сходять,
Перун вдягається у ріку.
Кричить первісно підземний поїзд.
Підводний вітер... космічний хрест...
Мій друг, афганець, мене напоїть.
Мій день помре.

Бо все на світі померти мусить,
Що воскреса.

Гуд бай, мій Львове!
Не плачте, музи...
Прощай я сам.

ВІРШІ ОДНОГО СЕРДЕЧНОГО РИТМУ

1

Заросло за усім — після плуга й меча, затягнуло.
Знов у вирій летять журавлі, з матюками летять.
Чути пісню далеку, тоненьку і строгу, як дуло,
Яку тягнуть жінки, що мені донжуанство простять.

Плаче кров золота за усім, що ніколи не буде.
Несуєтний вогонь у далекім безмежжі гуде.
Плаче кров золота за усім, у що вірують люде,
Хоч насправді його не буває ніколи й ніде.

Промінь нервів моїх — наче коси дівочі, мов струни,
Що шумлять, як дощі, коли ніжно торкнутись крилом.
А в кістках молодих допотопні збираються луни.
І червоним піском золоту пектораль замело.

2

А десь там, за горою, пасуться тумани і коні.
У галактиці серця від зірки до зірки — печаль.
У хатинці біленькій висять синьоокі ікони.
І когось проводить на Той світ тоненька свіча.

Тут слова найдревніші говорять баби сивокосі,
Що серйозні, як хмари, і справжні, немов чорнозем.
Опадають, мов зорі, із неба тугі абрикоси,
На стежину, якою ми всі до початку ідем.

Хтось іде через біль, ну а хтось через радість — до Бога.
І важка порожнеча без віри, а з вірою — даль...
Золотіють ліси... і росте безпричинна тривога,
Й журавлина сльоза опада на гартовану сталь.

Вечоріє цей день.
 Вечоріють роки і століття.
 Білокрилі пташки позбирались у зграї, сидять
 На сухому й важкому, високім ялиновім вітті,
 Із якого за море із ранку вони полетять.

В ті краї, в ті краї — що, мов сон золотої рибини,
 Де печальна весна, але осінь — немов у раю.
 У них буде усе, крім важкої, мов дзвін, батьківщини,
 За яку лиш поети і воїни залпами п'ють.

Дош у келихи йде.
 Поржавілими цвяхами — трави...
 П'яні птахи летять і зникають у чорній дірі.
 Полинові поля молоді старої держави.
 Сива Київська Русь... і перуни пливуть у Дніпрі.

Кобзарі молоді йдуть по тіні струни до безмежжя,
 Чи хоча би від болю — на відстань польоту стріли.

А навколо ліси і тумани, як душі ведмежі.

І на білій корі хтось червоним черкнув:
 «Ми були...»

ПОСТРІЗДВЯНА МЕДИТАЦІЯ

Глинобитна печаль.
 І безлюддя нестерпна потреба...
 Сиві крила зими.
 Розмагнічений голос води.
 Серцем вивчений світ.
 Запах меду, що кличе до неба.
 І багато-багато чого,
 Що ще кличе туди.

Нерви й жили тугі
У томаті гарячої крові.
Сиві крила зими...
Неприкаяне сине вино.
Слід сльози на вині,
Побажаннячко «бути здоровим»...
І небесних полів
Немолочене срібне зерно.

Горизонту коса,
Що бунтарськи надрізує жили,
І велика космічна,
Задавлена втома душі,
У якій ми нічого нового
Також не відкрили.
Тільки й того, що кожен
До виходу-входу спішив.

На дорозі туди
То горілка, то слава, то гроші...
То кохання терпке й нетутешнє,
Як білий граніт.
І апостол Петро
Самотинно стоїть на сторожі

Того світу, що зрікся він тричі.
Тому і стоїть...
Темно-темно Йому,
Немов у стволі автомата.

Лиш веселий сніжок
На квітчасті торти опада.

Глинобитна печаль.
Розмальована півником хата...

І велика, як тайна,
Мальована слізьми вода.

ВІДВІДАННЯ ХОРТИЦІ 16 ЖОВТНЯ 2003 РОКУ

Тут нап'юся журби, голубої, мов даль непочата.
Прибережні піски, мабуть, глибші за воду Дніпра.
Горизонт розриває задумана хата крилата
Хрестовинами вікон, з яких ще не злізла кора.

Тут пером не візьмеш.
Тут метафора теж ні до чого.
Тут розгульно й блискучо душі,
Наче шаблі в бою.

І схватися ніде від свого єдиного Бога...
Та й навіщо?
Адже я люблю Його, а не боюсь.

Козаків імена, ніби назви пташок України.
І баби кам'яні, із якими цілуюсь в запій.

Тут одна тільки суть —
Тут немає рожевої піни.
Тута дихав на зорі і предок розхристаний мій.

Кров його золота он розлита, як осінь, як осінь...
І таке відчуття, що я віщий, що вічний тепер.
Курінні кураї, мов коханої відьми волосся,
До Осі, до хребта прив'язала волого себе.
Прив'язала цей день...
І душа, як по шаблі сльозина,
Попливла, попливла —
І десь там проросла полином.

Острів Хортиця — Русь.
Не країна...
Чи ж Україна?..

Шкода тільки —
Вкраїна не Хортиця вже давно.

ІЗ ЦИКЛУ «ОСІННЯ УКРАЇНА»

Намацую цей дощ, неначе нерв,
Хоч наді мною небо повітове.

Куди ж мені податися тепер?
Бо не податись я ще не готовий.

Куди ж мені подітися навек?
В любов — чи гроші, подорож — чи славу?

Яке б вино не випив чоловік,
Усе воно на зорях і на травах.

У скіфських вазах чути голоси.
На вазах тих — сузір'я і суцвіття.
Сльоза відбита в крапельці роси,
Така одна, мов ти і я у світі,
Що слухаєм дитину в животі
Чи зірку в небі, чи ріку підземну...

Я так нестерпно жити захотів,
За все сплативши кров'ю, —
Недаремно:

За славу й волю, хату і садок,
Струну, що в'яже прірву та вершину.
Куди ж мені?..

Вертаюсь до казок
Про козака
І дівчину-калину.

ПРО ПЕРУНА

Перун воскресне не на третій день
Жертвним білим півнем над Почайною,
Де синя магма первісних пісень
Його очистить хвилию печальною.

Перун воскресне не на третій день.

Ще будуть довго, довго, як луна,
Блукати поміж зорями і тернами
Його жерці — із духу і вина —
Поети, козаки і характерники.

Блукати будуть довго — як луна.

Піснями й кров'ю славу купувать.
Народ піднімуть...
Може, і розбудять ще,
Допоки свіжоскошена трава...
Допоки люд і людище — то люде ще.

Народ піднімуть...
Може, і розбудять ще.

Хрести Перуну сняться, як птахи.
Хрести самотні, без розп'ять, апостолів.
І бігають біляві дітлахи,
Що люблять все,
Що зацвіли й не постили.

І бігають біляві дітлахи.
Вони ще бунт піднімуть кров'яний
На іграх генів, геніїв з юрбою.
Перун воскресне.
І зійдуть вони
Вогнем і вітром,
Глиною й водою.

Вони ще бунт піднімуть кров'яний.

З рабів постане плем'я золоте,
Красиве і здорове, й трохи зоряне —
Як двері раю, зірвані з петель,
Замерзле море, Місяцем розоране.

З рабів постане плем'я золоте.

Їм час — ніщо.

Їм простір — просто тіло ще,
Тісна церковця і жертovníк мал...

Перун розп'ятий...

Руки в нього — крилища.

Нема його, бо крил у нас нема...

Та й він воскресне не на третій день
Жертovníм білим півнем над Почайною,
Де синя магма первісних пісень
Його очистить хвилию прощальною.

Перун воскресне не на третій день.

ДО ЦИКЛУ «ВЕСНА І ВІЙНА»

Дурна війна поза межею слів.
Багдад гуде молитвами імамів.
Я, в людстві розчарований, змілів,
Немов дитя під бомбою без мами.
Своєї зірки голос загубив,
Який вже чув, мов дзвін своєї ж крові.
Повстали рабовласники —
Раби ж
Були і так завжди й на все готові.

Печаль космічна.
Бойня ще земна.
Хоч не за землю, не за честь...
Куди там...
В мою весну просочилась війна,
Немов ковбой з повадками бандита.

Тож замість птахів зверху літаки,
Немов розп'яття срібні в золотому...
Чом людство не людніє за віки,
Відомо Богу.
Спільному.
Одному.

СНІГ

Цей сніг вже до весни не долетить.
Розмах крила у нього завеликий...
Рідніший він від злої пустоти.
Холодно-білий, але не дволикий.

Жовтіє він, закутаний в пісні
Вітрів сумних — як в крики білих чайок.
В незайманій космічній глибині
Його впізнаєш і за тихим чаєм.

Він, може, зі свяченої води...
Хіба свячена що, не замерзає?
Чи зі сльозини радості-біди,
Яка вже й цвіт за перший сніг сприймає.

Чиєсь велике дихання на двох
Цей сніг до сліз також доводить ніжно.
Мов Сонце, тихий, в серці сходить Бог.
І білим цвітом рай увесь засніжено.

Запахнуть зорі, звогклі від дощу,
Затерпне серце, мов об хліб спіткнеться.

Я кращим роком юності плачу
За сніг старий,
Що уночі почнеться.

СНИ РІДНОЇ ЗЕМЛІ

1

Сидів і слухав полум'я осіннє.
Пив повну склянку п'яного дощу.
Отут моє крилатіє коріння,
З яким я до початку полечу.

Отут я був між Заходом і Сходом.
Отут я ріс між магмою і сном.
Люблю цей ліс.
Він вчив мене свободи.
Люблю ріку, що зв'язує з Дніпром.

Тут сплять казки з відкритими очима
І бачать сни, старіші за слова.
Раз на століття прийде Одержима —
І довго в серці даль не зажива.

Багатий, сильний, бідний, розіп'ятий —
Він завжди мій, оцей безкрайній край,
Де свято душ і календарне свято
Не збіглися — ну як любов і рай.

2

Тут «грамотки» й рецепти самогонки
Однаково, з душею, дяк чита.
На той світ проводжають слізно-тонко...
Так само і вітають...
Це свята...

Святі свята.
Свята рілля.
Світає.
Світліє тиша.
Вітер. Дзвін. Лоша.

Коли засну, коли душі немає, —
Оце все є.
Оце і є душа.

СЕЛО ХХІ. РЕТРОМОДЕРН

1

Млин.
Сонце вмирає —
Мов яблуко падає з юної гілки.
Тут щастя вимірюють
Кількістю пляшок горілки.

Весілля справляють ще в тому,
У тому дусі...
Якийсь містицизм еротичний...
Такий ще хіба в індусів.

Вітер до вод припадає —
Втопитись хоче...
Не може.
У небі вогонь сміється.
Дай йому, Боже, даждьбоже.
Сльози.
Вода свячена.
Зірка і хрест над ними.
І журба внутрівенна
Із дверми голубими.

Струни високовольтні
І трав'яні приструнки.
Відьма Олеся вийде —
Пропадеш в поцілунку.

Всесвіт такого тіла!
Білі легенди замку...
Досі тут хрестять комп'ютер,
Шмаркають у фіранку.

Тут і коріння, й крила.
Цвіт і плоди, і плоти.
Рай...
Відпочинок Бога
По трьох ночах роботи.

2

Лежать поля — немов старі обличчя.
Шампанська кров проступить на рушник.
З палеозою душу хтось покличе.
В ранковім сні здригнеться фронтовик.

Забутий млин закрутиться від себе
Наперекір і Сонцю, і вітрам.
А в човника засвітиться потреба
Хоча би раз напитися Дніпра.

Середньовічно-місячні пейзажі.
Ретромодерні в лісі голоси,
Що, як душа, вони мені не важать.
Вони мені єси лише, єси.

Єси мені той ясен дядькуватий,
Корова, кінь, смішне ягня в траві.
І щось під серцем винно-винувате...
І щось — навік.

Таке усе — мов корінь полиновий.
Високе, нехімічне, затяжне.
Чумацький Шлях асфальтово-шовковий
Дзвенить, як нерв.

Я ж запалю багаття над рікою —
Воно й попустить...
Легко на душі.

Село селом.
Біда собі з бідую.
А ми — собою.
Як і комиші.

3

Село.
Димом пахне.
І квіти стоять
Без вази.
Сало і сіль, і сіно...
І — ностальгія за унітазом.

Дитинство чиєсь босоноге
(Хоча асфальтне).
Старість (з війни) безнога...
Цього вже, щоби життя зрозуміти,
Хватить.

Жовтень дерева маже
Йодом скаженим.
В жилах прабаби вода свячена.
Діти природи сором'язливо-жорстокі.
Меч — чоловік із палки,
Жінка — шабля з осоки.

Блискавка у квітні трісне —
Геть прожилки на салі.
Діаспорний дід загляне:
— А де тут салі?..

А тут
Димом пахне,
Солодким, як чорноземи.
А там — бензином і кров'ю,
Куди ми ідемо...

СКІФ

Цей гордий скіф народжений з конем,
Поранений замерзлою сльозиною
Коханої, яку не обмине
І не обмане, п'яний батьківщиною.

Цей дикий скіф — важкий аристократ —
Нажив і шрамів, і сердечних храмів,
Зв'язавши вирій ниткою Дніпра,
Продовжений синами, як цунамі.

Цей вічний скіф із плугом і мечем...
Сідло солоне, як азовська риба.
Якщо себе ми ще колись почнем —
То скіфських коней все одно не здибим.

В зіницях їхніх Місяць-пектораль,
Варяг пливе у греки через жили,
В яких дзвенить і золото, і сталь,
І мрії, що із крилами втопились.
Цей рідний скіф з невиспаних стихій,
Не знає про ацтеків і про мене.

Він — вічний спокій.
Тільки сниться бій...
Сплять у мені його шалені гени.

ЗІ ЛЬВОВА

У цьому місті немає толком
Води й пропорцій.
Сидять «на каві»
Іконописці й іконоборці.

Останнє листя, немов із кров'ю,
Ляга на воду.

У цьому місці, у цьому місті
Така свобода,
Що у театрах, на чорних площах
Вам рожі корчать.
І дощ, як трави.
Й циганка юна знімає порчу.

У ХХІ-ім, де хрест двоїться, —
Одна людина.
Вона щаслива, вона розп'ята
Наполовину.

На зморшках шрами...
І небо чисте — як спирт аптечний.
У цьому місті
На Схід і Захід від себе втеча.

Минуле стало близьким занадто,
Прозорим дуже.

Маленький левчик,
Старенькі очі,
Рудий мій друже...
У цьому місті я став великим,
Я став собою.
На зморшках — шрами...

Я цьому місту
Не здамсь без бою.

ХРИСТОС

Вітер метро — запах тунелю,
Яким у вічність душі вертепні летять.
Прийшов Христос, як у пустелю.

Не розп'яли...
Посміялися з нього.
Сіли.
Їдять.

Владу «ругають» земну й небесну.
Натовп стиснувся в кулак і затих.
Христа по спині поплескали ніжно, чесно,
Питаючи — за тих він, а чи за тих...

А він, хто втомився від революцій,
Підкинув суху галузку в старий вогонь
І запитав, як колись Варраву:
Як вони звуться?
Бо він був тесля.

І цвяхи цвіли
Із його
Долонь.

ВІДЬМИ

Втомився годинник.
І зорі не люблять світла,
А так — відбивають схвильованість інших зір...
Чутливі столітні дівчата крізь душу летять на мітлах —
Чи то із ясиру, чи, може, в такий ясир?..

І ніч до лица їм, і світ їх боїться і любить.
Й вони поміж іншим по-справжньому знали любов.
Танцюють собою.
Партнер не важливий.
На ногу хіба наступить
Той, хто крізь душу колись уночі пройшов?

Китайсько-турецькі базари під ними мліють.
Державні будівлі махають прапóром слів.
Летять проти течії сліз.
Сльози людські міліють.
Тіні подібні на журавлів.

А потім, а потім усе це, усе це разом —
Лягає на музику, музикою стає...
І відьмочка юна —
Красива й ніжна зараза —
Даль пропонує.
Сама ж її з горла могого п'є.

ПІД НЕБОМ УКРАЇНИ

Зорянці Вербич

Тихо.
Дуже тихо в Україні.
Тільки серед ночі де-не-де
То пісні прощально-солов'їні,
То зелене яблуко впаде.

То шабельним сміхом озветься
Предок до міжзоряних степів.
Половецький кінь іще пасеться,
Руський відійшов чи відлетів.
Йде козак — штани широкополі.
Йде козак... як довго йде козак...
Може, тому, що іде по волі,
Тому і поволі —
Як сльоза.

Все, що справжнє, в пісню заховає,
Все, що рідне, у Пісні пісень.
Він не жне й не сіє, лиш блукає.
Ледве-ледве душу донесе.

Повз голів колгоспних, директорів,
Мерів, ворохобних куркулів...
Заклинання імпортованих моторів
І мовчання дивних журавлів.

Потім щось у ньому, ніби вихор...
Наче бунт свяченої води.

Й тихо в Україні.
Дуже тихо.
Як завжди.

ІЗ ЦИКЛУ «ПРОВІНЦІЯ І КОЛОНІЯ»

1

Провінція.
Пробило на сльозу...

А врешті-решт —
Це діло поправиме.
Бо він — це я, по вінця я, про-він-ці-я...
Пасуть тут хлопці
Коней невловимих.

Втрясється все.
Бо ж воля — головне...
З провінції пророки йдуть в столиці.
Столичний шарм —
То діло наживне,
Як наживні дволикі і столиці.

Провінцію ще можна полюбить...
Вона болить.
Її пізнаєм, зважим.
Вона у серці рідним защемить,
Нехай міщанським,
Але нашим, нашим!..

Колиски тут, могили, ковила...
Є завжди шанс для вітру, для сльозини.
Брова дівоча.
Зламана стріла.
Провінція — це втома батьківщини.

2

Та ми сьогодні зовсім не про це.
Провінція — це й завжди ностальгія.
Тут образи з неголеним лицем,
А кожна жінка любляча —
Марія.

Тут перед тим, як випити,
Перстом
Намажуть хрест
На срібних плесах «Водкі»,
Немов Перуна втоплять,
Бо ж «по сто» —
Такі, як вічність, чи любов, солодкі.

Це край безодні,
Вогкий, мов оргазм.
Про-він-ці-я,
Бо-він-це-я,
Це — наше.
Телесик наш, і Змій, Баба Яга,
І дощ, і кров, і запорозька каша.

3

...А от коли Колонія —
Прощай.
Прощай, державо,
Навіть батьківщино.
Адже якщо провінція — свіча,
То вже коли колонія —
Жарина:

Немає вітру —
То й вогню нема.
Глибока ніч,

Запущений колодязь.
Колочим смутком зв'язана тюрма,
В якій сидить «ні за що» кум Володя.

Колонія —
Провінція плюс те,
Що вже не наше,
Ще ненаше, рідне,
Не росяне, не ніжне, не святе,
Жорстке і рабське,
Ситно-ненаситне.

4

Підпанство наше гірше за панів,
Що прилетять на мерсах чи галерах.
Парторг у вишиванці —
Курва слів!..
А тих у нас парторгів —
До холери.
Як прийде німець — німцями стають.
Китайцем, благо, буде стати важче...
Англійці так індійців пізнають
Чи індіанців —
Гордих і пропацих.

Чуттєво та безсило стогне даль.
Чумацький Шлях несходжений і вічний.
А жовта крапка — молода звізда —
Як падає —
Подібна вже до свічки.

Верба на гілці нам її подасть,
Як те, що гріло мрію нетутешню.
Присниться серцю, що кругом вода...
Що падають не зорі, а черешні.

І якось так між Богом і людьми,
Між ностальгій
І райських, і районних
Провінцію — дитинство —
Любим ми,
Колонію ж — як старість забобонну.

І тільки бунт свяченої води
Підніме люд слов'янський над собою.
Він крутиться ушир туди-сюди,
А варто вглиб —
За кров'ю голубою.

5

Тут брешуть всі —
Газети й дзеркала.
Поети ходять,
Як магнітні бурі.
Тут штучний мед
Корчмарського стола.
І плачуть відьми.
І сміються кури.

А холуїв, а п'яниць, а розп'ять!..
Церков доволі,
Туалетів — дуля.
Якщо так піде —
Років через п'ять
Лише попи зостануться й зозулі.

А поміж тим прибуде «кандідат» —
Рука — при шаблі,
Очі — коні бистрі...
Так ладно агітує за мандат,
Що аж повіриш:
Є ще люди-іскри!

Але не в нас.
Не ті, мабуть, харчі.
Не ті зілля, не той женьшеню корінь.
І синя тінь худенької свічі
Сумним вогнем зігнеться у покорі.

Бо добре й так.
До Бога ближче, мо?..
Від себе в ліс сховаємось —
І тепло.
А нащо ж ми на світі живемо?
І нащо — ми?
І на що ми?..

Нестерпно.

Нестерпно бути мертвим за життя.
Бо вічний сон нам вічно буде снитись.
Провінція — Колонія — Суддя...
За волю битись —
Долю боронити.

Хто недостоєн волі — хай іде...
Будує піраміди і канали.
І по краплині, крапельці щодень,
Щоб рабські гени
В ньому розквітали.

І стане «жись» на батьківській землі
Така сумна, як молода монашка.

В провінцію вертають журавлі.
Колонія —
Немов
Розбита
Пляшка.

НА ДОБРИЙ ВЕЧІР

Отак і все мине.
Помруть могили предків.
Болючий цвіт садів на річку опаде.
Маленький білий світ
Пожовкне — як газетка,
В очах старих коней,
В очах моїх дітей.

Летюча кров калин
Складе у землю крила.
Тернові німби злегшають в зимі.
Росте трава на Місяці.
Простила
Старенька доля тих, що у тюрмі.

Тих, що удома, тих, що у дорозі,
І тих, що вже під травами — також.
Ніхто впізнати долю не у змозі,
А не впізнати теж зуміє хто ж?
Вбиваю час.
І час мене вбиває...
Тут, у Нью-Йорку,
Я собі набрид:
Без батьківщини
Золото буває,
Але під корінь сохнуть явори.

Посивів стильно
Ангел-охоронець.
Зіжморщивсь сильно
Мій дурненький біс.

Ні скіпетра не маю,
Ні корони...

Лиш кілька друзів
І поліський ліс...

Нью-Йорк

ОСЯЯННЯ

Прийшли сніги.
У них смішного мало.
Читає звір тайнопис ДНК.
Із горем ніч ми в сніні переспали.
Мовчить гора.
Летить тонка ріка.

І сфінкс мовчить.
І нічого сказати
Ні цим пташкам, ні людям, ні траві.
Болить льодам озерами ставати,
А відьмам — ворожити на крові.

І правда добре та, що щастям зветься.
І щастя добре...
Але краще — смерть.
Лежать сніги — як викинуті з серця,
А серце повне яблунами вщерть.

Через хребет епоха перелазить.
Горбаті маски світяться в імлі.
Сидить в душі сумна якась зараза
І не пускає в ирій журавлів,
В безплідну даль Америки, Європи,
Монгольську тінь російського орла...

Замацано, запито, розторопано —
Мов сіль, мов кров з варязького весла.

Знов тихо так, що чути зір падіння
Й бродіння смол в пекельних кураях.

Ідуть сніги — як бісове насіння.
Ростуть церкви.
...І добре
В цих
Краях.

ІЗ КОРИННОГО ТРИПТИХУ

I

Я давно в цих краях.
Ще зі скіфів.
Віки й дороги.
Тут робили із церкви корчму, а з корчми — собор.
Клали чорні хрести на груди беріз вологих
І зарізаний хліб мокали в живий кагор.

А як вишні цвіли над Дніпром — молоко збігало.
Бандуристи гострили об струни шаблі і на Січ ішли.
Ми чекали на осінь — коли було золота мало.
Юний січень державний непрохано всіх сріблив.
Час міняв голоси.
А пісні зоставалися босі.
Час міняв літаки й кістяки —
А ми з воску ліпили даль.
Ми зі світу робили себе,
Сіті — з мавчиного волосся,
За любов до Вітчизни
Давали траві медаль.

Друзі й недруги нас затискали до гнаних генів.
Геніальними бути болюче було, золотими — ні.
Театральний парламент.
Парламентарна сцена.
Я давно в цих краях, а вони у млині, в мені.

Крапля точить каміння падінням, а не польотом.
Кров на серце також — замерзаючим молоком...

Але нащо питати себе:
Хто ти? де ти? і що ти?..

Захищаюсь від світу
Молитвою і матюком.

ПЕРВІСНЕ

Для первісних людей кожна палка була чарівною.
Для первісних людей кожна іскра була — мов зоря.
І первісний мужик мав дітей зі своєю сестрою,
Що купались в солодких, забутих тепер морях.

У первісних людей було дуже смішне майбутнє.
Місяць, Сонце — мов іграшки: милі й близькі були.
Злились тоді на ікла, а ридали на кутні.
І — ніхто не приручений:
Ні воли, ні хохли...

Тільки птиці вже знали: планета — велика клітка.
Хочеш воли, то крила розхрещуй — і... вниз лети.
А куди — чи сюди, чи туди, прилетіли звідки,
А вже потім виходили з себе, немов із води.
І була тоді папороть кров'ю висока і дужа,
У комп'ютері черепа простір вбивала — мов час.

То ж як цвіт опадав — починалась гаряча стужа.
Але що то за щастя у клітці було без нас?..

СОСНА

Дзвеніла над світом худенька чиясь сосна.
Вовки упивались по ночах сосновим соком.
Сову колисала, літала у віщих снах,
Тримаючи землю корінням своїм високим.

Вітри надломилась.
Живиця текла жива.
І тепло дивитись було на сосну бродячу.
Молилися чайки, і паслась ясна трава.
Поети у корчмах не брали здачі.

Сосна підростала, любила, цвіла, гула,
Боялася злота... себе і підземних криків.
Соснова бабуся стояла столицею край стола,
У водах свячених читаючи вічні лики.

Настала пора, що для всіх настає колись...
Горіти, летіти, чи впасти — і торфом стати...

Аби тільки сни, аби тільки сни збулись,
І шишка упала
У землю —
Лайном багату...

ГРУЗИНСЬКЕ

Випили з грузинами увечері
За отих, кого немає тут...
Світ тремтить, прекрасний і приречений,
І сади розгнівано цвітуть.
Якось так: мете це все, чи палиться?..
Кінь Давида — наче лук.
Такий.
А вина — Кура іще зосталася!..
А пісні — як гори і віки.

Хочеться пропасти разом з долею,
Або разом полетіти в мир.
Шаблю цілувати треба голою,
А грузинку... в серця монастир.

І не треба вірності до гробу нам,
Ані дружби — зразу і навік...
Я легендну Грузію поспробував,
Як солону святість з-під повік.

Гори, море...
Лиця правовірнії.
Сум з кинжальним полиском.
Політ.
Лиш відомо Богові і звірові —
Скільки це пробуде на землі.

Тяжко стало.
Камаджоба...

Мадлоба.
Г'єнацвалє...
Ми такі смішні.

Випили з грузинами досадливо:
Завтра в небо ввечері мені...

Тбілісі-Львів

САМОПАРОДІЯ

Осінь така — неначе
Рукописи горять.
Але життя собаче
Років уже зо п'ять.
Вчора зоря по душі
Знов прилітала, зла.
І облетіла груша,
Що перший раз цвіла.

Бомж божкувато світлий.
В нього при ньому Все.
Краще живеться літом.
К чорту ідею, сенс...

К бісу любов і голод.
Свічку візьму у борг.
Вчора маленький Воланд
Смішно забіг у морг.

Вчора стріляли вовка.
В нього космічна шерсть.
Світ — це така тусовка,
Де паханує Смерть.

Птахи мої і квіти,
Вічно дитинна даль,
Вас не зміг зрозуміти,
Але мені вас жаль.

Стрінемось за межею,
За фіолетом тим,
Що не назвеш землею,
Але гріхом святим.

Тяжко старіє вишня
В чорнім вогні доби.
Легко старіти вийшли
Зрізані в сніг дуби.

Іншопланетний промінь
Зламаний в склі озер.
Всі ми давно знайомі...
Всі ми смішні тепер.
Ера така — неначе
Справжня колгоспна...

Майстер пожежно плаче:
Рукописи горять...

ПРАЩУР

Дядькові Йосипові Струцюку

Вітер. Сивіють косми.
Темна шаль на підлозі.
Пращур їде у космос
На чумацькому возі.

Вічно їде й співає
Про усе і про пісню.
Й там нікого немає.
І боротися пізно.

Тож пропав би, здається...
Та й упав би на руки.
Трин-трава хай сміється
Над розмовою круків.

Над його ворогами,
Над дідами і далі...
Де руйнуються храми
І ржавіють медалі.

Плачуть наші багаття.
Хрест меча похилився.
Нас вже їде багато
Із душею на лицах.

Ми спокійні і добрі.
Ми голодні й кохані.
Із чумацької торби
Всі дороги туманні.
Вітер сивий, мов косми
На спокійному Бозі.

Пращур їде у космос
По солоній дорозі.

ТЕЛЕСИК

Сидить на могилі старенький Івасик Телесик.
У цвинтарних травах тепліє гніздо солов'я.
До світу старого належить він зараз лише тілесно,
А так, то вже гуси із ним у інших летять кряях.

Шипшинові краплі лягають в тумани спати.
А Місяць, як риба, сколихує даль душі.
Безсмертник цвіте і молиться жовта м'ята.
Повільно, повільно до себе усе спішить.

У хаті старого ікони лежать і гроші.
Сусіди нормальні, бо «правильний він мужик».
Розплата за гріх і плата за все хороше
Приходять тоді вже, коли вже до всього звик.

Здичавіла вишня, бо шкода було палити.
А явір, а явір... у ньому лежать сумні.

Втомилося серце усе на землі любити.
З усього на світі складати струнні пісні.

Каштанові косми зробились, як вітер, сиві.
З дощами тонкими пішов тимчасовий друг.
Зміючка Оленка, кому там вона щаслива?..
Кого вже пригорне мама до складених воскових рук?

Гарячі внучата дзвенять.
Світ гойднувся, як човен,
І небо беззахисно впало до рук ріки.
Він знає мовчання і знає пташину мову.
Усе, крім душі, у нього взяли роки.
Не тільки ж у нього.
Не тільки йому неміло.
Хай гріється пам'ять в крові золотої пурги.

Старенький Телесик сидить на старій могилі,
Горбатій могилі Баби-Яги.

ДО СЕЛА

Моїм, по-своєму рідним, Окорську та Ужові

Куди ідеш, село моє далеке?
Дідів могили тихі, як завжди.
Америки не зваблюють лелеку.
По-рідному цвітуть старі сади.

Звикають очі до очей і світла.
Бредеш кривеньким коником.
За ким?
Горить кропива синім-синім цвітом —
Десь там, де умирали козаки.

Встаєш із Сонцем і лягаєш разом.
Всі інші Влади можна пережити...
В сільському клубі перед перелазом

Любов —
Як ніж —
На Місяця ножі.

Жорстке й прозоре,
Дике і церковне.
Вже не радянське.
Ще не світове.
Твоя печаль клубочиться, як вовна.
Калини сік дзвенить з дитячих вен.

Сумуєш ти, мов річка в трубах темних.
Сумуй, сумуй.
Печаль — для бідних рай.
Ніщо у цьому світі даремно.
Ніхто у Тому світі не вмира.

І, як останній постріл на планеті,
Гудуть громи про ранню благодать.
Позавчорашні йдуть в село газети.
Позаторішні райдуги дзвенять.

Віки шумлять.
Роки ідуть, моменти.
Штовхає Землю з рук у руки світ.
Та крім землі є море на планеті.
Крім крові є ще небо на землі.

Села не буде, і мене, і світу...
Лише душа.
І навхрест — дві зорі.

А поки що село тоненько світить
В очах, що рідно плачуть угорі.

СУЗІР'Я

Оте сузір'я схоже на людей —
Тих, що бояться правди і пророків.

Воно ще, мабуть, зовсім молоде.
Воно ще, мабуть, зовсім невисоко.

Кругом сяють Діва, Лебідь, Рак...
Недобрим смутком віє від безмежжя.
А Баба, як галактика, стара,
Лягла й хропе на шкурищі Ведмежім.

Русявий Овен лащиться до верб...
І — тихо так, мов поцілунок Риби...
Так вільно там Зоря чиясь живе...

Нас підпали —
То й ми отак змогли би...

НАШ ЧАС

професорові В. Й. Здоровезі

Не до зірок.
Не до весіль.
Не до поетів...
Всі вже сильніші за любов.
А я ще ні.
Я рідні вірші написав моїй планеті.
Вони такі ж, як і вона, прості й сумні.

Я гріх зі святістю змішав.
Бо так у світі.
Красивим болем заплатив за суєту.
Був надто гордий — щоб молитись не на квіти.
Був надто щирий — щоб скривать свою мету:

Хотів пришвидшити політ людей у зорі.
Політ цей вільний, і тілесний, і дзвінкий.
Та натякала мила смерть мені прозоро,
Що лиш вона дає усе це залюбки.

Мене на всіх не вистача, на все і всюди.
А я хотів би, я бажав би — як вітри!..
Крізь мене моляться й кричать дерева й люди.
Я ж хочу жити.
Я вже зовсім не старий!

Не бив я морди ні вовкам, ні зайцям навіть,
І не змагався із безкрилими «за власть».
Мені хотілося пожити в моїй державі,
Але ж держава батьківщини не додасть...

Бушує світ, мій впертий світ, немов хлопчисько.
Не до зірок. Не до весіль. Та й не до нас.
Такий великий і сумний для мене зблизка,
Ну а здалека він беззахисний, мов час,
Який уб'єш гулянням чи писанням віршів...
Не допоможе ні вино, ані любов.

Мені вже хочеться прожити себе скоріше,
Щоби вернутися у світ дитинним знов.

ТРАВНЕВА ЗАМЕТІЛЬ

Травнева заметіль.
Така красива туга.
Травнева заметіль.
Такий самотній тон.
В травневу заметіль
Ні недруга, ні друга.
Світлішає вікно.
Безлюдні перон.

Воюють диваки,
Як завжди, з цілим світом.
Травнева заметіль...
Такий веселий сніг!

Від революції
Нема куди подітись.
Майбутніх яблук рай
Стукоче біля ніг.

Старих лебеденят
Неторкнуте волання,
Подібне до душі,
Яка, напевно, є...
Любов і смерть ідуть,
Поранені повстанням.
Я всього, я усіх.
І все отут моє.

Травнева заметіль.
Такий упертий вітер!..
Сльозинка на росі.
І небо — задарма.
В травневу заметіль
Сердечно захворіти —
І плакати за тим,
Чого іще нема.

ДОЛЯ

Т. Г. Шевченкові

Чи велика така чи дуже така поранена,
Що за ласку і ту нею платив ворогам?..
Мов дитина була.
Мов калина росла зі шрамами..
Отака вже душа.
Отаку і залишив нам.

Заборонену грань перейшла десь
Між спокоем, викликом.
Все, здавалось, — живи...
В незахищеність завела.

Всяке бидло кругом ротами чорними гикало.
Не боялась безсмертя описана ним ковила.

Кажуть, добрий Він, Бог,
Майже мама...
У неї учився милості.
«Діду, діду... маленький!» — дитя від хреста зове.
Це ж із неба якого потрібно душею вирости,
Щоб навічно душа не просилась уверх?..

І дражнилася воля із нього.
Сміялося золото.
Переляканий дощ за чобіт стікав, до книг...

Це для чогось потрібно?
Духовному треба голоду?
Світ цей дух запалив —
Щоби дух його переміг.
«Нащо жити?» —
Стояло під горлом — немов планета.
Суєта, суєта.
Вже нема ні крил, ні вітрил.
Лиш велика — поранена світом-собою —
Душа поета.

І космічно хтось кличе до себе згори.

ЗНОВУ ВДОМА

Я знов там був душею і думками...
Свята бабуся молиться Землі.
Як очі — небо.
І сміється камінь.
І дід лежить під берегом, як хліб.

Вогонь помер.
В очах відбитий Місяць...
Наш Бог живе у церкві, як в тюрмі.
Мисливським рогом згадує Полісся
Усе, що у галактик на умі.

Дорога-промінь в соснах поламалась.
Русява шишка впала в тінь свою.
Мов тиша, бродить привид князя Мала.
Я бачу, а сміятися боюсь.

Сліпа хатина.
Скошений чорнобиль.
Тоненький вітер — сні очеретів.
А час іде.
Нічого час не робить.
Але ж, погляньте, — ліс осиротів.

Але ж почуйте: мохом, як морозом,
Заріс Перун.
І коні не іржуть.
А час пішов...
Жовтіють верболози.
Все людство спотикнулось об межу.

Вагітних мало.
Весни не солодкі.
Ніхто себе не вмів обмануть.
Діди весняно ходять на колодки
Мовчати в душу яко в таїну.

Через вогонь зростається залізо.
Через сльозу...
Ох, що через ельозу!..
Тут рейки вже.
А я все древнім лісом
Русалку залоскочену несучу.

Дрімучий світ —
І раптом: добре й легко.
І просто так...
Колиска і крило.

Ми всі ще — час.
Ми близько і далеко.

Ми любим біль.
Нас довго не було.

УРАГАН

І прийшов ураган дати волю лісам.
Тільки квіти в рабстві zostалися.
Білий корінь фіалки, чого ж ти сам?..
Чом з тобою ніщо не сталося?

Чистокровного суму нап'ється сум
І в гарячу тваринність звернеться.
Як прийшов ураган —
Мов зітер сльозу.
Все повернеться...
Все не вернеться...

У клепсидрі душі тілесніє час
І тече, як трута солодка.

Бо прийшов ураган —
І зостався в нас,
Наче плата за волю, воду і «водку»...

У СЕБЕ

Тут зоряна вода —
Бо в ній відбиті зорі.
Тут тиша — як в яйці
Останнього орла.
Димить зелений пил.
Сліди чиїсь прозорі
Ще хвиля стерегла...
Ще хвиля зберегла.

Лиш сивий попіл снів —
Час любить свою справу:
Тридцятий круг тремтить
На зрізах полину.

А дід росте хрестом
В нескошеній отаві...
І голі діти слів
Летять у глибину.

ПРОРОК

Де той, хто вдарить райськими дверми,
Великим серцем пекло відсторонить?..
Проріже час із птицями й людьми,
М'який, мов хліб, мов камінь — безборонний.
Його волосся травами росте,
А нерви сиві — як поетів очі.
Як прийде він, ви скажете:
«Не те!
Той хрест в долоню вбито не пророчо!
Коли багатств для себе не бере,
То як для нас їх відвоює в інших?!»

Так — неба синь під корамаи дерев.
Так — з тіл душі летять останні вірші.

Так із літами глибшає любов.
Несправжнє — всохне, справжнє — плодоносить.

Життя — весна: зацвів — і відійшов...
Пророків завжди ж згадують під осінь.

ПАМ'ЯТНИК КОРОВІ

(Пропозиція)

Вікторіві Вербичу

Там, на Волині, —
В столиці мого неба —

Я вимагаю:
Пам'ятника корові!
Це так банально,
Як рима до «неба» — «треба»,
Але ж...
Є за кордоном пам'ятник псові!

Дітки міські пса і корову плутають.
Осінь волосся рве на собі зчорнявіло.
Світ — молоко, спольовіло пропахле рутою,
Вільний, мов яблуня райська,
З коренем вирвана д'яволом.
Ворон Нью-Йорка зблідлий від кари димної.
Лірника жили і струни тоншають, довшають...
Пам'ятника корові поставте, нащадки!
З гімнами!
В центрі України,
Доброї і бідової.

Адже земля ця Шляхом Чумацьким мукала.
Гріла цицьками всіх, що із неї вирости.
Карта України — чим не корова?
З муками...
Білі зіниці — чайками...
Чорні — круками чорними —
Вирію прагнуть із вирію.

Доять корову... орють... ножі нагострюють.
Мого народу душа
Опромінена віями довгими.

Пам'ятника корові!
З гімнами!
Бо ж боження зігрівала губами своїми й костями.

В День народження щастя
Щоби ходити до неї
З хоругвами.

...На Україні — столиці мого неба —
Буде гудіти корова —
Бронзова, зморена,
Мов Україна з Кримом —
З вим'ям до нас і лебедів.

Хвилями Лети зрічена,
Морем чорнявим зморена.
Але велика й добра,
Людства іще не зречена.

МЕТАФОРА ОСЕНІ

Як осінь — то заплакана вода,
Що ствердне до фіалкового льоду.
То повні жмені пальців у садах,
Які святим даються в нагороду.

Як осінь — то цілую руки ті,
Що зшерхли і не чують поцілунків.
Корові пам'ятник у хмарній висоті.
Екзотика відклиння і відлуння.

Казкує авгур, вкритий криком крил.
Жовтіє жовтень, розпускає ручища.
Холодне пір'я падає згори,
Мов пам'ять ласки — пам'ять найболючіша.

ДОБРИЙ СОБАКА

Собака добрий — добрим не собака.
Таких не цинять в селах без церков...
Не гавкав він.
Лиш вив і срібно плакав
В засніжено-вчорашнє молоко.

Його під серце копав дядько взутий,
Багатий, людям — правильно-святий.
Тремтіли поцілунками Іуди
Хазяйновито люблені коти.

Уже й хвоста йому рубали глухо.
На шапку приміряли шерсть дзвінку.

А він сміявся — як тепла завірюха.
Він світ увесь
Тримав на ланцюжку.

МІЙ ДЕМОН

В часи, коли не думають про смерть,
Найбільше лихо — всі усіх вбивають.
Настане демон.
Він своє візьме.
Засяє пісня з Дону до Дунаю.

Як п'яний п'яних любить, я люблю.
А люди заздять щастю мати Долю.
Вітання — травам, оду — королю...
Який я демон?
Я — нащадок волі.

Раптово й буйне серцем розгулявся.
Простіть мені:
Така природа Божа.
Кров на асфальті.
Вірші — як Земля.

Опальний демон...
Ви — моя сторожа.

Я підкуплю вас щирістю гріхів.
Я вас обвітру прірвою падіння.
В яким вогні вам синьо відгорів —
Весняно-срібнім?
Золото-осіннім?..

Скидаю маски — як жовтневий клен.
Ох — бронзово посмертних — мільйони...
Я затулюся воском від сирен,
А від людей —
Сиренним криком скроні.

На душі граю з тронами епох.
Моя ж танцює танець динозавра.

Я вічний демон.
Я живу за двох...
Отам он — в лаврі.

МОРСЬКА ЕЛЕГІЯ

Вогкі зорі, червоні свічі.
Трави моря в косі твоїй.
На фарфоровому обличчі
Промінь космосу сам не свій.

Я засю тебе пісками
В час незбутого сну води.
Розхвилюється теплий камінь,
Пригадавши сліпі сліди.

Чи для нас ресторанна радість
І з очима котів журба?..
Справжні вірші по-виноградному
На солоних хрустять губах.

Ми, умиті вогнем світання, —
Може, випадок? Задум чар?
Парус біло просив повстання
У червоного воску хмар.

Мов багаття, шуміло море.
В напівсні усміхався біль.

Нас не стане...
Не стане горя...
Тільки космосу чорна сіль.

ПЕРУНСЬКЕ

...Він зайвий Бог.
Де погляд свій подіти?

Свобода — це самотність
Для таких.
Його душевні
Сивоп'яті діти
Настромлюють месій
На патики.
В липкім вогні
Його волосся біле.
Пилок лілей
До нього пристає.
А треті півні,
Треті півні піли —
Бо зрада є.

І жовтий сніг,
І вечір —
Все ж не ново.
Наївний Бог.
Він вірить у людей.

Весна стоїть.
Цвіте вінок терновий.

Хрести ростуть.
Ні деревця ніде...

МАДОННА НІЧ

Тепла дорога.
Стомлені хмари.
Вічно бузкова даль.
Синьо засвітиться
Білий парус —
І упаде печаль.

Вітер згоріти
На Площі Квітів
Пошепки нас зове.
Плаття, мов листя,
Сумно покине
Тіло березове.

Сон несподіваний,
Наче долоні
Слід
На моїм крилі.
В доброму небі
З маків червоних
Складені журавлі.

Кличуть в бездомність
Скрипка і чайка,
Ноти незнаних віч.

Серце колише
Тайна хазяйка,
Вічна Мадонна ніч.

ВЕЛИКИЙ ЛІС

М. Л. Горошкові, лісному професорові

Вечірньо і просто вмирає Великий Ліс.
Від щастя цвітіння спочинуть сумні дерева.
Так легко пливеться стежиною висохлих сліз
Від тих, що у Львові, до того, що в Дядька Лева.

У космос, у космос росте чи летить сосна —
Мов яблуня дика буяє — смертельно юна.
Все більше доріг, та все менше потрібно їх нам...
Володар моменту на вічне наладив струни.

І чути уже, як на попіл ідуть сніги,
Як зірвані оплески правду шукають сумно.
Не тому герою вожді проспівали гімн!..
Дерева мовчали — й здавалися зарозумними.

Теплі краплі живиць мають з душами мертвих гру.
А живі не встигають собі добувати воду.

На цвинтарі лісу в калюжах всі зорі помруть.
А потім, а потім..
Ліси — це святі народи.

ВУЛИЧНИЙ ВОВК

Я даремно прийшов
У країну людей,
Впертий вуличний вовк
Безлісся.
Ще волосся моє,
Мов пісок, гніде,
У душі не скриплять
Завіси.

Я даремно прийшов
У країну людей,
Зрадив свого
Старого Бога.
Тут немає ні відьом
Справжніх,
Ні фей,
Не годують
Побиті ноги.

На березових корах
Своє виття
Найніжніші
Карбують кров'ю...

Це єдине,
Що держить
Таких бродяг,
І для чого
До Вас
Пришов я.

ІРОНІЧНЕ

Я б тебе від клубу
Аж провів до неба.
Ти мене не любиш...
Так тобі і треба.

ДЕННИЙ МІСЯЦЬ

Я — денний Місяць неба цього краю,
Відречений від вашого тепла.
Хіба такі щасливими бувають?
Скажи мені, моя осіння мла.

Я — княжий сум з плеча столітніх сосен.
Цей спокій світла — в спадок від дідів.
Солоним штормом голубе волосся
Розбилось по звізді, як по біді.

Пограюсь морем в крадені припливи —
І скрейдну перед іменем Її.
Тінь Тамерлана вже розмили зливи,
А я течу в обійми нічії.

Дитячі руки плачуть піді мною,
А угорі... о, що там, угорі?!
Розклала осінь вічну свою Трою —
«За роком рік, за роком рік і рік...»

Настане ніч.
Я буду всім потрібен.

Ці ліхтарі неонові помруть.
Піду з полів аж до сузір'я Риби
По ваших венах —
Наче по Дніпру.

ДОРОГА

Я живу при дорозі.
Всі при ній живемо.
У космічному розі
Скільки бід, стільки мов.

А в дірявій кишені
Тільки руки і хліб.
Як все буде без мене
На старенькій Землі?

І куди ця дорога?
Й чи важливо — куди?
Всує згадую Бога
В тумані бороди.

В'яне камінь за нами.
Сплять віки угорі.
Ця дорога так само —
Від роси до зорі.

Крики круків церковних
Ще розгойдують світ.
Ну а Місяць у крові
Нам розтоплює лід.

У колодязі часу
Хтось — устами до рук.
Ця дорога до щастя,
І польоту,
І мук.

На Великому Вози
В горлі пил від коліс.

Я живу при дорозі
Від зорі
До Землі.

СПОВІДЬ У КОРЧМІ

Битися прийшов, а не миритися.
Я, щасливий, не боюсь образ!
Горобини вигойдана китиця
Під моїм сузір'ям догоря,
Весь такий, ласкаво не приручений,
Любить і ненавидить людей...
А у мене з космосом заручини!
А у мене з відьмою бордель!

Непутящий, травами пронизаний,
З ангелом посварений за гріх
І до біса все-таки пронизливий,
Ох, таки просвітлений для всіх.

Заздрісник мене із хати вижене,
І «путящий» не наллє вина.
Йти люблю я пеклами найвищими
І люблю як тріскає струна...

Вірш оцей писати над суетами,
Обійнявши змоклого кота.

Вічне щось у вічності ще є таки, —
Ну хоча б душевна пустота...

ПОЛЮВАННЯ НА ВІДЬОМ

Про що, про що ця тиша
Над весіллям?..

Кусати град
І падати в сльозу.
Шматочок хліба
Відьма в нас просила,
А ми вершили
Свій вселюдський суд.

Вершили так —
Як десять років тому.
Судили так,
Як тисячу назад...
В пожежі лип
Кутка аеродрому
Горіла жінка.
Димова коса...

Руде щеня...
Процвіла хустка ставу,
Старенький вітер,
Хворий на бронхіт...
Хіба це вирок —
Смерть або неслава?..

Горить, як осінь,
Жінка кучерява,
Стрясає липа
Листя — літній слід.

Разючий дим.
Сльози туманний лід.

І крізь усе —
Байдужість величава.

ЯЗИЧЕСЬКЕ

Падали навхрест ідоли.
Космос не вмів сміятись.

Сонце за Місяць видали
Перед великим Святком.

Крила зліплю зі снігу я.
Яблуням сняться чайки.
Мертві боги під кригою,
Здрастуйте і прощайте!..

Свічі стоять запльовані.
Баба у церкві плаче.
Нащо?
Для кого?
Хто вони —
Зір кольори відьмачі?

Луни дзеркальні бісяться.
Прадід шкодує суку.

Сонячно нині Місяцю.
Ідол — мов хрест безрукий.

ІДИЛІЯ

Вічно тужить цвіркун останній
На плечі кам'яної баби.
В білі люльки старих каштанів
Добрий вечір дощем закрапав.

Заховатись в копицю сіна —
І забути про все, крім вітру...
Коли в мене душа осіння,
Що із того, що сльози витру?..

Що із того, що маю спокій
З голубою емаллю травня?

Десь шумлять — не заснуть — осоки.
І життям стає казка давня.

ЧОРНИЙ КІТ

Не повезло — як чорному коту:
Обходять люди.
Видно серед снігу.
Та я впіймаю рибку золоту
І напишу про неї світлу книгу.

Як у весну, влечу у суєту.
Дуель програю,
Замків не розрушу.
Я — чорна шерсть
На вашому мосту.

Я — білий крик,
Що переходить душу.

ЛЬВІВСЬКЕ

У вечори малиново-тугі,
Де час іде так холодно і довго,
Оці бездітні статуї богів
Нам суєту пробачити готові.

Здається, вітер тут закам'янів,
Хрести в руках підносить на колінах.
Прощальний дощ.
В душі — як на війні.
Обличчя зір не мого покоління.

Народ — як люде.
Люди — як народ...
Нема пісень
Сучасних нам пророків.
Дуель віків...
Тут Аполлон, і лорд,
І донна Анна,

І біблійні кроки...
Спішать прожити, жити не спішать
Оці самотні верби і каштани.
Фотограф.
Лід.
Пластмасове лоша,
Яке із дітьми
В снах віків розтане...

А час іде — немов старий трамвай.
Ти перед ним — то дзвонить за тобою...
Із неба — дощ,
До неба — сон-трава...

Це Львів.
Це вечір.
Це зустрілось двоє...

КОРОВІ

Прощай, корово.
Ти вже не моя.
В тумані літ
Журба — копиця сіна.
Он — з довгим серцем —
Ясени стоять
Перед Чумацьким Шляхом
На колінах.

Життя сміється
З бабиних казок.
Вони його за це
Жаліють дуже...
А час крізь вії трав,
Немов пісок,
Тече й тече,
Золочено байдужий.

Лиш півня крик,
Соломи добрий дух...
О, як би я віддав
За них багато!..
І сиротливі груші у саду,
Що, наче зорі,
Падають у хату.

Сопілка стежки
Зламана ніким,
Тож вітер мусить плакати
З млинами.
Мовчать кургани —
Як самі віки,
Що все оце
Придумане не нами.

Метелик спить.
І ластівки гніздо.
Яскрава ласка
Поля молодого...

Прощай, корово,
Вже ніхто, ніхто,
Тебе, як дід,
Не хрестить на дорогу.

Тоненько плаче вітер
У вікні,
Де синява і тріщина —
Надвоє.
А ще — пісні
Бабусині сумні .
Крізь пам'ять
Світять,
Моляться
І гоять.

СПОВІДАЛЬНЕ

З мітингової площі,
Весь інший,
Я ледве брів.
Уклонився грибам
З давнім сумом
Друга бандита.
Напечи, горобино,
Із небом мені пирогів.
Перед тими я винен,
Хто ще не устиг
Згрішити.
Так нечесно,
Нечесно,
Нечесно,
Нечесано так:
Моє жовте волосся
Забрала
Державна юність!
А у небі осінньому
Важко стоїть
Вода.
А вітри не бояться
Порвати
Холодні струни.

Цей крутий поворот...
Цей жебрацького ока гріш...
І троянди
Димлять,
Білі, білі й
Такі відверті.
Запалю сигарету.
Хай буде мені ще гірш.
Я попробував все...

Залишилося —
Досвід
Смерті.

ПОХОРОН МОГО ДІДА

На сільському старому невічному цвинтарі
Поховали... мене... мого діда... навік.
Погасали, як Всесвіти,
Сльози не витерті,
Вільні крила фатально бездомних шулік.

Нашу душу дощі скаменують на попелі,
Взявши в торбу дзвінку кілограми зірок...
І згадають нас ті, що звіряток не копали,
У крові лободи лебедине перо.

Я — сільський Дон Жуан —
Йду до рук командорових.
Від бездолля співав на асфальті про все.
Відіснились мені і луги із коровами,
Й сонми кліток камінних — міських осель.

Ця червона стерня, в полі кинута гречкою,
І ці грішно-святі білі смоли беріз...
А тепер і Земля нам здалась недоречною —
Наче яблуко, що загубив той Великий Віз!

Лицемірство церков і святенність конвалії,
Неприкаяність в нас темно-темних ночей
І заломленість рук десь на мавчиній талії,
І звіриний, звіриний, звіриний щем!..

То ж прошепче Земля: «Сніжні зайчики Ви мої!
З мене вийшли, болючі, і в мене, таки ж, ідете».
Нашу добрість і зло самогонкою виміють
Ті, що черги чекають іти із гостей.

Ми вже — вся і усі — хулігани і митарі,
Духів предків шукаєм в простій траві...

На сільському, старому, небесному цвинтарі
Поховали мене не навік, не навік...

МАМА І ОСІНЬ

Осінь.
Важко світає.
Яблука — або листя...
Так же завжди буває:
Богу дитинство сниться.
Рук хризантеми білі.
Втрачений спогад поля.
Лебеді відлетіли,
А прилетіла доля.

В неї закони вперті,
Як суєта уся ця:
Хто не боїться смерті —
Того усі бояться.

«Ой ти мій сину, сину!..
Хто тебе сином звати
Буде у вечір синій
Біля старої хати?» —
Так говорила мама
Перед своїм відходом
В зір голубині храми,
Віщу печаль природи.

Там, де немає болю.
Тільки жага польоту...
Душі — краплини солі
Через медові соти.

...Кровно приходить осінь —
Як до поета слава.
Не продає й не просить.
І не вмирає
Навіть...

ГНОМИК

Ліс дрімає.
Голе листя дуба
На асфальті губить синяву.
В глухомані гномик має грубку.
Ну і я у гномика живу.
Без заліза, без грошей, котурнів.
Миші вкрали в нас календаря...
Сніг — пекельний цвіт — їмо задурно,
Доки дим рожевий догоря.

Відлітає листя.
А дерева
Зостаються з нами, як сліпі.
Нас у нас тримає тільки невідь,
Гнізда на всевольтному стовпі,
Діжка хліба, вина із коріння,
Місяця голландського шматок...
І печаль космічна і осіння,
У дитяче вдягнута пальто.

Днів мука і мука провидіння,
Ціль без Шляху і без цілі Путь.

Вічна в лісі темному гостина...

Але ж скільки
Гномики живуть?..

АНГЕЛ

І луги кам'яні, й чорний голуб над вежею...
В ресторанах нічних ангел пише пісні.
Хоч в одному його тут ніхто не обмежує.
Тільки б музика та не роїлась, як сніг.

Тільки б люди довкруг так не охали-ахали
І дитячість його не тягнули на біс...
Всі, для нього близькі, розлетілися птахами.
Але другом зробився красивий біс.

Розказав йому злий, що забулося й міфами,
Ані жодна з газет не писала ніде:
Труд людської душі не буває Сізіфовим...
Але ліпше не знати отих людей.
Не повинен нічого, не винен нікому він.
На лугах кам'яних — тіні зламаних крил.
Тільки божж усміхнеться старому знайомому,
Витрясаючи з торби космічний пил.

ПОЕТ І БАНДИТ

Вибачте, що я іще щасливий...
Ворожбит історії, дїтвак,
Наймит журавля і голос Дива,
Про оце життя скажу вам так:
Щось тут є, коли чогось немає.
Непогасно осінь догоря,
Де бандита шлях перетинає
Кам'яниста стежка кобзаря.

Є про що промовчати — і пити...
З чого є сміятися, їй-Бо...

Коли світ горить — далеко видно
Їм, таким розхристаним,
Обом.

НЕБУВАЛЬЩИНА

Ніч.
Померли останні вікна.
Вітер з холодом п'ють ріку.
Небо — наче відкрите віко
З кров'ю ангела на гвіздку.

Щось біжить за чиєюсь тінню,
Губить стогін, ламає наст.
В церкві спаленій шарудіння.
Хтось там виє і кличе нас.

Зорям холодно в жовті плечі.
Час — як тиша — повзе на них.
Скисли наші вершки у глечики.
Подих
Мертвого
Сатани.

МЕЛОДІЯ РОЗГУБЛЕНОГО СВІТУ

Люблю черешні їсти на дощі,
Який погасить блискавку устами...

Прощайте всі.
Не плачте й не кричіть.
Я хочу сам побути із віками.

Мою черешню, бідну і стару,
У білі руки сиво поцілую.
Лиш заберіть зі сцени дітвору!
«Хто продавався — того не купують...»

А хтось був світу сторожем нічним.
А хтось прийшов з коровою до міста...
Медвяні роси плакали за ним
І триста аж скляного товариства.

Та, може, так і треба — як і є:
Усі нещасні, але гордо ходять.
Дзвінка душа синички гнізда в'є
В сліпій душі домашньої природи.

Як голуб чиста, мудра, мов змія,
Вона — ніщо, вона і час, і квіти.

Вмер літній дощ.
Сплять вишня, степ і я...

Мелодія
Розгубленого
Світу.

МОНОЛОГ МЕРТВОГО

...Лежиш собі так-от, вкрившись землею.
Зверху — коріння хреста і трави.
Знизу — далеко — зорі, як феї.
Мак росте з голови.

Небо над нами, під нами — небо.
Вітру камінний плащ.

А вся Земля — як зелений Лебідь
З німбом кругом чола.

ГАДАННЯ

Любові, київський відьмочці

На ось карти.
Гадай на долю.
Юна відьмо, кажи, кажи!..
Кров на шпазі і два пістолі.
Від життя сховаюсь в душі.

Шум прибою, і вічна туга,
І хвилясте тепло коси...
Друг став ворогом, ворог — другом.
Ти, що хочеш, в мене проси.

Страшно й смішно.
А серце Вія,
Мов дитяча могила, спить.
Знаєш, як я любити вмю!
Голуби летять, голуби...

Юна відьмо моя лукава,
Мов столітнє вино, легка.
Той, хто хоче багатства й слави...
Чом у нього тремтить рука?
Туз бубновий, пікова дама...
Чорний Місяць упав на сніг.
Яблуневими пелюстками
Осипаю я струни ніг.

Ну, чого ти, чого ти плачеш?
Скинь ті карти, як білий плащ!

Це ж не ми, це вже доля, бачиш...
Це вже доля така.
Пробач.

ФІЛОСОФ

Тут вітер вмер.
Зворотний шлях забуто.
Журба така — немов собачий сон.
Воловий ріг зеленої цикути —
Остання із тілесних оборон.

Він знав усе.
Та не бажав тікати.
Куди і з ким від себе утечеш?..
Над серцем неба, як себе, — багато.
Сократ великий,
Але більша честь.

А ще ота дитина в серці сивім.
Її природа мусить зберегти.

...Хтось родить смерть.
А хтось великим дивом
І смертю родить
Усміх висоти.

ДОЩ

Дощ ішов...
Зачепився — й упав
На обличчя чиєсь гаряче.

Подивись в тихий натовп трав:
Дощ під коника скрипку плаче.

ДО МОЄЇ МАВКИ

Не бувають грішними дерева,
Не бувають грішними пташки,
Ніжний вітер, голос дядька Лева,
Зірка, не спокушена ніким.

Бачиш, Мавко, молодість проходить.
Серце збайдужіє, мов листок.
На осінній синій прохолоді
Верби промерзають до кісток.

Знаєш, Мавко, скоро нас не буде.
І дідусь Дніпро засне в гостях.
Ще не трави, та уже не люди.
Нам вже нас не треба від життя.

Кров холодна.
І осінні коси.
Хоче ласки в нас звіря старе.

Чуєш, Мавко,
Хтось у серці просить
Поховати Землю,
Як помре.

ПОЕТ ІМПЕРІЇ

Відомий бадьорий поет імперії.
Багатий — мов райські сни.

Один із дванадцяти.
Він найперший.
І він останній із них.

Піти б у вічність йому заплаканим,
Націлувався мить...

Сильний поет був.
Слабка і злякана
Людина
Тепер
Біжить.

СМЕРТЬ І ДІВЧИНКА

Померла дитинка,
Ніжки якої
Ще не топтали землю.
Під вишню-черешню,
Немов павутинку,
Вітрами її несемо.

Не встигла побути,
І знов — не бути.
Не знаю — їй зле чи добре?..
Для когось світ цей —
Така отрута...
А хтось в ньому сам —
Мов кобра.

Дощі не погасять
Ніколи Місяць,
Бо буде самим їм темно...

Померла дитинка,
Ніжки якої
Ще не топтали
Землю...

БАТЬКІВЩИННЕ

Сестрі Тані

В нашій хаті тихо і прощально.
І ніхто до мене не іде.
Ласиці трояндами печалі
Опадають на пожовклий день.

Я, здається, всіх уже образив...
Гарно і незатишно мені.
Он — зелена прабабусі ваза,
Онде — профіль Данте на стіні.

Днів дитячих сни-переполохи,
Нетутешні порухи душі...
Це не вік титанів, це епоха
Немовляти-космосу й іржі.

Кіт, собака.
Холод за дверима:
Відчуття кінечності буття.
Дихання Всевишнього незримо
На вазони й на державний стяг.

Утекти? Сміятися як блазень?
Вмерти тут самотником нічим?
Вже розбилась прабабусі ваза
І помер в печі старенький дим.

Все так просто, страшно і природно.
Всім знайомі правда і свіча.
Навіть вітер дуже старомодно
Плаче в серці Місяця-меча.

...В нашій хаті тихо і прощально.
Тут свої імперії і рай.
Тільки тим, що діти накричали,
Ще живе душа її стара.

ПІРАТ

Сивий пірат на гітарі грав
Пісню свою — море...
Коси русалок на якорях
Голос мотав прозорий.

Але з півп'ятої до семи
Сніг порошив на нього.

Гроші з-під серця виймали ми —
Клали йому...
Богу...

НАЙМИТ ЖУРАВЛЯ

Усім, усім поетам присвячую

Я вже писав:
Поет у цьому світі
Не більш не менше —
Наймит журавля.
Обом їм зараз нікуди летіти.
В крові — земля,
І у крові Земля...

Дитинно-мудрі погляди конвалії.
Берези плачуть мовчки і про все.
А там он — дим солодкої Італії
Овідій на очах своїх несе.

І пахне дощ.
І хата похилилась.
В ній ангел любить бути у гостях.
Він журавля бере за сиві крила —
Й вони колишуть наймита-дитя.

Десь дві могили Байрону замало...
І Лермонтов — легенда про туман...
О як вони по-людському ячали!
О як же їх божественно нема!..

Очерети в свій бік схиляють вітер.
Болить хребет в Дніпровій воді.

Поет — то наймит, що посадить квіти
На пальцях журавлиної звізди.

ВЕЧІРНІЙ РОМАНС

На добраніч, поля.
На добраніч, ліси.
Безпритульність якась така...
Я би в друга сьогодні коня просив
І в корчму від тебе втікав.

Тільки місячні коси твої летять
Крізь шляхи снігові мої.
А в корчмі на гітару ридає тать,
Наче брат усіх солов'їв.

Нетутешне такс щось навіки тут,
Сива пластика тіл і душ...
А циганок любов — як розлита ртуть
На мою світову біду.

Над свічками висить сигаретний дим.
Хочеш, в Бога вір, хоч — не вір...
Я від тебе іду таким молодим,
Бо й життя — мов короткий вірш.

Ще за всім пожаліємо ми колись.
Ну і що?
Буде милим сон.
Журавлі он поплакали — і знялись,
Бо природи такий закон.

Хто обмане себе, той щасливий тут.
А хто чесний — щасливий там...
Місяць плаче.
І сльози-роси течуть.
Зійде Сонце — з чужим ім'ям.
Зійде Сонце — з чужим ім'ям.

На добраніч, поля.
На добраніч, ліси.
Безпритульність якась така...

Я би в друга сьогодні коня просив
І з корчми до тебе втікав.

ЧОРТЕНЯТКО

Жило-було манюне чортенятко
У світі, як в зозулинім гнізді.
Було воно припишкле, аж горбате,
На Вищому Небесному Суді.

...«Не вміє красти спокій!
Чули? Чули?!»

Забуте, змерзле, голе і німе,
Воно згадало пекло —
І заснуло.

Хай чорт його,
Великий чорт
Візьме...

КУРГАНИ

У селі на двох курганах —
Церква і корчма,
Сонях, коні і цигани,
Чайка і туман...

На селі у двох курганах —
Зорі і шаблі.
Стогне пісня отамана
З неба до землі.

У селі на двох курганах —
Баба і дитя...

Від кургану до кургану
Нема вороття.

СУМНОІРОНІЧНЕ

Віті Завгородній

Ігор Павлюк нікого не вбив.
Він помагав мурашкам.
Білці на соснах сушив гриби.
Варив із вовками кашу.

Ігор Павлюк повій розумів
І жебраків безгрішних.
Ігор Павлюк найбільше любив...
Ангелів грішних.

Довго крізь хмари вітром ходив,
А через душу — віршем.
В щасті без друга вина не пив,
Але без храму — вірив.

Крали у нього штани і хліб,
Били його, вбивали...
Ігор Павлюк прожив на Землі
Мало...

Тільки до зірки ледь спалахнув,
Разом вони зів'яли.

Стежку до неба
У глибину
Люди йому
Копали.

ДІД І БАБА

Корби скрип.
І півні летять
Над простудженим гаєм.
Баба миші краде в kota —
І на вулицю випускає.

Дід тривожний увесь такий.
Дід подібний до свого внука.
Вже душею хоче в свічки,
Мов дитина хоче на руки.

Він не раз на курганах спав,
Рідну землю нагрів ногами.
А тепер уже перестав.
Ще не з Богом, уже не з нами.

...Вітер, вітер кругом села —
Наче подих останній літа.
І землею пахне Земля...
Пирогів напекти і — жити.

Котик лапкою очі тре,
Крильми Либідь голубить лебідь.
На гаїв жовто-сизий трен
Штукатуркою пада небо.

А село уже не шумить,
Лиш скрипить — як дерева в січні.

Дід і баба сидять з курми —
Трохи рідні,
А трохи вічні.

РОЗМОВА З ДІДОМ

*Пам'яті мого діда —
Павлюка Якова Андрійовича*

«Діду, діду, а болить вмирати?»

«А я знаю?.. Я ще не вмирав.
Місце вибрав, де мене сховати.
Вже туди й стежину протоптав.

Не люблю сумних дерев над серцем.
Там — живе ялина.
І пташки...
Тільки би не мучитись, а вмерти,
Як вмирають трави і зірки.

«Ей, підсуньтесь.
Ич, як розляглися!» —
Так сказати Лугу і Дніпру...»

Наче свічі, погасало листя
І, як сльози, падало із рук.

Листя догорало над хрестами.
І летіли птахи, наче дим.

«Діду, діду, я також із Вами
Хочу йти до Бога молодим.
Скучно вже мені на цьому світі.
Я природі голосно болю.
Та й у мене підрастають діти,
Наче крила в ірій журавлю.

Є кому сходити на могилу...
Діду, я не винен.
Це не гріх.
Просто серцю передчасно мила
Вічність під горою на Дніпрі».

ІЗ ЛІТОПISУ

З лісу-пралісу, з діда-прадіда
Ми із дому Додому тягнемось.
І не знаємо, як назватися —
Чи землянами, чи бродягами.

Триста років іга монгольського.
Триста років іга московського.
Сплять літаючі наші голови
Десь між Місяцем і Підковою.

Триста років палено й колото.
Триста років — чортом по білому!
Заіржавили сніг і золото
На Україні — в небі вільному

Причепивши орден «За мужество»,
Хтось із нас бив би салом ворога —
За Петрів батіг, за замужество
Катерини й степу просторого.

Проклинав би вождів, навальників —
І жалів би себе, хар-рошого!
Є калина і плач ковалика
Під небес голубою рожею.

Бо і ми, бо і ми запрошені
На весілля Сонця і Місяця...
Триста років — пісні хорошої,
Вітру й зір, що у душах бісяться!..

ЛЕБЕДИНА ПІСНЯ

Лебеді над полем пролітал
У сухій рожевій тишині.
Скинули по пір'ячку печалі,
Мов кривенькій качечці, мені.

Над багаттям осені холодним
Пролітали лебеді, пролі...
Над степами, де поети модні, —
Інопланетяни із Землі.

Де мохи, мов борода пророків,
Душі вмерлих вже давно людей...
Пролітали лебеді високо —
І немає лебедів ніде...

І не буде...
І ніхто не знає,
У який вони пропали світ.
А згадаєш стогін їх —
Світає...
І душа готується в політ...

АСТРАЛЬНЕ

Знову хочу туди, де мене ніхто не чекає.
Де, холодні, як вина, дрімають собі зірки.
Де захований Авель і глухо кається Каїн
На високому березі вічної Сон-ріки.

Трута Змія де пахне і тонко дзвенить безмежність.
Юний ангел цілує чортичку свою у щоку.
Ходить тайна сама — обережно так, обережно,
Як зозуля богам ворожить своїм «ку-ку»...

Я відмовлю собі ради цього в земному щасті,
Перед цим загубивши усе, що вже полюбив.
Чуб від Сонця горить.
Серце б'ється так часто-часто.
Божим духом кудись летять в мені голуби.

Зашуміло крильми білошиє сузір'я Лебідь
І язичеських ідолів душі лягли під хрест.
Я лечу — і мені уже навіть себе не треба,
Коли виє Ситаргл — магічний зоряний Пес.

Тільки мчати б туди, де мене ніхто не чекає,
Притуливши до серця оголений нерв трави.

Справжнє щастя в мені — як осінні пташині зграї,
Що летять —
Мов сивини
З Творцевої голови.

ПРОЩАННЯ З НЕЛЮДОМ

...Усі його не любили,
А він узяв —
Та й помер.

Нечутно пропала із неба
Зоря, як брила,
Мов сам її ліктем стер.

Не всі були здатні
Йому прощати.
Приходили.
Клали квіти.
Волосся його,
Як зів'ялу м'яту,
Чесав нетутешній вітер.

Летіли лелеки — до гнізд і далі —
Сідати на віко віку.
А дітки чортячі гріхи й медалі
Ділили над чоловіком.

Сумні ангелятка літали також.
Латали душевні шрами.
В куточку весь Всесвіт
Сміявся-плакав.
Уголос мовчали мами.

І я зрозумів,
Що не нам судити.
Не нам відкривать конверти.
Ми маємо всіх на Землі любити...

І цьому
Учитись
У смерті...

ТВОРЕЦЬ І ГЕТЬМАН

Думав гетьман — вибирає долю.
Сива чайка плакала в Дніпрі:
Україна продана за волю,
Україна куплена за гріш.

Думав гетьман.
Лірники співали.
Так душевно вміють лиш сліпі.
Мов козацькі чайки повставали
Золотити хвилі голубі.

Думав гетьман — віра в нас єдина:
Об'єдна корону й булаву...
Бог також, він трішечки людина.
Він сидів і плакав у траву.

Гетьман думав.
Півні за рікою
Піють, піють сумно, як вітри.
А тополі ходять за водою,
Розпустивши коси-вечори,

Що спадають козакам на рани
Оберемком променів святих.
Степ — як лист турецькому султану,
І кургани — душі висоти.

Вся Земля — німа, немов руїна,
Поміж високосних райських трав.

Сивий гетьман Богу України
Ланцюгами сльози витирав.

З ВІЧНОГО

А зорі золоті —
Мов дрова у багатті.
Людина на хресті —
Розп'яття на розп'ятті.

Зелена кров Гостей
Тече із серця вишні.
І вік новий іде,
Як молодий Всевишній.

...Він все зробив —
І заснув
Якось по-чоловічи.

Пливе ріка по дну,
А дно пливе у вічність.

БУЗКОВЕ

Привіт, бузок!
Зірвалися громи.
І ти розцвів, розкинувши бровами
Над нашими старими ворітьми,
Мов благородний цар над ворогами.

Чиїхось щастя блукаюча зоря.
Чиясь м'яка ідилія лірична.
Ось шкода тільки, що зоря згора,
І шкода, що ідилія не вічна.

Доки живем, земля тримає нас,
А вже пізніш, то ми її тримаєм...
Та ж ти цвітеш в житті багато раз!
А я один раз душу розкидаю.

Привіт, бузок.
Я бачу тишу знов.
У кулаках тримаючи повстання,
Я ніжно й легко по житті ішов
І полюбив поезію мовчання.

Як ти, мій брате, справжнє все мовчить.
Те нищить світ, що вміє говорити...
Красива смерть сміється і скрипить,
Волошкою цвіте у людським житі.

Бузковий чад, бузкова далина,
Бузковий вітер відчаю мого!..

Душа бабусі квітне край вікна,
Гуде у грудях пісня навісна...
І чути Бога.

У КРАЮ ВОЛОШКОВОГО ЛІТА

У краю волошкового літа
Є ставок з лепехою і ліс.
У краю волошкового літа
Я колись літав на журавлі.

Знаю я печальні очі чайки,
Чув, як вечір з вітром розмовляв,
Тайну одинокої хазяйки
І чортівську дружбу коваля.

Річка вигиналась, як гармошка,
І ламала тіні-поплавки.

Нам нічого не було не можна.
Пахло сіно.
Падали зірки.

У краю волошкового літа
Сплять мій дід, бабуся серед нив..
У краю волошкового літа
Я навіки щастя залишив.

Буду журавлем на батьківщині.
Але юність вже у далині.
І тому в осінній вечір нині
Синьо й тепло плачеться мені.

ЖІНКА

Людмилі Павлюк

Не було ні радості, ні горя.
Снилася, як небо журавлю,
Жінка, що хотіла бути морем,
І яку, як пісню, я люблю.

Десь на сіні, в синіх сінях казки,
Одесную квітки і царя..
Жінку, що зазнала стільки ласки,
Як ікона у монастирях.

Спить лисиця їй на білій шиї,
Соболь — на розплетеній косі.
Не свята вона і не повія,
Бо жила й родила, як усі.

А коли міняла доля перстень,
Як себе вербина золота,
Жінка впала, наче кров на серце,
Піднялася віями Христа.

Хто її у світі цім пригорне?
Хто розбудить, як струна струну?
Жінку, що хотіла бути морем,
Я в рожевий парус одягну.

ТАМ, ДЕ НАС НЕМАЄ

*Миколі Гнатюку,
другові дитинства*

Як то зараз добре там, де нас немає.
Не моя бабуся хату замітає.

Не мої вовчиська просять в неї ласки,
І синиця з пісні залітає в казку.

Ангели у рамках вкриті рушниками,
Дрібно капле свічка на душевний камінь.

А бабуся світла у хустинці білій,
Мов сніжинка, квітне на чарівнім зіллі.

Так усе по-людськи вічно і спокійно.
Сіють-посівають віра і надія.

Внуки довкруг столу:
«Де, бабуся, ложки?!»
«Зачекайте Бозю маленького трошки».

Все вони питають.
Кіт своє муркоче.
З ангелом ялинка танцювати хоче.

Пахне сіном.
Діти — під столами пішки.
Хтось в мішку казковім їм приніс усмішки...

А в цей час далеко, за віконцем синім,
Плаче завірюха, наче рій бджолиний.

Високо — до неба — Місяць примерзає,
Глибоко — про волю бабин дід співає.

Як то зараз добре там, де нас немає...

БАБА

Мала хатинка на краю узлісся
Стоїть, як чапля, на одній нозі.
Пливе по небу вранішньому Місяць,
Мов жовтий лист по бабиній сльозі.

Немає хліба і немає сили
Іти під вітер і через курган.
Козі сусіди лугу накосили,
Бо дід поїхав аж у Магадан.

Подався дід за долею у вирій —
І не вернувся. Мабуть, стрів її...
Господь у нього, як у сина, вірив,
Та люди не повірили свої.

Біля бабусі лащуться щенята,
Пташки гніздечка у долонях в'ють.
Сини її, що стали ангелятами,
В різдвяні ночі спати не дають.

І білий цвіт, і юний усміх клена
Насипле знову їй Чумацький Віз.
Співає Місяць, мов бліда сирена.
Він забере бабусю в комунізм...

ОСІНЬ

Усі пішли.
Куди?

Я знаю.
Знаю.

Передавали вчора листопад.
Там — всім в лице холодний сміх ступає,
А листя — п'яна згряя воронят.

Зоря з небес якась нежовторота.
І страшно нам змужнілості зорі...
По місту бродить сивий кіт в чоботях
І гасить найдзвінкіші ліхтарі.

Калина в хвилях криво надломилась.
Почнеться вітер — видно ноги трав.
Душа здіймає чорно-жовті крила,
Їй все здається, що кудись пора...

МОЛИТВА

І сказав Бог:
«створімо людину за образом
Нашим, за подобою
Нашою...»
Бут. 1, 26.

Господи, помилуй нас і їх,
Мертвих, ненароджених, чужих.
І смішних, малесеньких котів,
Навіть тих, хто цього не хотів...
Грудку плоті, небо голубе,
Й тих, що вже не милують тебе.

Білий дощ іде і чорний сніг.
Помолися, Господи, весні,
Помолися нашій дітворі,
Чайкам, що затоплені в Дніпрі.

Ми — по лезах, леза йдуть по нас.
Біль минає і минає час.

Рвуть тополі сукні на собі,
Летить поле в небі голубім.

І смертельна туга обійма
Кожного, кого уже нема.

Все спішить, все обертом іде.
Тінь людська, мов полум'я, росте.
Тіла тінь на душу опада
Із хреста.

Я родитись в тебе не просив...
Більше плакав мій народ як жив.
Хай святиться заповідь Твоя:
«Ви — то я».

ПОЧАТОК

На світанні холодно у лузі.
Теплі тільки гнізда й корови,
Що в неясній і жіночій тузі
Дзвоники стрясають з голови.

Гаснуть вже відбиті в росах зорі
І до себе падають з-під ніг.
В хмарі сіна хтось про нас говорить.
І цілує хтось когось у ній.

Мама учить жайвора літати,
Бо співати ще в яйці умів...

Гей, поете,
Пізно вже вставати:
Бачиш —
Обійшлося все
Без слів.

ТАНЕЦЬ ЗЕМЛІ

Крутиться Земля, мов балерина,
В Божім, вільнім танці на льоту.

Крутиться Земля, мов соломина,
Ніби соломина на льоду.

А на ній у вихрі метушливім
Люд — як двері, зірвані з петель.
Брешуть грішні, що вони щасливі,
Птицям, травам, всьому, що росте.

І сидять веселі дід і баба.
Самогон у дядька в голові...
Дві царівни — дівчину і жабу —
Коники шукають у траві.

Коники забулі і булані,
Солов'ї, що п'яні від душі.
А душа — як небо над курганом,
Крізь човен пророслі комиші.

А Земля танцює і танцює.
Трави простягає до людей.
Убивають, моляться, торгують...
А Партнер невидимий веде.

ПОЛЮВАННЯ

Полювати лебедів найлегше:
Вб'єш її — то й він з небес впаде...
О невже й пташиний Бог належить
До істот, що схожі на людей?..

Продались.
Трава трави не знає.
А на скільки вистачить раїв?
О людино-лебедині зграї,
Що шукають в зорях Україн...

Нам дано прожити і померти,
Спільну мову втративши земну.
Лебідь — розпечатаним конвертом.
Лірник — запечатаний в тюрму.

Разом десь летіти нам належить
В ту легендну білоперу путь...

Полювати на Землі найлегше:
Вб'єш одних —
То й інші пропадуть.

У МІСТІ

...Я приїхав сюди гуляти —
В труб залізних важку траву.
І не вмю в село вертатись,
І не знаю, чи тут живу.

Раннє й рідне душею бачу.
Тече річка в небесну даль.
Гляну вправо — таємно плачу,
Гляну вліво — і предків жаль.

Прибуваю і відбуваю,
Як дешевий і змінний струм.
А душа, а душа стікає.
Кров'ю лебедя по перу.

Сотні небок на мене тиснуть.
Але все це було б пусте...

Шкода тільки:
Моя вітчизна —
Не Вітчизна
Моїх
Дітей.

РІЧКА

На своїм волоссі темному й густому
Ти лежиш, як річка на ріллі.
Чи й для мене місце є іще на ньому —
Місце біля тебе на землі?

Трубить ключ під небом одиноким,
З вишні цвіт — як світ на рушнику.
Ти уся прозора, бо глибоку
Важко скаламутити ріку.

Відпливе останній поцілунок,
Біле відображення садів.
Затонулі статуї Перуна
Світяться з холодної води.

Ніжний шепіт прагне стати плоттю.
Губи, очі, крила, кораблі...

Я твій птах, підстрелений на зльоті,
Що крізь воду пада до землі.

ЗОЛОТО. ОСІНЬ.

Навіщо і кому це золото призначено?
Невже купує ліс засмучену ріку?
Чого за білий цвіт так дорого заплачено
Снігам, що розтають від Сонця і від куль?

Як витерпіти синь туману божевільного?
В своїй печалі я нікого не виню.
У небі й на землі я поважаю сильного —
Хто рай свій береже від золота й вогню.

І хоч вона слабка, та є у неї — в осені —
Лиш зламані квітки, а згорблених нема.

Іду, як по свічках, по них ногами босими,
Неначе вже зима.
Неначе я — зима...

О друзі, допоможіть мені дожити з мальвами.
Горить осінній клен.
Ну й добре, що горить.
Бо що саме горить, то тільки те підпалює...
Вже кленова душа в ногах його лежить.

Веселих на землі багато-пребагато є.
Щасливим на землі, то, мабуть, не рости.

Навіщо і кому із кленом торгуватися?
Візьміть собі за так останній золотий.

В БАРІ

Ліхтарі пригашені.
І холодне пиво.
Платить хтось ненашими
П'яним і красивим.

І чомусь нагадує
«Бути чи не бути»
Плач гітари-райдуги
На жіночих грудях.

Рож пелюстки стеляться
Тихо й невловимо
На сузір'я келихів
Крізь туманність диму.

Можна, можна плакати,
Щастя не хотіти,
Та не можна птахові
Вирій відмінити...

Де душа і золото
Прагнуть жити в мирі,
Продається молодість
Дешево і щиро.

ГРЕЧКА

Розарій зір.
І Місяць нахилився,
Створивши душ припливи і відпливи.
Чого ти, світе, так себе створив,
Що ми недосконалі і мінливі?

Піду, зроблю якийсь маленький гріх,
Щоб каяттям дістати оправдання...

Чужих жінок густий тілесний сміх.
Весняність рання.

Удавана бездушність — від очей,
Божественна духовність у манерах...

По білій гречці тінь вогню тече,
Немов сльоза по статуї Венери.

ЛІТОПИСЕЦЬ

Ріка — як час: не видно, що тече...
Шумлять ліси, продовжуючи пісню.
Ревнива доле, хочу ще і ще
Надіятись приснитися Поліссяю.

Тут білий сад мене благословив.
То гриб, то синь...
Та що там говорити!..
Осінній клен моєї голови
Шумить над вбитим за дбайливість дідом.

Зашепчуть мавки чорта у мені,
Зашепчуть страх за право бути битим.
Живуть же зорі на морському дні...
Не все одно — згоріти чи втопитись?

Ріка — як час: не видно, що тече...
Куди — не знаю, але знаю звідки:
Із краю, де порубуна мечем,
Сміється вічність —
Наче Божа кістка.

СТАРИЙ ПОЕТ

Старий поет зустрів ще молодим
Своєї пісні вічні іменини...
Це ж не туман.
Це вже осінній дим
Поламаного полум'я калини.

А він летів на щастя світове
З гріхом любові й муками сумління.
Душа за вітер старша, а живе —
Як чистий голос того покоління.

Йому стають милішими сади.
Його зоря ще вабить, та не гріє.
І нікуди від себе утекти
Чумацьким Шляхом, що веде на Київ.

Він з Музою зустрів на самоті
Свого кохання сиві іменини...
Це не туман.
Це лиш осінній дим
Поламаного полум'я калини.

В диму тім вічність віддана за мить.
Захрип від тиші і оглух від крику.

Його Мартинов десь іще біжить
Під Машукові тіні чортоликі.

Оце життя.
Отут.
Не там, колись...

Він має час — то має і свободу.

Старий. Крилатий.
Сни усі збулись.
А для народу можна й без народу...

ІНДІАНЦЯМ

Неправда, що в житті народжуються раз.
Ваш ідеал лежить в країні мого внука.
Не говорю, але я думаю про вас,
Про стрункість тіл і душ, про ваші луки й муки...

Сміялась дівтора.
Красиві руки жриць
Тягнулись до небес, щоб знати їхню ніжність.

Не індіанці, ні, то небо впало ниць —
Важка, бездушна сніжність.

ОСТАННІЙ ЛИСТ

Чого я не пишу тобі листів?
Адже люблю, аж гіркну від розлуки.
Щось у мені, як гілка від плодів,
Зламалось — і в покорі склало руки.

Ми — як пташки на різних проводах.
Цілунок наш лиш коло замикає.

І доля, що безмежно молода,
Шукає щастя, гляне — й завмирає.

Мовляв, не я придумала любов.
Ну, що ж ви, дітки?
Смійтесь і журіться.
І я вгадав, що в це життя прийшов
З лиця твого краси душі напиться.

І я вгадав, що гордий, наче ти.
Як ти, не вмю ждати й доганяти.
Тому я не пишу тобі листи,
Що ти їх будеш поки що читати.

ТЕАТР

Пророк цілує рученьку царя.
Котурни — як засніжені вершини.
Гнучка свіча у рампі догоря,
Мов у короні голова зміїна.

Наступна сцена: страта козака...
Дівчата гарні, але тілом п'яні,
Усім несуть себе на рушниках...
Все — продане, все — придане,
Все — рана.

...Усе це вже показано давно,
Та не усе промовчане печально...

Нове життя знімається в кіно.
Старі актори грають геніально.

НЕЧИСТА СИЛА

Три Баби-Яги й Кощій без ноги
Живуть в моєму селі.

І варять борщі, й печуть пироги
Із трин-травною землі.

В простих сорочках, пташки на руках,
У ступах — жива роса.
Як небо димить, як Сонце зника,
Ідуть ворожити в сад.

На картах старих — картатий картуз.
Кощій у кущах зачах.
А Трійка, і Сімка, й дорослий Туз
У рамки вставлені в Яг.

...Гадають вони — стара дітвора —
На внуків тридев'ять літ,
Аж поки прийде Іванко Дурак —
Поставить на карту світ.

ВІД ГЛАДІАТОРІВ

Здрастуй, імператоре!
Ми на смерть приречені.
Ми тебе вітаємо.
Ми твої раби.
Наші душі праведні
Вже давно знівечені.
Наше тіло поки що
Меч не подробив.

Зараз всі готуються
Пальцем в землю тикати...
Здрастуй, імператоре,
І прощай, проща-а...
Ми святими робимось,
Ми стаємо дикими,

Ми стаємо травами
В зоряних дощах.
Будуть в гніздах вітряних
Заливатись іволги,
Коли буде сумно їм,
Так, як зараз нам.
Ці арени з каменю
Стануть також міфами.
Нас народить заново
Десь якась весна.

Нас засіють квітами
Серцевідки-римлянки,
Щоб віки не бачили
Гордих наших сліз...

Здрастуй, імператоре!
Від твого імені
Леви цілуватимуть
Слід наш на Землі.

ДІВЧИНКА

Плаче дівчинка боса
На бабусин поріг.
Розчарована осінь
Клигає по дворі.

На душі, прохолода.
Навіть півень затих...

— А кого тобі шкода?
Каже дівчинка:
— Всіх...

РЯТІВНИКИ

1

Світ, де соромно бути ніжним,
Притомивсь, як по битві крук.
Дід упав, мов собор засніжений.
А богиня краси без рук...

2

Мліє світ.
Собаки мерзнуть в лапи.
Умирає ясен — як актор,
На руках у того ескулапа,
В кого вже не вірує ніхто.

Тільки вічно з берега розлуки —
Без сльози, без слова, без тепла —
Небо нам свої хлібинні руки
Ніжно притуляє до чола.

СПОВІДАЛЬНЕ

Колись давно я дуже був багатий..
Як небо синє й зоряне, були
Пташині яйця в комині, на хаті.
Я казку мав, собаку і Волинь.

Мав, наче степ, невиспівані далі
І, як Дніпро, назад не повертав.

Сільський хлопчисько.
Маківка печалі.
Отак і ріс.
І українцем став.

Хтось повернув наліво, хтось направо.
Хтось втратив шаблю, шапку і коня,
А хтось і мову, і козацьку славу...
І я їх ледве-ледве наздогнав.

Тут я не був... і знов мене ж не буде.
На цій планеті сумно, як в раю.
А я самотній з вами, рідні люде,
Та тільки з вами смерті не боюсь.

Мої пісні ви можете згубити.
Ви можете відмовитись від них.
Мої пісні — як сиротливі діти,
Народжені від космосу й весни.

Мене розплаче море і метелик,
І той, кого образив сам Ніхто,
Чи чорний сфінкс зеленої пустелі,
Що відкупивсь молитвою й постом.

Коли себе нарешті переможу,
Тоді й помру, якщо я є поет.
І полечу, віддавши людям боже,
До душ нащадків,
Предків
І планет.

ДОЛЯ БОЯНА

Карає сам себе.
І світ йому болить.
Він зайвий на Землі:
Рабам не треба віршів.
Останній геній зла
Краде у нього мить,
Щоб зупинити мить —
Неначе серце грішне.

Ну що комусь даси?
«Усе уже було»...
І кожна грудку тайн
Природа вже любила.

Лиш совість — ту свічу,
Запалену з долонь, —
Вона співцю до зір
Віднести доручила.

Горить Чумацький Шлях,
Пегаси і воли
Везуть його, везуть
Аж у сузір'я ліри —
З питанням до Землі:
«Чи довго ми були?»
З питанням до небес:
«Чи довго ви ще звірі?»

МІЛЬЙОНИ СОНЦЬ

Ростуть у травах ідоли слов'ян
І пада сніг — поранений лелека.
Душа верби, як і душа моя, —
Така зелена і така далека.

І тільки там — в країні, звідки сон,
Ще чує прадід пісню її вішу...

Бо ж душі предків — як мільйони Сонць:
Чим вище в небі — тим для нас тепліші.

ЗНАЙОМІЙ НЕЗНАЙОМЦІ

Знов прошу, потім знову каюсь.
Як то добре, що я дивак,

Що нічого більше не маю...
Не дивіться на мене так!

Я ще юний для «того всього»...
Мабуть, зовсім як дикий мак.
І не знаю ще серця свого.
Не дивіться на мене так!

Де копати криницю нашу,
Щоби вічно була вода? —
Де волошка чи де ромашка?..
Не дивіться на мене так!

Ваші коси й моя патлатість,
Ваша ніжність, мій... дикий мак.
Ми обоє не винуваті.
Не дивіться на мене так!

Хочу бути самотнім в тайні.
Ви — шляхетність і доброта.

Що хотіли, то те і маємо!..
Не дивіться ж на мене так...

РАБ

Не каявшись, спокутуєш гріхи.
Спокутали...
Чи буде ще покута?
Стоять у хвилях вічної ріки
Ті, що прийдуть, і ті, що вже забуті.

І їх серця, мов царство пірамід
В цей вік шалених пристрастей і злетів.
Лиш б'ється дзьобом в неба синій лід
Трагедія придворного поета...

Він світ любив на сотні літ вперед,
Він ворожив на древнє й на погане,
Духовний хліб в гіркий всадивши мед
Земної туги смерті і кохання.

Він вільним був — як течія Дніпра,
Яка у греблях вирішила стертись.

Боявся жити — тому не вмирав...
Тепер своє спокутує «безсмертя».

КОНІ

Ходять коні по ночах,
Наче думи пророчі.
А навколо — простори,
Мов циганські хустки.
Десь — на рівні волошки —
Шлюбний перстень дівочий —
Срібний світиться Місяць —
І гуляють вовки.

А над ними — зірниця
Й вічна музики тайна,
Королева і Моцарт...
В неозорості світ.
Зле і добре зібралось
На хустині вінчальній.
Хтось іде через цвинтар,
З брів стираючи піт.

Притомилась бандура,
Надірвалась гітара.
Вже пришельці далекі
Погасили вогні...

Тільки ходять по ночах,
Мов олюднені хмари,
Білі дідові коні,
Що приснились мені.

БЕТХОВЕН

Крадуться, наче лиси, мов листки,
На ніч роялю білі пальці-звуки.
Бетховен...
Геній...
З вічної ріки...
Один.
І проти долі...
Проти муки.

Він уже злився з криком журавля,
Розірваним над берегом на квіти,
Із поглядом метеликів, малят...
І грозовим вишневим верховіттям.

На перехрестях зламаних доріг,
Він віша капелюх на ріг корові...

Ці дружні жести кожен з нас беріг,
Та загубив у буднях безтолкових.

Він — Едмонт...
Старець.
Воїн і дитя.
Таких лиш вічність візьме на поруки.

...І цвітом, плодом, зав'яззю летять
В космічну рань його болючі звуки.

НА СВІТЯЗИ

Чи то ранок, чи то лебеді
За древлянським цим селом?
Може, білий півень гребенем
Запалив чиєсь весло?

Хвилі сонячне мереживо
І глибока далина
Продаються зовсім дешево —
За усмішку із човна.

За розділений полуденок
Чаєня моргає так,
Що здається зовсім людяним,
Наче рибка золота.

І на п'яти наступаючи,
Крутить вітер нам чуби...
Але дні збирають зграю вже
Для осінньої журби.

МАВКА

Де в одних серпанках юні весни
Йдуть у вечір, що немов рояль,
Місяць-косу клепле Перелесник,
Дядько Лев помер уже, на жаль.

Примерзають коси, милі коси,
До щасливих березнем вітрів.
Але як забутися про осінь,
Коли стільки осені вгорі?

Під зорею гуси пролетіли.
Ще останні коники іржуть.

Гуси Мавку взяти не хотіли.
Мабуть, там десь верби не ростуть...

РІДНІЙ СЕСТРІ

Ти слов'янка по косах,
А з погляду ти — українка.
Ти по крові сестра,
А по серцю — коханка вітрів.
Козаку трьохсотлітньому
Вічно задумана жінка
Із водою живою
В залізнім відрі.

Ти весела, як річка,
І мокра слізьми, як береза.
Органічно проста і жива,
Як жарина в руці.
Ріжеш півня на кухні
Півмісяця зоряним лезом.
Ніч травнева купає
Ромашку-дочку в молоці.

А у тебе вже сина
Весна забирає у трави.
І гасає маля по легендах
Волинських лугів,
По місцях прадідівської
Буйно-козацької слави...
І шукає пояснення того,
Що світ натворив.

СОПІЛКА

А сопілка, сопілка, сопілка з калиновим голосом
Буде довго сміятися, плакати довго в мені.
Ой, бабусю, я знов пригортаюсь до нашого колоса,
Чуєш, діду, я знову романтик на білім коні.

Ви не бачили, ні, ви не знаєте ще нареченої.
Дуже шкода, що ми не поклонимось в ноги вже Вам.
Будуть правнуки Ваші гуляти з вітрами зеленими
І без Вас проводжати лелек сиротливе село Ужова.

Наша річка ще стан лісовий перев'язує поясом.
Тільки люльки багаття, що дід розпалив, вже нема.
Наші коні тепер, білі коні невчасно напоєні.
Без бабусі дівчиськом розпатланим ходить зима.

І вмирають літа...
Нижний край, на туманах настояний,
Розуміє печаль одиноких ранкових зірок.
Покоління моє, звісно, тілом також заспокоїться,
Їх букет притуливши до себе, як маку вінок.

А сопілка, сопілка, сопілка з калиновим голосом
Буде довго сміятися, плакати довго в мені.

Ой, бабусю, я знов пригортаюсь до давнього колоса,
Ой, дідусю, я вічний романтик на білім коні.

ФІЛОСОФСЬКЕ

Хто поховає нас, якщо Земля загине?
Яке світило з тьми нам виставить хрести
У довгій та кривій, та ще й кривавій тіні?
Медові Місяці там — згорблені діди.

Невже такий кінець, як був колись Початок?
Філософи епох, приходьте і скажіть:
Яких релігій Бог у цьому винуватий?
Який відьмак нам це так зле наворожив?

...Гарячий сніг впаде.
Холодним буде Сонце.

Маленькі дідусі, старенькі дітлахи...
Сузір'я оживуть — і Риби, й Люди, й Коні...
І Змій залиже нам непростені гріхи.

ЗИМОВИЙ ЛІС

З мого дитинства

Грудень.
Ліс.
Сосново-біла тиша.
Лиш ворона — ніби напилась:
То кричить на знахабнілу мишу,
То збиває Сонце із крила.

Тут одним-одна лежить стежина
Поміж двох лінивих горобин,
А лисиця проводить сина —
Як пожежа проводить дим.

Тут два рази чуєш кожен стукіт
Свого серця — справжній і луну.
Тонко в'яже вітер теплі руки
І берізку ніжить, як струну.

Він притих, де хата лісникова
Синьовікно дивиться на всіх,
Що несуть у ліс білоголовий
Повні груди щастя, срібний сміх.

Лиш під вечір глибоко й тривожно
В завірюху сови закричать.
Темно.
Страшно.
Плакати не можна.
Можна тільки думати й мовчати.

ЗИМОНЬКА-ЗИМА

Зимонька-зима.
Солов'їв нема,
Тільки вОрони.

Тільки снігурі
Скачуть по дворі —
Ноги в сторони...

Сонце — наче лід,
Бородатий дід,
Мов хурделиця.

В ягідній крові
Спогади живі
Про метелика.

В зелені сосна,
Там живе весна
Забарвінена.

Місяць угорі,
Зорі янтарі
Сніг підсинює.

Мабуть, недарма
Зимонька-зима
Ходить-охає.

Річечка жупан
Кинула на стан,
В гай закохана.

МИНУЛЕ МАЙБУТНЄ

Минуле — то череп діда.
Майбутнє — то череп мій...
Минуле — орди копита.
Майбутнє — орда в пільмі.

В пільмі синьоокозорій
Мій правнук мене згадав...
І місячну тіль прозору
Мій череп йому черпав.

В НАШІЙ ХАТІ

Вкрадений в сусіда сизий голуб
Б'ється у причиненім вікні.
Прабабуся вишиває поле —
Полотно на білім полотні.

Я не можу вибратися з казки.
На плиті збігає молоко.
Сонце ллється в хату жовтим маслом
За шовковим теплим колобком.

Стіл.
На нім — «Кобзар»... буханець хліба,
Сир, терпкий калиновий вінець.
Дід махорку на столі розсипав
І у вуса всіх чортів кляне.

Із дверей показує свій писок
Кіт старий, немов лінивий піп.
І колише ще нова колиска
Спогади рожево-голубі.

За вікном заходить «на погоду»
(Каже бабця) Сонце у траву...

Ні, я це не згадую сьогодні.
Я сьогодні просто цим живу.

ЗМІСТ

<i>Василь Пазинич. Зоряний «торф»</i>	5
Війна у лісовій пісні.....	13
Солоний мед осінньої пори.....	13
Волинське	14
Наше село	16
Титанічне	17
Межове	19
Самітник.....	20
Одяг	21
Сповідальне	22
Укриття.....	23
Вінець.....	24
Донор.....	25
Сиротинське	26
Тайтаке.....	27
Ностальгійне.....	28
У церкві	29
Паломницьке	30
Людське	31
Оркестрова яма.....	32
Сирени і дзвони	33
Спогад про майбутнє.....	34
Сучасся	35
Осіння філософія.....	36
Дзвінки	37
Голос кроманьйонця	38

Волинське.....	41
Прокляття волхвів.....	42
Шаман племені Тумба-Клумба.....	43
Апокаліптичне	44
Поминки	45
Із циклу «Біля каміна»	46
Іронічні алюзії.....	48
Стежками дитинства	49
Телесикіана.....	50
Колодязь.....	51
До вовчої теми.....	52
Метаморфозне.....	54
Мінне	54
Родинне.....	55
Вітер.....	57
Подорожне.....	58
Людське	60
Лютнева лютня.....	61
До теми осіннього кохання.....	62
Журавлине — 1.....	64
Журавлине — 2.....	65
Скрипалька	66
За Овідієм	67
Роздуми на екваторі мого віку.....	67
Італія.....	69
Волинське.....	71
Корінне.....	72
Роздуми під літнім дощем.....	74
Камінь спотикання.....	75
Сліпий	76
Апокаліптичне	77

Осі́ннє.....	78
Із циклу «Полі́т у гли́бину».....	79
Сучасник.....	80
Апокаліптичні візії	
1. «Усе, братва...».....	81
2. «Летить у прірву вся моя країна...».....	83
Братові.....	84
Смерть радянської відьми.....	85
Триптих свободи	
1. «Задушлива муть кабаків і притонів позаду...».....	87
2. «Нареченої поглядом дивиться вічність на мене...».....	88
3. «Автостопом поїду до істини...».....	89
Боголюби	90
Прага.....	91
Одягання ялинки.....	93
Село ХХІ. Продовження.	93
Написане у пасхальні дні.....	94
Сповідь.....	96
У сільському храмі	96
Сповідальне	97
Передпасхальне.....	98
Переформатування.....	99
Диптих часу і простору	
1. Часове.....	101
2. Просторове.....	101
Прощальний вірш	102
Сповідально-медитаційне.....	103
Інтимне	104
Поліське-2012.....	105
Іронічне.....	106
Інтимне	107

Храм.....	108
Передзимове	109
Осінній пейзаж.....	110
Осіннє передмістя	110
Передосіннє	111
Відчайдушне.....	112
Ріка.....	113
Сповідь характерника.....	114
Щоденникове.....	115
Ескіз до теми хреста і корони.....	116
Мої жінки.....	117
Поліське	118
Розбирання ялинки.....	118
Поет.....	119
До циклу «Скляна корчма»	120
Подорож у гори.....	121
Ностальгія	122
У музеї.....	123
Зустріч зі старим другом.....	124
Цикл «Біля каміна».....	125
Передчуття.....	125
Біля моря.....	126
Останнє	126
До теми безсмертя	127
Із циклу «Весняне»	129
Із циклу «Провінція»	
1. «Українська провінція...».....	129
2. «Справа — “пункти обміну” Вітчизни...».....	131
3. «Знов Україна...»	132
Провінція (Продовження 3)	133
Антикризове.....	134

Вона.....	135
Сніги.....	135
Мажорне	136
Зима. Михайла.....	137
Він	137
Вовче.....	138
Мамай.....	139
Модерн	140
Осінь-2008	141
На смерть друга.....	142
До музи.....	143
Постмодерн.....	143
Поліське	144
Поліське-2.....	145
Історія	146
Поліський вовк	147
Народження пісні	148
Ідилія.....	149
Зима. Свято.....	149
Миттєве.....	150
Коханій	151
У скляній корчмі	
1. «Північ тремка...».....	152
2. «Білий стіл...»	153
Чекання осені.....	154
Село ХХІ. Глибинка	156
Місто	157
Подорож Україною-ХХІ.....	158
Коктебель	160
Сповідь вродженої відьми.....	161
Із циклу «Україна в диму»	162

Повернення в богему.....	164
Музі.....	165
Лист до нащадків.....	166
Поетове	167
Остання мавка.....	168
Ірландія.....	169
Осінній рай	170
Махно.....	172
За крок до епілогу — 2.....	174
Політ над Чорним морем. Стамбул. Повернення	
1. «Тихий ранок...»	176
2. «Ось турчанка з чайними очима...»	176
Весняно-поліське.....	177
Вовки	179
Гонта.....	180
Апостол Андрій.....	181
Знову про відьом	183
Триптих про любов	
1. «Там, де перший цвіт на білу хату...».....	184
2. «Холодно було мені, печально...»	184
3. «Даль густіла — чорна, мов зіниці...».....	184
Весняне.....	185
Морське.....	186
Сучасний гекзаметр	187
Переїзд до Києва зі Львова	188
Вірші одного сердечного ритму	
1. «Заросло за усім — після плуга й меча, затигнуло...»	189
2. «А десь там, за горою, пасуться тумани і коні...»	189
3. «Вечоріє цей день...»	190
Постріздвяна медитація.....	190
Відвідання Хортиці 16 жовтня 2003 року	192

Із циклу «Осінь Україна»	193
Про Перуна	193
До циклу «Весна і війна»	195
Сніг	196
Сни рідної землі	
1. «Сидів і слухав полум'я осіннє...»	197
2. «Тут «грамотки» й рецепти самогонки...»	197
Село ХХІ. Ретромодерн	
1. «Млин...»	198
2. «Лежать поля — немов старі обличчя...»	199
3. «Село...»	200
Скіф	201
Зі Львова	201
Христос	202
Відьми	203
Під небом України	204
Із циклу «Провінція і колонія»	
1. «Провінція...»	205
2. «Та ми сьогодні зовсім не про це...»	206
3. «...А от коли Колонія...»	206
4. «Підпанство наше гірше за панів...»	207
5. «Тут брешуть всі...»	208
На добрий вечір	210
Осяяння	211
Із корінного триптиху	212
Первісне	213
Сосна	213
Грузинське	214
Самопародія	215
Пращур	216
Телесик	217

До села	218
Сузір'я.....	219
Наш час.....	220
Травнева заметіль.....	221
Доля.....	222
Знову вдома	223
Ураган	225
У себе	225
Пророк	226
Пам'ятник корові.....	226
Метафора осені.....	228
Добрий собака.....	228
Мій демон.....	229
Морська елегія	230
Перунське	231
Мадонна ніч	231
Великий ліс.....	232
Вуличний вовк	233
Іронічне.....	234
Денний місяць	234
Дорога	235
Сповідь у корчмі.....	236
Полювання на відьом.....	236
Язичеське	237
Ідилія.....	238
Чорний кіт	239
Львівське.....	239
Корові.....	240
Сповідальне	242
Похорон мого діда.....	243
Мама і осінь.....	244

Гномик.....	245
Ангел.....	245
Поет і бандит.....	246
Небувальщина.....	246
Мелодія розгубленого світу	247
Монолог мертвого	248
Гадання	248
Філософ	249
Доц.....	250
До моєї мавки.....	250
Поет імперії.....	250
Смерть і дівчинка	251
Батьківщинне	252
Пірат	253
Наймит журавля.....	253
Вечірній романс.....	254
Чортенятко	255
Кургани	255
Сумноіронічне	256
Дід і баба.....	257
Розмова з дідом	258
Із літопису	259
Лебедина пісня	259
Астральне	260
Прощання з нелюдом	261
Творець і гетьман.....	262
З вічного	263
Бузкове.....	263
У краю волошкового літа.....	264
Жінка.....	265
Там, де нас немає	266

Баба	267
Осінь.....	267
Молитва	268
Початок.....	269
Танець Землі	269
Полювання	270
У місті.....	271
Річка.....	272
Золото. Осінь.....	272
В барі.....	273
Гречка	274
Літописець.....	274
Старий поет	275
Індіанцям	276
Останній лист	276
Театр.....	277
Нечиста сила	277
Від гладіаторів	278
Дівчинка	279
Рятівники	
1. «Світ, де соромно бути ніжним...»	280
2. «Мліє світ...».....	280
Сповідальне	280
Доля Бояна	281
Мільйони Сонць	282
Знайомій незнайомці	282
Раб.....	283
Коні.....	284
Бетховен	285
На Світязі.....	286
Мавка.....	286

Рідній сестрі.....	287
Сопілка.....	287
Філософське.....	288
Зимовий ліс.....	289
Зимонька-зима.....	290
Минуле майбутнє	291
В нашій хаті.....	291

Літературно-художнє видання

СЕРІЯ «Бібліотека “Хрещатика”»

Заснована у 2023 році

ІГОР
ПАВЛЮК
ТОРФ

Редактор
Олександр Вертіль

Макет обкладинки і верстка
Друкарський двір Олега Федорова
Формат 60x84 1/16. Наклад 1500 прим. Зам. № 7660
Папір 80 офсет. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 19
Гарнітура «Cambria». Підписано до друку 01.01.2025 р.

Видавець Федоров О. М.,
«Друкарський двір Олега Федорова»
Адреса: а/я 24, Київ-205, 04205, Україна,
e-mail: relaks-oleg@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 3668 від 14.01.2010 р.

Віддруковано в друкарні ТОВ «7БЦ»
Адреса: 07400, Київська обл.,
м. Бровари, б-р Незалежності, 2/148
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 5329 від 11.04.2017 р.

Ігор Зиновійович Павлюк — письменник, науковець. Народився 1 січня 1967 року на Волині.

Доктор наук із соціальних комунікацій. Лауреат багатьох літературних премій, у тому числі премії імені Василя Симоненка, імені Маркіяна Шашкевича, Народної Шевченківської премії («Залізний Мамай»), премії англійського ПЕН-клубу, Міжнародної Швейцарської літературної премії, Мистецької премії «Київ» імені Євгена Плужника. Член Національної спілки письменників України та Британського ПЕН-клубу, Асоціації Європейських письменників. Провідний науковий співробітник Інституту літератури імені Тараса Шевченка Національної академії наук України, професор кафедри української преси Львівського національного університету імені Івана Франка. Автор більше 2000 публікацій у періодиці, наукових збірниках та багатьох окремих книг різних жанрів. Творчість Ігоря Павлюка включена у шкільну програму для обов'язкового вивчення, твори перекладені численними мовами. Окремі його книги вийшли у перекладі за кордоном: Польща (2012), Англія (2013), Франція (2015), США (2011, 2019, 2020).

ДРУКАРСЬКИЙ ДВІР
ОЛЕГА ФЕДОРОВА

